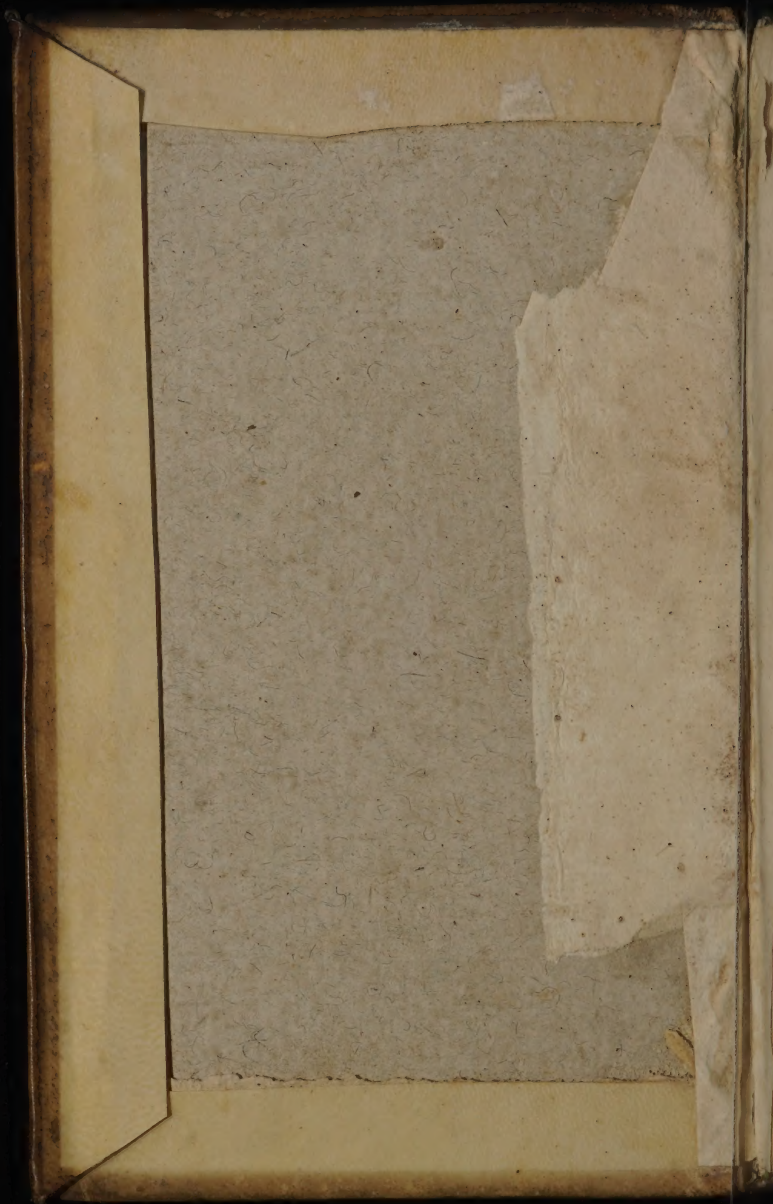

ARS
CHEMICA
GENE
66

Seite
Vord
Sto

II

J J a 20

[Handwritten scribble]

MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

ACCESSION NUMBER

PRESS MARK

ARS chemica

P. 1. 4

65035/A

OF LON

Ars Chémica,

QVOD SIT LICIT

TA RECTE EXERCEN

tibus, probationes doctissi-
morum Iuriconsul-
torum.

SEPTEM TRACTATVS SEV CA

pitula Hermetis Trismegi-
sti, aurei.

IVSDEM TABVLA SMARAG

dina, in ipsius sepulchro inuenta, cum
commento Hortulani
Philosophi.

STVDIVM CONSILII CON

iugij de massa Solis &
Lunæ.

OPVSCVLA, STVDIOSIS AR

tis secretissima, ut summè necessaria,
ita lectu iucundis-
sima.

ANTEHAC TYPIS NON

excusa.

3
TESTIMONIA DO

CTORVM LEGVM, ARTEM

Chymicam esse licitam, probantia.

LDEND. DE PONTE IN
suo cōsilio 74. incip. An Al
chymista, asseuerat. Quod
Alchymiste, qui ex stanno,
plumbo uel alio uili metallo, producūt
argentum uel aurum, reprahendendi
nō sint, sed potius laudibus prosequen
di, dummodo hoc non faciant per ar
tem Magicam, uel aliam artē odiosam
legibus. De quibus artibus habetur in
L. i. C. de thesaur. lib. x. Quemadmo
dum enim qui metallorum inuestiga
tione exercentur, multis priuilegijs &
Legum latoribus decorantur, ut tot. tit.
C. de metallis lib. xi. Sic quoq; Alchy
miam, tanquam naturæ ipsius imitatri
cem propter publicam utilitatem, quæ
ex ea resultare uidetur, magno leges fa
uore prosequuntur.

Ne dicendum est, quod Alchymiste

a ij mutent

mutent unam speciem in aliam (hoc enim solius est Creatoris.) ut est lex in c. episcopi in fine xxvi. q. v. Sed ex una uili specie metalli, scilicet ex stanno, producitur alia metalli species præciosior, scilicet aurum.

Nec hoc inconueniens uideri debet, cum multoties ex rebus mortuis, uideamus generari res uiuentes. Sic ex bombycibus sericum, ex herba uitrum producitur. Multo autem magis in metallis hoc fieri potest, in quibus maior est similitudo & conuenientia. Sicuti enim traditur in libro de proprietatibus, cap. de Alchymia. Certe omnia metalla procedunt ex eodem fonte, scilicet ex sulphure, & argento uiuo. Sed ex uirtute elementorum, quædam habent maiorem influentiam in uno loco quam in alio. In una minera fit stannum, in alia argentum, in alia aurum, & sic de alijs.

Cum ergo ars imitetur Naturam. §. minote. Iust. de adopt. L. adoptio ff. eod. tit. Non uidentur peccare Alchymistæ, si per uirtutem istam, quæ est in herbis, lapidibus uel elementis, uolunt
ex stanno

ex stanno facere argentum. Nam cum sint quasi ex eodem fonte, ex eodem principio, in illis, tanquam idem symbolum habentibus, facilius est transitus arg. §. i. Instit. quibus mod. oblig. cum similibus,

Insunt namque rebus corporeis, per omnia elementa, quaedam occultae & seminariae rationes, quibus cum data fuerit opportunitas temporalis & casualis, prorumpunt in species debitas, suis modis & temporibus, ut ex textu Augustini de ciuitate Dei, descriptum, in cap. Nec mirum xxvi. q. v.

Hæc sunt uerba domini Oldendorph, quem Ioannes Andreae in additio: ad specul. lib. de crimine falsi, de uerbo ad uerbum recitat, uenditans ea pro suis, sicuti solet. Addens quoque quod suo tempore, fuerit in curia Romana, quidam summus Medicus & Theologus, nomine Arnold. de uilla noua, qui cum magnus quoque esset Alchymista, fecit quaedam uirgas aureas, quas permisit submitti omni probationi.

Huic sententiæ subscribunt quoque

a. iij. Ioane

Ioannes de Ifernìa, Bald. & Iacobus Aluarot in tit. quę sunt regalia, in feud. collat. x. Et Abbas Panormitanus ac alij Canone in c. i. & ij. tex. de sortilegijs.

Item Fabianus de monte S. Sabinę, in tractat. suo de emptione & uenditione, in quinta quęst. princip. num. 8. Et inquit Andreas de Ifernìa loco allegato. Quod nulla lege prohibetur, quominus arte, & naturalibus causis, producantur ueri, & naturales effectus. Et Baldus ibi subiungit, quod Alchymia est Ars perspicaci ingenio, tanquã à Philosopho, inuenta.

*Sequuntur 7. tractatus
Hermetis.*

SEPTEM TRACTATVS SEV

Capitula Hermetis Trismegisti,
aurei.

N historijs diuinarum rerum, tres præclaros uiros Philosophos, quemlibet uocatum Hermetem, legimus. Horū primus Enoch ante diluuium fuit, qui angelis comitantibus igneo curru, cœlum abiit. Secundus autem Noë, qui in archa, Dei iussu à diluuiō multarum aquarum, saluus euasit. Eorum enim alteruter, alio nomine Hermes, alio nomine uocatus est Mercurius, ad differentiam Hermetis qui post diluuium regnauit in Aegypto, hos introduximus. Hic enim tertius clarissimus uir, qui regali diademate decoratus, diu rex Aegypto imperauit. A trina uirtute ter magnus dictus est. Ipsum namq̃ ferunt regem, Philosophum, atq̃ Prophetam fuisse, qui & totius liberalis, mechanicæq̃ disciplinæ inuentor fertur extitisse. Ipsum Geber Philosophus qui fuit Persarū rex, principem.

cipem. Albertus uero magnus, Alexandrum magnum esse dicit. Ipsius sepulchrum, in quo omnes mundi metalla aut mineralia, litteris scripta in tabula, Zarach nominata, reperisse fama est. Horum alij principem, postremus uero patrē omnium philosophorum, testatur fuisse. Omnes enim uirtutum sectatores, hunc imitati sunt, huius nos clarissimi uiri mirabilia gesta, cum non etiam tenuis ingenij nostri ad illa explicanda sufficiat, enarrare suscepimus. Illius tamen memoriam, in huius libri prologo introducere uoluimus, quod non modo huius libri, sed & scientiæ primus inuentor fuit. Hic enim liber diuinus, diuinitateq; plenus, qui lectitando intellectum ex literis, & illas intellectui accommodauerit, utriusq; uitæ modum, noui, ueterisq; testamenti perfectam probationem reperiet. Extat adhuc liber de uerissima compositione, quæ Græce Alkimia, Latine uero principalis scientia dicitur. Nec enim hætenus, quæ sit eius compositio, Latinitas cognouit. In præsentī autem sermone, ex

ne, ex quo cōficiatur hoc mirabile mysterium, intelligenti clare patebit. Hermes, & quā plurimī Philosophi ipsum imitantes, in libro de substantiarum commotione dicunt, & ipse inquit. Alkimia est substantia corporea, ex uno & per unum composita, præcipua per effectum, & cognationem ad inuicē coniungens, modoq; naturali commistione, in melius genus conuertens. Nosq; sequuti in tractatu hoc clarissime sapienti pandemus. Et quamuis in nobis latinitas præmodica, tenuēq; sit ingenium, septem tractatus Hermetis sapientia triplicis, in arte uero ab omnibus insipientibus occultatos, de Arabico in Latinum transfere conati sumus.

CAPITVLVM I.

Hermes enim inquit. In tam longa etate non destiti experiri, nec animæ à labore peperci, artē, & hanc scientiam solius Dei uiui inspiratione habui, qui mihi famulo suo pandere dignatus est. Verum rationabilibus iudicare uim arbitrando tribuit, sed ne
 a v mini

mini occasionem delinquendi reliquit. Ego autem nisi iudicij diem, aut animæ damnationē, ob absconſionem huius ſcientię metuerē, nihil de hac ſcientia patefacerē, nec cuiquā Prophetifarē. Volui uero debitū fidelibus reddere, uti auctor fidei mihi largire dignatus eſt.

Intelligite filij ſapientum præteritorum Philoſophorum, non corporaliter nec imprudenter 4. elementorum ſcientiam, quę ſunt patientia ſuis rationibus, & cum ſua abscondita operatione. Eſt enim eorum occulta operatio, nam nihil agit niſi componatur, quia non perficitur, niſi prius ſui colores peragantur,

Scitote filij ſapientum, quod priſcorum Philoſophorum aqua eſt diuiſio, quę diuidit ipſam in alia 4. unam duobus, & tria unī, quarum colori tertia pars eſt, humori ſcilicet eum coagulantis duę uero tertię aquę, ſunt pondera ſapientum. Accipe de humore unciam unā & mediā, & de rubore meridionali id eſt, anima Solis, quartā partē, id eſt, unciam mediam, et de ſeyre citrino, ſimiliter

ter unciam mediam, & de Auripigmen-
to dimidium, quæ sunt octo, id est, un-
tiæ tres. Scitote quod uitis sapientum in
tribus extrahitur, eiusq; uinũ in fine tri-
ginta peragitur. Intelligite igitur ope-
rationem, decoctio ipsum diminuit,
tinctura ipsum augmentat, quia Luna
post 15. dies diminuitur, & in tertio aug-
mentatur. Hoc igitur est initium & fi-
nis. Ecce uobis exposui, quod celatum
fuerat, quoniam opus uobiscum, & a-
pud uos est, quod intus arripiens et per-
manens in terra uel in mari habere po-
tes. Custodi igitur arg. uiuũ, quod fit in
intimis thalamis in quibus coagulatum
est. Ipsum enim est arg. uiuũ, quod dici-
tur de terra residua. Qui igitur uerba
mea nunc audit, ipse ab eo inquirat, qui
nullius malefactoris opus iustificat, &
nullum benefactorem præmijs priuat.
Quia omne quod celatum fuerat de
hac scientia detexi, maximum archa-
num & scientiam, intellectum habentis
bus patefeci.

Scitote ergo rumoris inquisitores, &
sapientiæ filij, quod uultur super mon-
tem

tem existens, clamat uoce magna. Ego sum albus nigri, & rubeus albi, & citrinus rubei, & certe ueridicus sum. Et scitote quod caput artis est coruus, qui in nigredine noctis & claritate diei uolat, sine alis. Ex amaritudine in suo gutture existente, coloratio accipitur, a suo uero corpore, rubor exiit, & de suo dorso mera aqua accipitur.

Intelligite ergo & donum Dei accipite, & ab omnibus insipientibus celate. De cauernis metallorum occultus est, qui lapis est uenerabilis, colore splēdidus, mens sublimis, & mare patens. Ecce uobis exposui. Deo gratias agite qui hanc scientiam uos docuit, gratos enim diligit.

Ponite igitur eum in humido igne, & coquere facite, qui humoris calorem augmentat, & incombustionis siccitate necat, donec appareat radix, deinde rubedinē, et partem leuem ab ipso extrahite, quousque tertia pars remaneat.

Fili sapientum, Philosophi hac de causa inuidi dicti sunt, non quod inuideant moratis, nec religiosi, nec legitimis,

mis, aut sapientibus, uerum ignaris, uis
tiosis, lege & benignitate carentibus, ne
mali potentes fiant ad peccata perpe-
tranda, & inde Philosophi sint Deo
reddituri rationē, nam omnes mali in-
digni sunt sapientia.

Scitote quod hunc lapidem, nomine
uoco, nam ipsum sceminam magnesiæ
nuncuparunt, siue gallinam, siue quod
saluam candidam, lac uolatiliū, & ci-
nerem incombustum, ut ab insipienti-
bus, intellectu, lege, benignitateq̄ caren-
tibus, celent ipsum, quem tamen sapien-
tibus uno noto nomine nominauī, qui
est lapis sapientum. Conserua igitur in
eo mare, ignem, & cœli uolatile, ad mo-
mentum exitus. Deprecor autem uos
omnes filios Philosophorū, per nostrū
benefactorem, donante uobis suæ gra-
ciæ decorem, ut nemini fatuo, ignaro,
aut cuiquam inepto, huius nomen pan-
dati. Nemo quicquam mihi tribuit cui
non reddiderim, quod ipse dederit, nec
ipsum honorare destiti, et in hunc opti-
mam posui significationem. Fili mi hic
lapis est celatus, multorum colorum,
natusq̄

hatusq; in uno colore, cognoscite illum,
& celate. Omnipotente concedente, mor-
bum maximum, tristitiam, omne no-
cumentum, & angustiam, eò euadetis,
de tenebris ad lucem, de deserto ad ha-
bitaculum, & de angustia ad dilatio-
nem, ipsius auxilio uenietis.

CAPITVLVM: II.

Flli mi, ante omnia moneo te Deum
timere, in quo est nisus tuæ disposi-
tionis, & adunatio cuiuslibet seque-
strati. Fili quidquid audis, ratiocinare,
nō enim te puto ratione priuatum, nec
insipientem. Igitur meas adhortationes
suscipe, & meditare, & sic cor tuum co-
apta, ac si exhortationum author esses.
Cui enim natura calida est, si frigidus
fiet, non ei nocebit, similiter qui ratio-
nalis est, claudat à se hostium ignoran-
tiæ, ne securus decipiatur. Fili accipe
uolatile, uolans submerge, & diuide
ipsum à sua rubigine, quæ ipsum inter-
ficit, extrahe & repelle eam ab ipso, ut
fiat uiuū, ac tibi respondeat non uolan-
do, in regionibus, sed uolans aperte
conti-

contineat. Si enim extraxeris ab angustia post angustiam, in diebus tibi notis, ratione rex eris, conueniens comes tibi esset, & eris ei dominus superans, eo decoratus.

Fili, extrahe à radio umbram suam, & sordidum, eò quod nebulæ ei super eminent, coinquinant, & à luce retinent, quia angustia, & sua rubedine comburitur, Fili accipe hunc ruborem aqua corruptum, quemadmodum ignis latior est, cinis uiuus, quem si ab eo semper aufers, quousque rubor tibi purificetur, fit tibi societas, qua calefcit, & in qua quiescit.

Fili, carbonem uita extinctum, redde aquæ 30. diebus tibi notis, proinde tu es rex coronatus, quiescens super puteum, ab illo Auripigmento, humore carente. Iam gauisa feci corda audientium, sperantium in te, & oculos tuos te intuentes, spe eius quod contines.

Fili notum habeas quod aqua prius erat in aëre, deinde in terra, redde tu quoque eam ad superiora, per suos meatus non inepte eam muta, deinde
spiritus

Spiritui suo rubeo priori collecto , & parce eam coniungas.

Scito fili, quod terre nostre unguentū est sulphur, Auripigmentū sireth, & colcothar, quod est sulphur, Auripigmentum, sulphura & similia quorū quodlibet est uilius altero, in quibus diuersitas est. Ex quibus etiam est unguentū colle, quod est pili, ungues & sulphur, de quibus etiam est oleum petrarum, & cerebrum, quod est Auripigmentum, de quibus etiam est unguis feliū, quod est sireth, de quibus etiam est, unguentum alborum, & unguentum duorum argendorum uiuorū orientalium, quæ uenantur sulphura, & corpora continent.

Amplius dico, quod sulphur tingit & figit, & continetur & est per tincturarum connectiones. Unguenta autē tingunt & fugiunt, quæ e corpore continentur, quod est fugientium coniunctio uncia sulphuribus aluminaris, quæq; fugientia continent.

Fili, inquisita dispositio à Philosophis una est, in ouo nostro, hoc autem
in ouo

in ouo gallinæ minime inuenitur. Ne autem extinguatur in ouo, tanta gallinæ sapientia diuina, ex 4. elemētis compositio cooprata, & composita est.

Scito fili, quod in gallinæ ouo maximum subsidium est, & in natura propinquitas, in eo namq; est spiritualitas, & elemētorum collatio, ac terra natura aurum est.

Filius ad Hermetem inquit. Sulphura nostro operi conuenientia quæ sunt, cœlestia an terrena? Et ille, quædã sunt cœlestia, quædam uero terrena. Filius. Pater; puto cor in superioribus esse cœlum, in inferioribus terram. Pater, Non est sic, uerum masculus est cœlum foemina, & foemina terra masculi. Filius, pater quidquid istorum est dignius altero, an esse cœlum, uel terram? Respondit, uterq; altero indiget, mediocre enim propositum est præceptis. Ac si diceres, Sapiens imperat omnibus hominibus. Medioris enim est melior, eò quod omnis natura cū sua coadunatur socia. Inuenimus in uirtute sapientiæ, quod mediocre coadunatur. At ille, Pa-
b
ter,

ter, at quid illorum est mediocre? Respondit. Vnicuique naturæ tria sunt duorum. Primo utilis aqua, deinde unguentum, inferius uero fex remanet. Draco autem in omnibus his habitat, eius autem domus sunt tenebræ, & nigredo in eis, & peream in aërem ascendit, qui est eorum cœlum ex suo oriente, dum autem fumus eis permanet, non sunt perpetua. Sed ex aqua fumū deponē, & ex unguento nigredinē, & ex fece mortē. Et habita dissolutione munere triūphali, quo scilicet possessores uiuunt. Scito fili quod unguentum mediocre, quod est ignis, est medium inter fecem & aquam, & perscrutator aquæ, quia unguenta & sulphura dicta sunt, quia inter ignem, oleum, & sulphur proxima propinquitas est, quia quemadmodum ignis accendit, sic & sulphur.

Scito fili, quod omnes sapientiæ que in mundo sunt, huic meæ sapientiæ subditæ sunt. His in mirabilibus occultis elemētis, artes casuū sunt, quas finita & consecuta est. Oportet igitur illum, qui introduci uult in hanc nostram occultam

tam sapientiam, arrogantia uitiū a se expellere, & pium, & probum, & profundę rationis esse, hominibus propinquum, sereni uultus, salutare diligenter, & sibi patentium archanorum esse obseruantem.

Et hoc scias fili, nisi sciat mortificare, generationem inducere, spiritus uiuificare, mundare, & lumen introducere, quousq; bellentur, incolorentur, & a maculis mundentur, uelut a nigredine & tenebris, nihil scit, nec ei perficitur. Si autem hoc sciuerit, magnę dignitatis erit, adeo ut reges ipsum uenerentur. Hęc archana fili, oportet nos custodire, & ab omnibus improbis, & insipientibus celare.

Et scias fili, quod lapis noster ex pluribus rebus, & uarijs coloribus, & ex 4. coadunatus & compositus est elementis, quę nos oportet diuidere, et per mēbra scindere, & artus sequestrare, partim mortificare in eo naturam, quę in eo est, aquam & ignem in eo habitantem custodire, qui ex 4. elementis, & eorum aquis, sua aqua continere, scili-

cet, quæ non est aqua, forma, sed ignis, aquas ascendens, & continens in uase sincero, & ne fugiant spiritus à corporibus, nam sic tingentes fiunt et permanentes. O benedicta aquina forma, pontica, quæ elementa dissoluis. Oportet autem nos cum hac aquina anima, ut formam sulphuream possideamus, aceto nostro eam miscere. Cum enim aque potentia, compositum uel soluitur, clavis restorationis est. Tunc ab eis mors & nigredo fugiunt, & sapientia procedit.

CAPITVLVM III.

SCito fili, quod Philosophi nexibus ad pugnandum contra ignem, uinculant roboratis, quia spiritus ablutis corporibus desiderant inesse, & ipsis gaudent. Habitis autem ipsis, ipsos uiuificant, & in eis habitant & corpora eas continent, nec ab eis unquam separantur. Tunc elementa mortua uiuificantur, & corpora composita tingunt, & alternantur, & mira opera permanentia operantur, ut inquit Philosophus. O
aquina

aquina forma permanens , regalium
 creatrix elementorum , quæ tuis fratri-
 bus regimine mediocri tinctura habita,
 & iuncta quiescis. Lapis noster pre-
 tiosissimus in stercore eiectus , est cha-
 rissimus, uilis, & uilissimus, quia oportet
 nos duo simul argenta uiua mortifi-
 care, & uenerari, scilicet argentū uiuū
 Auripigmenti , & orientale argentum
 uiuū magnesiæ. O natura maxima nas-
 turarum, creatrix, quæ continet, & se-
 parat mediocria naturarum, cum lumi-
 ne uenit , & cum lumine genita est, &
 quam tenebrosa nebula peperit, quæ
 omnium mater est. Vbi autem regem
 coronatum filiæ nostræ rubeæ ei con-
 iungemus , & in leui igne nondum
 nocentibus, cōcipiet, & filium coniun-
 ctum , & super eminentem , quo igni-
 culo permanentem cibatur illa , & uiuit
 igne nostro. Cum autē dimittis ignem
 super folium sulphuris , intret super il-
 lum terminus cordium, abluatur eo, &
 eius coinquinatio extrahatur, tunc al-
 teratur , & eius tinctura ex igne rema-
 neat. rubea, ut carnes, Filius autem no-
 b iij ster

ster rex genitus, sumit tincturam ex igne, illum uero mors, & mare fugiunt, & tenebræ. Solis radios draco fugit, qui foramina obseruat, filiusq; noster mortuus uiuet, rex ab igne ueniet, ac coniugio gaudebit, & occulta patebunt, & lac uirginis dealbabitur. Filius noster iam uiuificatus fit bellator ignis, & supercmineñs tincturis. Filius enim est beneficium, & Philosophiam habens. Venite filij sapientum, & nunc gaudeamus, & simul lætemur, quia mors consummata est, & filius noster regnat, & iam rubea toga, & Chermes indutus est.

CAPITVLVM III.

Intelligite filij sapientum, quod hic lapis clamat, protege me, & protegam te, largiri uis mihi meum, ut adiuuem te. Sol meus & radij mei sunt in me intimi. Luna uero propria meum lumen est, omne lumen superans, & bona mea omnibus bonis meliora sunt, gaudium, læticiam, gloriam, diuitias, & delicias

delicias intelligentibus largior, & quod inquirunt agnoscere & intelligere facio, ac diuina possidere. Ecce quod Philosophi de scientijs celauerunt litteris septem scribitur, duas enim sequitur alpha yda, & librum, similiter sequitur Sol, uolens tamen dominare, artem custodire, iungere bubæ aquæ filium, qui est Iupiter, quod est occultum archanum.

Auditores intelligite, & deinceps nostris utamur opinionibus, & quæ scripti subtilissima inuestigatione, & contemplatione uobis demonstrari, quoddam unum noui, nam quis intelligit quod sincera inuestigatione, & ratione inquiritur? Ex homine nõ fit nisi quod ei simile est, et ex tauro idem. Et si quod animal, cum aliena specie cubat, nascitur quod neutro simile est.

Iam Venus ait, Ego genero lumen, nec tenebræ meæ naturæ sunt, & nisi meum esset metallum siccum, omnia corpora mei indigerent, quia ea liquefactio, & eorum rubiginẽ deleo, et substantiam extraho. Me igitur & fratri

b iij meo

meo iunctis nihil melius ac uenerabilius. Rex autem dominatur, suis fratribus testantibus, ait. Ego coronor & diademate ornor, & regno uestro induor, & cordibus lætitiā ingero, & ego uinctus ulnis & pectori meæ matris & substantiæ eius, continere, & quiescere meam substantiam facio, & inuisibile ex uisibili compono, tunc occultum apparebit, & omne quod Philosophi occultauerunt, ex nobis generabitur. Hęc uerba, ô auditores, intelligite, custodite, meditamini, & nihil aliud inquirete. Homo à principio natura generatur, cuius uiscera carnea sunt, & nō ex alio. In hac littera meditamini, superflua uero reipuite. Vnde dicit Philosophus. Both fit ex citrino quod extrahitur ex nodo rubeo, & non ex alio, quod si sit citrinum, tua erit sapientia, non sit tibi cura, si de rubeo extrahere nō studeas. Ecce non circumscripsi, si intelligitis paulo minus patefeci.

Filij sapientum, comburite corpus æris, nimio igne, & imbuet uos gratia quam quæritis. Et facite quod fugiens non

non uolet à non fugiente. Et quod super ignē quiescat, licet sit ignis æstuans, & quod calore ignis æstuantis corrumpitur, est Cābar. Et scitote quod huius aque permanentis ars est æs, eiusq; tinctura & nigredinis coloratio, tunc in uerū uertitur rubeum. Per Deum confiteor me non dixisse, nisi ueritatem. Quod deuastantia sunt emendantia, & inde corruptio uidetur in emendato, & inde emendatio apparebit, & utrumq; est lignum artis.

CAPITVLVM V.

Flli, quod ex coruo nascitur, huius Artis est principium. Ecce circumscribendo dictum uobis obscurauit, & lumine priuauit, & hoc dissolutum, hoc iunctum, hoc proximum longissimum nuncupauit. Assate ergo ea, deinde coquite in eo quod procedit à uentre equorum per 7. dies, uel 14. uel 21. Tunc fit draco suas alas comedens, & seipsum mortificans. Hoc peracto ponite in petia panni, & in igne furni,

b v & ne

& ne exeat à uase, diligentius custodite. Et scitote quod tempora terræ sunt in aqua, & sit quousq; ipsum ei super ponas. Eo igitur liquefacto & combusto, accipite cerebrum eius, & acerrimo terite aceto, uel urina puerorum, donec obscuretur. Hoc peracto uiuit in putrefactione, fusea nubes quæ in ipso fuerant, antequam moreretur in suo corpore, conuertentur. Reiteratus autem pro ut descripsi iterum moritur, & ut dixi, inde uiuit. In eius autem uita & in morte spiritibus utimur. Sicut enim moritur spiritibus ablati, sic restituti uiuificatur, & ipsis lætatur. Ad hoc autem peruenientes, id quod quæritis, affirmatione uidebitis. Narro etiam uobis lætificationis signa, & quod suum corpus figit. Hac aut figuracione priores uestri quemadmodum ad propositum peruenerunt, ecce mortui sunt. Iam uobis meam demonstraui & peritis librum aperui, occultas res celauit, sequestrata continere feci, diuersas figuras coniunxi, & spiritus sociavi. A Deo hoc munus accipite.

Capitulum

CAPITVLVM VI.

Oportet uos Deo gratias agere, qui omni sapienti ipsam largitur, que de miseria, & paupertate liberat nos, omnibus eius substantijs, probabilibus miraculis sum tentaturus, et Deū suppliciter deprecaturus, ut dum uiuimus ad eum perueniamus. Exinde filij Philosophorum unguenta quæ extrahimus, ex unguibus, pilis, uiridi aris tragacantho, & ossibus, in antiquorum libris sunt scripta.

Amplius unguenti quod tincturas continet, fugientia coagulat, & sulphura decorat, dispositionem oportet nos exponere, & omnibus alijs perfectis unguentis, præferre. Scimus enim sui ualis præciositatem & essentiam, quod diuinum sulphur nuncupatur, & alijs unguentis figura, quod est unguentum occultum & sepultum, cuius nulla uideatur dispositio, & habitat in corpore suo, sicut ignis in arboribus, & lapidibus, quod subtilissima arte & ingenio nos oportet extrahere, absq; combustionem,

stione. Oportet autem nos duo sulphura ab alijs separare. Scito fili quod qui non differentiam nouit, duo sulphura minus nouit. Non quod duo sulphura sunt, quæ ex lapidum unguento sublimantur, ad tincturam complendam. His autem duobus corpori commixtis, fit perfectum corpus. Et sciendum, quod duo sulphura tingunt, sed fugiunt quæ oportet optime separare, & à fuga cohibere. Et scitote quod mediocriter coelum cum terra iungitur. Mediocre autem est figura cum coelo & cum terra, quod est aqua. Omnium autem prima est aqua quæ exit, de hoc lapide. Secundum uero aurum. Tertium autem fex & mediocre aurum, quod aqua & fece nobilius. In his autem tribus sunt fumus, nigredo, & mors. Oportet ergo nos ab aqua fumum superexistentem, ab unguento nigredinē, & à fece mortem depellere, & hoc dissolutione. Quo peracto, maximam habemus Philosophiam, & omnium secretorum secretum.

Capitulum

CAPITVLVM VII.

O Filij, Philosophorū corpora sunt septem, quorum primum est aurum eorum perfectissimum, rex, & caput, quod nec terra corrumpit, nec res comburentes deuastant, nec aqua alterat, quia eius complexio, est temperata, et natura directa in caliditate, frigiditate, & humiditate, nec superfluum quicquam in eo est. Ideo Philosophi ipsum prætulerunt, magnificauerunt, dicentes, aurum sic haberi in corporibus, sicut Sol in Stellis suo lumine est splendidior, eo enim Dei nutu, omne uegetabile, omnis terræ fructus perficitur. Sic aurum omne corpus continet, uiuificat, quod Ixir fermentum est, sine quo nequaquam perficitur.

Sicut enim pasta sine fermento fermentari non potest, sic cum corpus sublimaueris, mundaueris, & turpitudinē à fece separaueris, cum coniungere, & simul miscere uolueris, pone in eis fermentum, & aqueam terram confice, donec Ixir fermentetur, & ut pasta fiat fermentum.

fermentū. Ac si diceret qualiter aurum
fiat fermentum. Meditāmini & uide-
te, utrum rei fermentum fiat de alio, quam
de sua natura. Inspicite ergo quomodo
fermentum non est, nisi de pasta ipsa.
Et nota quod fermentum confectionē
dealbat, combustionem uetat, tinctu-
ram ne fugiat continet, & corpora læ-
tificat, & inuicem coniungi & ingredi
facit. Et hic est clauis Philosophorum,
& finis operum, & hac scientia corpo-
ra emendantur, & eorum opus Deo
annuente peragitur. Negligentiā uero,
& mala de eo opinione, opera corrup-
puntur, ut fermentum masse, & coagu-
lum lacti ad caseum, & moschus in a-
romatibus. Certus aurei color ad rube-
dinem, & natura non est dulcedo. Ideo
de eo sericum constituimus, quod est
Ixsir. Et de eo constituimus encau-
stum quod scripsimus, & sigillo re-
gis lutum tingimus, et in eo colorem
cœli posuimus, qui se uidentibus uis-
sum augmentat. Aurum ergo præcio-
sissimus est lapis, carens maculis, tem-
peratus quoque, nec ignis, nec aer, nec
terra,

terra, nec aqua corrumpere potest, fermentum uniuersale, cuncta rectificans temperata compositione, quod flauis siue ueri citrini coloris est. Aurū sapientum coctum, et bene digestum, ignea aqua Ixſir conficit. Aurum enim sapientum est pendentius plumbo, quod est temperata compositione fermentum Ixſir. Et è contrario distemperatum, distemperata compositione. Primum enim opus ex uegetabili fit, secundum ex animali in gallinæ ouo, maximum est subsidium, et elementorum constantia, ac terra nostra aurum est de eo omne fericum constitui-
 mus, quod est fer-
 mentum
 Ixſir.

TABVLA SMARAGD

DINA HERMETIS TRISME-

gisti. ΠΩΔΙ ΧΗΜΕΙΩΣ. Incerto

interprete.

VERBA SECRETO-
rum Hermetis, quæ
scripta erant in tabu-
la Smaragdi, inter ma-
nus eius inuenta, in
obsuro antro, in quo
humatū corpus eius
reperum est. Verum sine mendacio,
certum, et uerissimū. Quod est infe-
rius, est sicut quod est superius. Et quod
est superius, est sicut quod est inferius,
ad perpetranda miracula rei unius. Et
sicut omnes res fuerunt ab uno, medi-
tatione unius. Sic omnes res natæ fue-
runt ab hac una re, adaptatione. Pater
eius est Sol, mater eius Luna. Portauit
illud uentus in uentre suo. Nutrix eius
terra est. Pater omnis telesmi totius
mundi est hic. Vis eius integra est, si
uersa fuerit in terram. Separabis terram
ab igne, subtile à spisso, suauiter cum
magno

magno ingenio. Ascendit à terra in
 cœlum, iterumq; descendit in terram, et
 recipit uim superiorum et inferiorum.
 Sic habebis gloriam totius mundi. Ideo
 fugiet à te omnis obscuritas. Hic est to-
 tius fortitudinis fortitudo fortis, quia
 uincet omnem rem subtilem, omnemq;
 solidam penetrabit. Sic mundus crea-
 tus est. Hinc erunt adaptationes mira-
 biles, quarum modus hic est. Itaq; uo-
 catus sum Hermes Trismegistus, ha-
 bens tres partes philosophiæ totius mû-
 di. Completum est quod dixi de opera-
 tione Solis.

HORTULANI PHI

LOSOPHI AB HORTIS MA-

ritimis, Commentariolus in Tabulam

Smaragdinam Hermetis Trif-

megisti ἡσδὶ χη=

μείαθ.

Precatio Hortulani.

LAus, honor, uirtus, et gloria, sit tibi
 Domine Deus omnipotens, cum
 dilecto

dilecto filio tuo Domino nostro Iesu Christo , et Spiritu sancto paraclete. Trinitas sancta , qui es solus Deus & unus, homo perfectus, tibi gratias ago. Quia cum aduersarij huius mundi transitoria pernouissem, ne suis delectationibus prouocarer , me ab eodem tua summa misericordia sustulisti. Sed quia uideo infinitos in hac arte deceptos, qui directam non ingrediuntur semitam, placeat tibi Domine Deus meus , ut de scientia quam mihi tradidisti , charos meos ab hoc errore diuertam , ut cum perceperint ueritatem, laudent nomen tuum sanctum & gloriosum , quod est benedictum in æternum, Amen.

PRAEFATIO.

EGo dictus Hortulanus , ab hortis maritimis nuncupatus, pelle Iacobina inuolutus , indignus uocari discipulus philosophiæ. Motus dilectione chari mei. Declarationem certissimam Sermonis patris philosophorum Hermetis intendo dicere. Qui sermo, quan

quanquam sit occultus, tamen exerci-
tium ueri operis in fatigatione meorū
digitorum totam expolitionem decla-
rauit uerissime. Nihil enim prodest oc-
cultatio philosophorum in sermoni-
bus, ubi doctrina Spiritus sancti ope-
ratur.

QVOD ARS ALCHEMIAE

fit uera & certa.

CAPVT. I.

Dicit autē philosophus: VERVM,
scilicet est, quod nobis data est ars
Alchemiæ. SINE MENDACIO.
Hoc dicit ad detestationem illorum, qui
dicunt artem esse mendacem, id est fal-
sam. CERTVM, id est expertum. Nam
quicquid est expertū, certissimum est,
ET VERISSIMVM. Quia uerissimus
Sol per artē procreatur. Et dicit uerissis-
mum in superlatiuo gradu, quia Sol ge-
neratus per hanc artem, excedit omnē
Solem naturalem, in omnibus proprie-
tatibus medicinalibus & alijs.

6 ij

QVOD

QVOD LAPIS DEBEAT DI=
 uidi in duas partes.

CAPVT II.

Consequenter tangit operationem lapidis dicens: QVOD EST INFERIVS, EST. SICVT QVOD EST SUPERIVS. Et hoc ideo dicit: Quòd iste lapis diuiditur in duas partes principales per magisterium. In partem superiorem, quæ superius ascendit, & in partem inferiorem, quæ inferius remanet fixa & clara. Et tamen istæ duæ partes concordant in uirtute. Et ideo dicit: QVOD EST SUPERIVS, EST, SICVT QVOD EST INFERIVS. Illa aut diuisio necessaria est, AD PERPETRANDA MIRACVLA REI VNIVS, scilicet lapidis. Quia pars inferior est terra, quæ Nutrix dicitur & fermentum. Et pars superior, est anima, quæ totum lapidem uiuificat, & resuscitat, et ideo facta separatione et celebrata coniunctione, multa miracula perpetrantur in opere secreto naturæ.

QVOD

QVOD LAPIS HABEAT IN
se quatuor elementa.

CAPVT III.

ET SICVT OMNES RES FVE=
 RVNT AB VNO MEDITATIO=
 NE VNIVS. Hic dat exemplū di=
 cens: Sicut omnes res fuerunt ab uno,
 scilicet globo confuso, siue massa con=
 fusa, meditatione, id est cogitatione &
 creatione. Vnius, id est omnipotentis
 Dei. SIC OMNES RES NATAE FVE=
 RVNT, id est exiuerunt, AB HAC VNA
 RE, id est, ex una massa cōfusa. ADAP=
 TATIONE, id est solo præcepto Dei &
 miraculo. Ita lapis noster est natus, &
 exiuit ab una massa confusa, in se con=
 tinens omnia elementa, quæ à Deo crea=
 ta est, & suo solo miraculo lapis noster
 est inde natus.

QVOD LAPIS HABEAT PATREM
 & matrem, scilicet Solem &
 Lunam.

CAPVT. IIII.

ET sicut uidemus quòd naturaliter
 c iij unum

unum animal generat plura animalia sibi similia. Ita artificialiter Sol generat Solem, uirtute multiplicationis lapidis prædicti. Ideo sequitur PATER EIVS EST SOL, id est aurum Philosophorum. Et quia in omni generatione naturali debet esse receptaculum idoneum & conueniens, cum quadam consonantia similitudinis ad patrem. Ita & in ista generatione artificiali oportet quod Sol habeat sui spermatis, & suæ tincturæ idoneum receptaculum, & sibi consonans, & hoc est argentum philosophorum. Et ideo sequitur, MATER EIVS LVNA.

QVOD CONIUNCTIO PARTIUM lapidis dicatur impregnatio.

CAPVT V.

Quæ duo, cum sese receperint in coniunctione lapidis, impregnatur lapis in uentre uenti, & hoc est quod postea dicit: PORTAVIT IL-LVD VENTVS IN VENTRE SVO. Planum

Planum est, quod uentus est aër, & aër est uita, & uita est anima. Et ego iam superius loquutus sum de anima, quæ totum lapidem uiuificat. Et sic oportet, quod uentus portet totum lapidem & reportet, et pariat magisterium. Et tunc sequitur quod alimentum recipiat à nutrice sua, id est, à terra. Et ideo dicit philosophus : NVTRIX EIVS TERRA EST. Quia sicut infans sine alimento nutricis nunquam ad ætatē perueniret; Ita lapis noster sine fermentatione suæ terræ, nunquã perueniret ad effectum. Quod quidem fermentum, alimentum dicitur. Sic enim generatur ex uno patre, cum coniunctione matris. Res, id est, filij similes patri, qui si longa decoctione caruerint, erunt matri similes in albedine, & patris pondus retinebunt.

QVOD LAPIS PERFECTVS

fit, si anima in corpore fixa fuerit.

CAPVT VI.

Postea sequitur : PATER OMNIS
TELESMI TOTIVS MVNDI
c. iij EST

EST HIC, hoc est, in opere lapidis est uia finalis. Et nota. Philosophus uocat operationem patrem omnis thesauri, id est omnis secreti, uel omnis thesauri, totius mundi, id est omnis lapidis inuenti in hoc mundo. EST HIC. Quasi dicat, ecce ostendo tibi. Postea dicit philosophus: Vis quod te doceam, quando fortitudo lapidis est perfecta & completa: quando scilicet fuerit in suam terram uersa. Et ideo dicit: VIS EIVS INTEGRA EST, id est, perfecta & completa. SI VERSA FVERIT IN TERRAM, id est, si anima ipsius lapidis, de qua superius facta est metio (quod anima dicitur uentus & aer, in qua est tota uita lapidis & fortitudo) conuersa fuerit in terram, scilicet lapidis, & fixetur, ita quod tota substantia lapidis sic sit cum nutrice sua, scilicet terra, quod totus lapis uertatur in fermentum. Sicut in operatione panis, modicum fermentum nutrit & fermentat magnam copiam pastæ, & ita totum substantiam pastæ conuertit in fermentum. Ita uult philosophus, quod lapis noster sic sit fermentatus, quod

quod ad multiplicationem lapidis, sit
fermentum.

DE MUNDIFICATIONE

lapidis.

CAPVT VII.

Consequenter ponit, quomodo de-
beat multiplicari. Sed primo ponit
lapidis mundificationem, &
partium separationem, dicens: SEPA-
RABIS TERRAM AB IGNE, SVBTI-
LE A SPISSO, SVAVITER CVM
MAGNO INGENIO. Suauiter, id est
paulatim, non per uolentiam, sed cum
ingenio, scilicet in fimo philosophico.
Separabis, id est, dissolues. Quia disso-
lutio, est separatio partium. Terram ab
igne, subtile a spisso. Id est, feces & im-
mundicias, ab igne, aere & aqua, & a to-
ta substantia lapidis, ita quod lapis ibi
remaneat mundissimus sine sorde.

QVOD PARS LAPIDIS NON FI-
xa, debeat superare partem fixam,
eamq; eleuare.

CAPVT VIII.

ET lapis sic praparatus, est idoneus
c v ad

ad multiplicandum. Et nunc ponit eius multiplicationem, & facilem liquefactionem in uirtute ingrefsibili, tam in duris corporibus, quã mollibus, dicens: ASCENDIT A TERRA IN COELVM, ITERVMQVE DESCENDIT IN TERRAM. Hic est ualde notandum, quòd quamuis lapis noster in prima operatione diuidatur in quatuor partes, quæ sunt quatuor elementa, tamen sicut dictum est superius, Duæ eius sunt partes principales. Vna quæ ascendit superius, quæ dicitur non fixa, & alia quæ remanet inferius fixa, quæ dicitur terra, siue fermentum, quæ totum lapidem nutrit & fermentat, ut dictum est. De illa uero parte non fixa oportet habere magnam quantitatem, & dare lapidi, qui factus est mundissimus absq; sorde, toties per magisterium, donec totus lapis uirtute spiritus deferatur superius, sublimando & subtiliando. Et hoc est, quod philosophus dicit, ASCENDIT A TERRA IN COELVM.

QVOMODO LAPIS VOLA-
tilis sit iterum fi-
gendus.

CAPVT. IX.

Postmodum, hunc ipsam lapidem
 sic exaltatum oportet incerari cum
 oleo ab ipso lapide in prima ope-
 ratione extracto, quod dicitur aqua la-
 pidis, & toties asiare sublimando, do-
 nec uirtute fermentationis terræ cum
 ipso exaltatæ, totus lapis iterato descen-
 dat de cœlo in terram, & remaneat fi-
 xus & fluens. Et hoc est quod dicit phi-
 losophus: ITERVMQVE DESCEN-
 DIT IN TERRAM, ET SIC RECI-
 PIT VIM SUPERIORVM subliman-
 do, ET INFERIORVM descendendo,
 id est, quod corporeum est, fiet spiritua-
 le sublimando, et quod spirituale est, fiet
 corporeum descendendo.

DE FRVCTV ARTIS, ET
efficacia lapidis.

CAPVT X.

SIC HABEBIS GLORIAM TOTIVS
 MVN-

MVNDI, id est, hoc lapide sic compo-
 sito, gloriam huius mundi possidebis.
 IDEO FVGIET A TE OMNIS OBSCV
 RITAS. Id est omnis inopia, & ægritu-
 do. Quia lapis sic factus, omnis ægritu-
 dinis est curatiuus. HIC EST TOTIVS
 FORTITVDINIS FORTITVDO FOR
 TIS. Quia nulla est comparatio aliarū
 fortitudinum huius mundi, ad fortitu-
 dinem huius lapidis. QVIA VINCET
 OMNEM REM SVBTILEM, ET O=
 MNEM REM SOLIDAM PENETRA=
 BIT. Vincet, id est uincendo conuertet
 Mercurium uiuū congelando, qui sub-
 tilis est, & alia corpora dura, solida, et
 firma penetrabit.

QVOD MAGISTERIVM IMI=
*tetur creationem uni=
 uersi.*

CAPVT XI.

Postea dat exemplum philosophus
 de Compositione lapidis sui, dicēs:
 SIC MVNDVS CREATVS EST,
 hoc est, Sicut mundus creatus est, ita &
 lapis

lapis noster factus est. Quia primitus totus mundus, et omne quod fuit in mundo, fuit una massa confusa, seu chaos confusum, ut superius dictum est, et postea per artificium summi creatoris, diuisa est ista massa in quatuor elementa, mirabiliter separata et rectificata, propter quam separationem diuersa fiunt. Ita possunt fieri diuersa, aptatione nostri operis per separationem diuersorum elementorum a diuersis corporibus. HINC ERVNT ADAPTATIONES MIRABILES. Id est; si separueris elementa, fient mirabilia composita; apta nostro operi in nostri lapidis compositione, per coniunctionem elementorum rectorum. QVAVM, id est, de quibus mirabilibus aptis ad hoc, MODVS, scilicet operandi datus, EST HIC.

INSINUATIO AENIGMATICA,
que sit materia lapidis.

CAPVT XII.

ITAQVE VOCATVS SVM HERMES TRISMEGISTVS. Postquam philo

philosophus docuit compositionem lapidis, hic docet occulto modo, de quo fiat lapis noster. Prænomînās seipsum, ut discipuli sui ad hanc scientiam peruenturi, de eius nomine perpetuo recordarentur, tū tangit, de quo sit, dicens: HABENS TRES PARTES PHILOSOPHIAE TOTIVS MVNDI. Quia quicquid est in mundo, habens materiam et formā, compositum est ex quatuor elementis. Vnde infinite sunt partes mundi, quas omnes philosophus in tres partes principales diuidit, scilicet in partem Mineralem; Vegetabilem, et Animalem, de quibus coniunctim uel diuisim, philosophus habuit scientiam ueram in opere Solis. Et ideo dicit, habens tres partes philosophiæ totius mundi, quæ partes continentur in unico lapide, scilicet Mercurio philosophorū.

QVARE LAPIS DICATVR
perfectus.

CAPVT XIII.

ET ideo uocatur lapis iste perfectus,

ctus, quia in se habet naturam minera-
 lium, uegetabilium, et animalium. Est
 enim lapis trinus et unus, quatuor has
 bens naturas, scilicet quatuor elemen-
 ta, et tres colores, scilicet nigrum, album
 et rubeum. Vocatur etiam granum fru-
 menti, quod nisi mortuum fuerit, ipsum
 solum manet. Et si mortuum fuerit, ut
 dictum est superius, cum coniungitur
 in coniunctione, multum fructum as-
 fert, uidelicet completis operationibus
 supra dictis. Olector chare, Si scis ope-
 rationem lapidis, tibi dixi ueritatem, et
 si nescis nihil tibi dixi. **COMPLETUM**
EST QVOD DIXI DE OPERATIO-
NE SOLIS, id est, completum est, quod
dictum est de operatione lapidis, trium
colorum, et quatuor naturarum exis-
stentium, ut dictum est, in unica
re, scilicet in solo Mercurio philosophico.

FINIS.

48 CONSILIVM CONIVGII
INCIPIT LIBER
CONSILII CONIVGII

*de massa Solis & Lunæ,
cum suis compen=
dijs.*

NON LEGITVR A DIVINA
munificentia maius emas-
nasse donum sapientię, un-
de Hamuel, Recomma-
memorię, exorna conscientiam, ma-
gnifica scientiam. Qui enim spernit sci-
entiam, spernit illum deus sublimis, &
gloriosus. Sapientes uero, & electi ser-
ui Dei, quorum unus post alium hanc
sibi hereditauit sapientiam, gratia & do-
no Dei, cuius nomen domini sit bene-
dictum, ut sibi memoriam facerent per-
petuam posteris, de hac libros suos con-
scripserunt, typicis & tropicis locutio-
nibus uelatos. Nisi enim hanc sapien-
tiam posteris descripsissent sæculis, ob-
liuioni debita perissent, sicut & domini
eius mortui sunt. Sunt enim libri uasa
memorię & fama perpetua sapientum.

Ne

Ne autem hæc sapientia & donum Dei altissimi hilariter elargita microcosmo, ad interitum tenderet, Deo uolente, philosophi & Prophetæ scientiarum domini huius sapientiæ series in scripturis deposuerunt, uelatas, propter plures causas. Prima est Hamuelis in seniore, Ut attribueret illã domino glorioso, ut reuelaret illã cui uellet, & prohiberet eã à quo uellet. Nam ut dixit Morienes ad regem Kalid. O bone Rex scire te conuenit quod hoc magisteriũ, nihil aliud est, nisi secretum secretorum, & archanum Dei altissimi & magni. Ipse enim hoc magisteriũ suis Prophetis mandauit, quorum animas in Paradyso suo collocauit. Si autem sapientes qui post illos fuerunt, suas dispositiones de qualitate itasis in quo conficerent non inuenissent, nunquam ad huius magisterii perfectionem peruenire potuissent. Et in eodem libro postea alibi dicitur: Et scire te conuenit quod intentio omnis hominis, hanc scientiam puram & diuinam inquirentis, nihil aliud arbitrari debet, nisi donum Dei altissimi &

d magis

magni, qui eam seruis suis commeri-
 dat, cuius nomen semper sit benedictū.
 Secunda causa est, in libro luminum
 Rasis. Postquam multa de dispositione
 artis docuisset, dicit. Quamuis omnia
 dilucide præmissa sint, idoneum tamen
 arbitror quam plurima sub ænigmatis
 specie inuolui. Si enim omnia prout se
 habent, uellem enodare, nullus ultra
 prudentiæ locus esset, cum insipiens sa-
 pienti æquaretur, nec sub cūculo solari
 seu Lunari quisquam mortalium pau-
 pertate nouerca, medias angustias des-
 fleret. Tertia causa uelationis huius
 scientiæ legitur, ne detur occasio mali-
 gnandi prauis, hæc scientia occultatur
 in uerbis obscuris, unde bonis celari
 non debet. Dicit Asidius, Quidam ex
 Philosophis dominum timentes, non
 tam sublime, nec tam præciosum hoc
 magisteriū habuerunt. Immo opus suū
 potens, & manifestum scribere uoluer-
 runt. Sed expauescebant hæc agere, eo
 quod mundum deleret, & opus arandi
 & ferendi plantarum periret. Ergo non
 frustra libros suos scripserunt uelatos,
 nec

nec euentui composuerunt. Quarta
 causa obscuritatis, legitur in fine turbæ
 Philosophorū. Vbi dicitur. Nisi enim
 nomina multiplicarentur in hac arte
 nostra, sapientiam nostram pueri deri-
 derent. Quinta causa est Mundi Philo-
 sophi in turba, dicit enim. Si plebi uen-
 ditores hanc mineram agnoscerent, nō
 uenderent eam tam uili precio, Arsub-
 teres in eodem libro, Et si Reges eam
 agnoscerent, non sinerent eam ad pau-
 peres deuenire. Libri autem Philoso-
 phorum quanquam obscuri, tamē ual-
 de utiles sunt ingeniosis hanc scientiam
 inquirentibus, quæ sine literarum cog-
 nitione haberi non possunt. Vnde Pi-
 tagoras in turba. Quanto plus libros
 legebam, tanto magis agnoscebam. Et
 Mirtiganus ad Horsoicum. Narrasti
 frater de argēto uiuo, & intūs quod est
 magnesia, & iussisti libros Philoso-
 phorum legi, & experiri. Et Morienes ad
 Kalid regem dixit. Quod iam diximus
 tu bene intellige, & intellectum memo-
 riæ commenda, & iuxta suum ordinem
 illa dispone, & in eorum dispositione

frequenter stude , quia eius frequens studium uiam rectam tibi ostendit. Ita ut eam uideas , nec amplius à te celari possit. Rasis in libro luminum. Cum ergo nostrorum statuum scripta omnia diligenter & serio prospexeris , si uniuersa ad propriam formam reducere studeas, uoti nullatenus cessabitur effectus. Propterea artificii summe uidetur necessarium scrutari, æstimare, diligere, nam inquirendo & eliciendo libros nostros sic appetunt, quod amando repositos colligant, & seruent. Nec in his alicuius temporis dispendium impendere te pigebit. Cui autem hæc tria deficient, nec librorum delitijs ditari merebitur. Hamuel commentator Senioris se excusans , quod sapientiam suam in figuris descripsit, dixit, Propinquius est illud intellectui subtiliter prospicientis, & cognoscentis terminos sapientiæ, ex sermonibus typicis & obscuris , cum contulerit illos sermones, illis imaginibus & figuris , unum aperiet tibi reliquum , nec tegitur aliquid super lapide occulto. Idem etiam commentator suadens

dens libros legere suos, diffuse loquitur, caussam subiungens, dicit. Ego autem ut portaretur memoria mea à posteris in ista arte, sedi solitarius, considerans libros antiquorum, inquirens à quolibet nobiscū sedentibus, scientiam hanc inquirentibus, quos cū alloquerer, non intelligebant me, habebant enim præ manibus libros qui describunt eis species, & res uanas, quas noscunt, qui his occupantur. Et hæ sunt res quæ deteriorant occupantes, & ipsi incumbunt suis commixtionibus, deuiantes à ueritate, & ignorātia excoecati, quorum nullus ausus est exponere, nec litteram unam ex dictis Philosophorum. Est autem opus cum sapiens sim, & aperta mihi cætera sint, & nouerim occulta, ut exponam uerba sapientum, et perueniam per illam expositionē ad ueritatis manifestationem. Post eorum manifestationem, ut manifestaretur studentibus in illis, & aperirentur fastidientibus in illis, & impatientibus, & sufficientiam habētibus in his, quæ præ manibus habent ex ignorantia. Sed cum non ex-

plano aliquid ex eis, erit liber meus tanquam ipsius sapientis, & uerba mea, & uerba sua, uel illorum, & mihi attribui, quod est inconueniens, & dedecus illi qui hoc facit, quia appetit iactantiam. Veruntamen si fui cum magno labore in scientia, & aperti sunt mihi tropi eorum occulti, & manifestum est mihi quod occultauerunt, & apprehendi per scientiam quod occultauerunt, debeo hoc appropinquare intellectui successfulium meorum, sermonibus in aperto uelatis, significantibus intellectum occultum, & uelatum, ut hoc sit apertum & uelatum.

Est enim apertū studiosis & sapientibus, & intelligentibus, & inuestigantibus. Occultum autem insipientibus, quod nisi sic fecero, non manifestabo industriam meam, præ cæteris, & erunt dicta mea tanquam propositio sine demonstratione, quod non feci sic. Et scito quod qui percipit scientiam uno modo, nō latebunt ipsum dicta expositionis meæ, & maximè ad quos peruenerint libri mei. Et Deus sit mihi testis super

per uos, ut nō prohibeatis eos qui sunt digni ex fratribus nostris, & non pandatis ea indignis, aliās indigne ageritis, & contra conscientiam, & merebimini pœnam à Deo, cuius nomen glorificetur.

Commiffa enim est uobis hæc scientia, ut subueniatis fratribus nostris pauperibus, & Deus retribuet. O quantum est honoratum ex his assignationibus, & argumentis Philosophorum, per libros eorundem inquirendos. Hæc omnia dixit Senior. Ego inter sapientiæ amatores minimus ipforum ex eo inuitatus, quorum experientiam non attingo, ocium cupiens euitare fructum studij mei longinqui, & laboris immensi, propter quod multis annis laboraui cū diligentia, & assiduitate, inquirendo, & æstimando, & multas noctes insomnes duxi, degendo diebus multis. Iam habito dono domini mei Dei consecutus, dignum duxi non solum intellectui qui locus est specierum intelligibilium, uerum scripturæ quæ gazophilatium sapientiæ Dei est, fore mandandum, ne

quam avarum possessorem, & degenerem me scientia dignaretur deponere, procuravi. Primo in laudē Dei datoris scientiæ, & ad utilitatem fidelium eius. Hanc etenim scientiam Inquirentibus, necessarium est habere mentes purificatas Deo, cum sit donum & secretorū secretum Dei, & soror Philosophiæ, ac Philosophorum, quia habet esse à Deo per inspirationem. Singulariter uero motus, ut proprium munus habeat, uirtus societatis, non errantis, sed uere existentis in intelligentia principiorum, & scientiarum & conclusionum artis per expositionem trium uerborum, & Clauis sapientiæ maioris, uolui specialissime declarare, ut multorum sapientum dubiam aciem mentis figat. Quia uero problema diuersorum Philosophorum commutando exponere decreui, de uiro artis, & muliere eius. Hunc librum Consilium coniugij de massa Solis & Lunæ uolui nuncupare. In quo prius de minera artis eloquar, exponendo secreta secretorum.

Secundo de Regimine eius. Tertio
ponam

ponam Carmē trecentorum uersuum,
 & commentabor, dicta Philosophorū,
 & exponendo societati quidquid ob-
 scurauerunt pro posse suo, & celauerūt
 præ patribus & filijs, comprehendens
 in summa, quod ipsi in millibus pas-
 sibus librorum expanderunt sepultum,
 tropicis & typicis locutionibus, & ma-
 gnis obscuritatibus inuolutum. Sed
 quia lapis sapientum in cauernis pla-
 netarum occultatus est, id est in defini-
 tione Solis & Lunæ, ac Planetarum re-
 liquorum, à quibus ducam exordium.

Sol, ut dicit Algahel, est mundi oc-
 culus, splendor firmamenti, pulchritu-
 do cœli, orbium uiator, fons totius ca-
 loris, Planetarum rector, horarum di-
 uisor, gratia & honor Dei. Luna, ut ait
 idem, est cœli purpura, Solis sectatrix,
 & emula, malefactorum reuelatrix, na-
 uigantium solamen, roris nutritrix larga,
 præfagium tempestatis, domina humi-
 ditatis. Sol dicitur quasi super omnia
 lucens, Luna quasi luce lucens aliena,
 quia ipsa non lucet de se, sed omnem
 splendorem suum à sole mutuat. Her-

mes, Sol etiam est dominus corporum,
 & lapdium, & est nobilior eis, quo-
 niam est rex eorum, & ipsorum copia,
 quod non corrumpit terra, nec aqua,
 nec ignis, nec minuitur in igne. Sed is
 gnis ipsum rectificat, & humectat, &
 non comburunt ipsum sulphura cor-
 rumpentia, quia natura ipsius est equa-
 lis, clara, & recte temperata, propter
 quod extulerunt ipsum Sapientes, &
 magnificauerunt ipsum, & posuerunt
 ex ipso compositionem Elixir magni
 lapidis, quoniam est substantia æqua-
 lis, permanens, fixa, longitudine æter-
 nitatis. Hoc quidem Elixir est de com-
 plexione substantiæ auri, quia est cali-
 dum & humidum, & est Elixir hoc in
 corporibus, sicut Sol in Stellaris, quare
 Sol est rex Stellarum, & lumen earum,
 & per eum complentur res terræ, ex
 plantis, fructibus, & mineris. Etenim
 retinet omne corpus, & retinetur ab eo.
 Et est fermentum duorum Elixirium, al-
 bi & rubei, & non rectificantur nisi per
 ipsum, & non complentur per aliud, si-
 cut pasta, quæ non completur nisi per
 fermentum

fermentum. Et est hoc fermentum in Elixir, sicut coagulum in lacte, & sicut muscus in colore bono.

Luna uero sponsa Solis est, coloris cœlestini, uicina complexioni Solis, & est domina humiditatis, ex qua cuncta procreantur adiutorio Solis. Mercurius uero mercantum dominus est, qui aurum & argentum, & gemmas latere uolentia in luto, mercatoribus adinuenit. Et Mercurius est pars materiæ omnium metallorū. Et est ex sicco terreo, & subtili, & humido unctuosō, inadustibili, uehementer & optime uniuersaliter complexionato, nisi quod uergit ad humidum aquosum, unde ratione humidi humidantis fluit in frigido, querens iter alienum, & fugit in igne. Et ratione humidi unctuosi, inadustibilis, & uehementis complexionis, non aduritur, sed totum sublimatur. Nam humidum unctuosum motum ab igne, trahit secum subtile suum siccum omnino, ita quod post se nullas reliquit feces, & ratione sicci fluit globose, & non madidat illud quod tangit, nec adhæret ratione uehementi.

uehementissimæ complexionis, & ex soliditate partium densarū priuatarum raritate, pōderosum est. Et super ipsum natant lapides, & metalla omnia, præter aurum quod petit fundum. Ex quo elicere poteris maximum secretum, scilicet naturarum symbolum, & similitudinem magnā. Et sciendum quod Sol & Luna & Mercurius digesta sunt calore temperato. Mars uero & Venus calore igneo excedente temperiem adustiuam. Et hic calor dicitur optesis. Calore uero molendesi, qui est defectiuus, ac eius parte digeritur Iupiter & Saturnus. Et sciendum quod Mercurius purus, id est optime complexionatus, est in Sole & Luna, & seipsum soluere reperitur, licet sit materia, uel potius pars materiæ omnium aliorum. Et postquā ad suam speciem est productus, naturæ beneficio ratione suæ optimæ complexionis, ultra corrumpi non potest, sed alia corruptibilia metalla, ex eo habent generari. Contingit ex eo quamdiu est in fieri, non in facto esse, scilicet digestionem optesi & molendesi. Et ex

his

his & per hæc, quæ dicta sunt, preparas
uerunt sapientes lapidem suum de me-
liori minera, quam possunt inuenire.
Vnde Geber, qui prima naturalia igno-
rauit, iam multum remotus est ab arte
nostra, quia radicem non habet ueram,
super quam intentionem suam fundet.
Qui uero principia sciterit naturæ &
causas, & essentias, nō tamen adeptus
est uerum finē & profectum artis hu-
ius occultissimæ, habet tamen facilio-
rem aditum. Et hic parum remotus est
ab artis introitu. Qui uero sciterit om-
nia principia, & causas mineralium, &
generationis modum, quæ ex intentio-
ne naturæ consistunt, parum quidem
aufferetur ab eo de operis complemen-
to, quibus non potest scientia nostra
perfici.

Lapis Philosophorum est rex de cœ-
lo descendens, cuius montes sunt ar-
gentei, & riuuli aurei, & terra lapides,
& gemmæ præciosæ. Ecce iam omnes
species artis enumeratæ sunt. Assi-
duus, scito fili quod opus Philosopho-
rum & Prophetarum nō fit nisi in solo
argenti

argento uiuo , quoniã illis in omnibus
 rebus cogitantibus , & ad argenti uiui
 scientiam peruenientibus , nesciebant
 quod argentum uiuum accipiant , quo
 operantur. Ideoq; in naturis , & in acci-
 dentibus , quæ omnia alterant , cogita-
 tionem & complexionem iterauerunt.
 Cum autem super lapidem eorum qui-
 euerit intentio , & notum habuerunt,
 quod ex hoc lapide procedit argentum
 uiuum, quod uoluerunt quidam ex ipsis
 ualde celare , omnibus nominibus no-
 minauerunt , & omni operi , & rebus
 ipsum alsimilauerunt. Quidam uero
 tantum uno nomine , quod est lapis , æ-
 quam uero quæ ex eo uel ex ea uel ab
 eo extrahitur , argentum uiuum nomi-
 nauerunt, quod diuiserunt in duas par-
 tes , quas illos oportuit duobus nomi-
 nibus nominare. Quidam enim dixe-
 runt coelum & terram. Quidam mascu-
 lum & foeminam , quidam lapidem &
 aquam , quidam spiritum & corpus, qui-
 dam ouum & gallum , quidam homi-
 nem & magnesiã , quidam uile ac cari-
 rum & stercore tectum , ad quod uix
 poterit

poterit perueniri, quod homines ac
 pueri in placis et uis pretereunt, id est,
 humidum, quorū expositio in sequen-
 tibus apparebit. Vnde Rasis in lumine
 luminum. Sapientes quidam in uno
 scilicet humido, quidam in duobus sci-
 licet masculo & foemina, quidam in tris-
 bus, scilicet spiritu, anima & corpore,
 scilicet aqua, terra, & tinctura, quidam
 in quatuor, scilicet elementis, subsistere
 uolunt. Sapientes tamen dicunt, quo-
 modo quinq; elementa ex radice una
 scilicet are Philosophico pullulant, sci-
 licet quatuor elementa, calidum, frigi-
 dum, humidum, & siccum, & quinta es-
 sentia, que nec est calida, nec frigida, nec
 humida, nec sicca, nullo alterius gene-
 ris adueniente. Nam & seipsum dissol-
 uit, & coagulat seipsum, albescit, & ru-
 bore decoratur, seipsum croceum facit,
 & nigrum, praeterea seipsum despon-
 sat, id est, spondet uniri, quia natura na-
 turæ congauget, propter uicinitatem, id
 est proximitatem naturæ, inter illa, & a
 seipso concipit, quia unum est genus
 omnium illarū specierum, scilicet ma-
 sculi

sculi & foemine, & spiritu Lung, & natura naturam uincit, & natura naturam continet, quousq; finem operis acceleret. Adomat. Sciatis quod non est nisi res una, quæ patrem habet & matrem, & eius pater & mater eum nutriunt, atq; pascunt, nec ipse à suo patre & matre in aliquo differre potest. Hermes, cuius pater est Sol, mater uero Luna. Et Asidius cuius mater est uirgo, & pater non concubuit, ergo est generatio casta. Et iterum Hermes dicit, non conuenit rei, nisi quod propinquius est ei ex natura. Et statim aditinxit. Humiditas autem est ex dominio Solis. Et dicit Dantinus. Quod omnis res artis huius, non est nisi de eo, & cum eo. Quia omnis tinctura à suo simili procedit. Et Actoriens, Quod tres species ad totum magisterium sufficiunt, scilicet fumus albus, id est uis quinta, id est aqua celestis, & Leo uiridis, id est æs Hermetis & aqua foetida, quæ mater est omnium, ex qua, & per quam, & cum qua præparant ipsum in principio & in fine. Has igitur species tres, & eius confectioes

ctiōnes nemini detegas. Sed stultis hoc magisterium circa quamlibet aliam rem querere, & quærendo errare contingit, quia ad eius perfectionem non peruenient, donec Sol & Luna in unū corpus redigantur, quod nisi Deus uoluerit, nunquam fiet. Et Aristoteles in epistola ad Alexandrum dicit. Quod huius artis duo sunt lapides principales, albus et rubeus, mirabilis naturæ. Albus in occasu Solis incipit apparere super facies aquarū, abscondens se usq; ad mediam noctem, et postea uergit in profundum. Rubeus uero ex opposito operatur, quia incipit ascendere super aquas in ortu Solis, usq; ad meridiem, et postea descendit in profundum. Et in alia epistola dicit, Aqua instrumentalis in arte intelligitur esse duorum, quorum unum soli, alterum Lunæ deputatur, et iam archanum cœleste partefeci. Et Kalid in his duobus lapidibus quos designauit, est quatuor naturarū relictarum perfectio, quorum alter est uir, id est Sol; alter uero uxor, id est Luna. Et Hamuel commentator. Hæc est
 e magnesia

magnesia nobilis, quam commenda-
 uerunt omnes Philosophi, quæ ex mul-
 tis uocabulis una est res, et sunt duæ a-
 quæ diuinæ, Lunariscilicet et Solaris.
 Nec una ex eis operatur sine alia. Et
 Hermes dicit. Quod lapis iste est secre-
 tum totum, & uita uniuscuiusq; rei, &
 omnis homo indiget eo. Et hæc est a-
 qua, quæ est in tritico fermentum, &
 oliua oleum, & in persicis gummi, & in
 omnibus arboribus fructus diuersi, &
 principium generationis hominis est
 ex ea, & est uiuum, quod non moritur,
 quam diu mundus est, quia est caput
 mundi, id est humor. Rasis in libro lu-
 minum, Supertuacue uidetur tibi illud
 nominare, et designare, quia nunquam
 à te recedit, quia si morieris, tecum mo-
 rietur. Sed si interierit, cum ipso obibis
 mortē. Et in eodem libro de minerarū
 arte, sic loquitur, sed diffusus est sermo.
 Oleum quoq; suscipiens colorem, id
 est splendorem solarem, ipsum sulphur
 est. Idem etiam est æs. Ergo Platō dicit,
 omne argentū uiuum sulphur, sed non
 è conuerso, et omne aurum æs, et non
 omne

omne æs aurum. Textus. Sed omne oleum soli comparatur atq; auro. Ergo Hermes pinguedo est ex dominio Solis. Et humiditas ex dominio Lunæ, quia omnis frigidi oleum est humiditas, et omnis calidi oleum est pinguedo. Textus. Atq; secundo mortem respiciendo ab ipso oleum exprimitur, sed propter siccitatem terræ, postquam totus uapor æris, est extractus in aqua sibi simili. Dicitur etiam opus mortis, propter rubiginē. Vnde Theophilus, Dico uobis quod ferrum non fit rubiginosum, nisi per aquam illam. Et ipsa est quæ laminas tinxit, Et Bonellus. Ego autem dico uobis, Sumite ferrum facientes inde tabulas, postea aspergite eas ueneno, & ponantur in uas, cuius os bene claudatur &c. Et propter nigredinem in opere primo & secundo apparentem, dicitur Mars. Vnde Florus, Et scitote quod prima nigredo ex natura Martis fit, & ex illa nigredine exortus est rubor, qui nigrum emundauit, & pacem interfugiens, & non fugiens ordinauit.

¶ **Est**

Est enim Mars deus belli. Textus. Quod autem fex, id est nigredo atq; tinctura emittitur, aqua uocatur perpetua & incorruptibilis, fex ipsa dum nigrescit, magnesiæ nomen usurpat. Glosa in turba. Ablue donec exeat nigredo, quã quidam nummos uocauerunt. Et Gradinon ait. Rebus artis nostrę semel contritis, & coctis inuenietis nigredinem, & illud est plumbum sapientum, de quo dixerūt, nummi nostri nigri sunt. Textus. Alba fex ipsa plumbū album nominatur, id est stagnum. Ipsa quidē Mercurio ascribitur, & ipsa est oleum, quod cum digniori administratione preparata, ipsum aurum uiscosum, & attramentum nominant, & gummi rubicundum, & Auripigmenti rubei sibi nomen assumit, quia est pinguedo auri, & tota eius tinctura. Textus. Natura quinta ipsa est Veneris apud Philosophos, quæ nec calida nec frigida, nec humida, nec sicca est, sed medium. Ea etiam Auripigmentum croceum, & Iris, pro multiplici eius colore dicitur. Est enim lapis à quo procedit omnis color,

color, ipsa est aqua perpetua, alba quidem, quando primo candida apparet, hinc etiam albumen oui, & acetum, aqua marina & almizadir, & similia his nomina attribuunt. Ex hac quidem aqua, & ex hoc corpore argentū uiuum mutatur. Et sicut candor in rubeum se transformat, sic hoc oleum occultum & secretum in candido amplius argenti uiui quod iam prædictum est, totius operis exordium & radicem firmat. Et cum perfectum fuerit stagno, uel plumbo uel æri supra positum, in argenti optimi speciem conuertit. Ipsum quoque deinceps de auri tinctura produci possibile est. Et tandem rubescente, oleum scilicet sulphuris cū argento uiuo, quod de candido corpore habet esse, despondendum erit ex aqua æris candor, et serenitas argenti uiui, quæ album efficit, et ipsa est rubea, post candorem, namque rubescit. Hoc itaque oleum et argentum uiuum in unum redacta, unum quidam constituunt, unde uetus et commune sentit prouerbium, et est sermo sapientis. Seruus rubicundus candidus

duxit uxorem, et per conceptionem se-
 minis grauida, peperit filium, qui o-
 mnes suos progenitores, id est Solem
 et Lunam, superat. Cum igitur Argen-
 tum uiuum ex candido corpore proce-
 dit, oleo, id est sulphuri sociatur. Glo-
 sa, argentū uiuum de argento sociatur
 oleo, id est pinguedini solari, quæ ma-
 sculus est, et illa foemina. Textus. Etiam
 habet argentum uiuum nomine ulte-
 rius designandum. Nam quæ corpora
 candida et rubea sunt commixta uel
 admixta, totum hoc, corpora quatuor
 nuncupamus. Sic igitur de argento ui-
 uo in corpore magnesiæ, id est per cor-
 pus candidi, et rubicundi solutum, co-
 gnoscunt congelari. Etiam Hermes in
 libro ducatus, qui est unus de 7. dicit,
 Fiducia in duabus rebus consistit, quibus
 tertium adiungitur, et est idem di-
 ctum quod prius. Et idem alibi dicit,
 Tres facies, id est, spiritus uidi, ex uno
 patre natus, id est una progenie, quia
 ipsorum est unum genus, quarum una
 est in igne, altera in aëre, tertia in aqua.
 Quia scilicet Hamuel commentator se-
 nioris,

nioris dicit. Est aqua uita triplex, quia est unum in quo sunt, scilicet aer, ignis, et aqua, in qua est anima exorta, quam uocant aurum, et uocant eam aquam diuinam. Textus. Quas scilicet facies pater eorum coniunxit, pater id est genus unum, quia homogenea sunt, ideo symbola, et cum uidit eas esse coniunctas, scilicet naturas tres, quia sese congaudent, tunc uno ore locuti sunt, scilicet illae tres naturae coniunctae in aqua, dicentes, eas quae situm quatuor elementorum naturas, scilicet in terra, quia in corpore mortuo sunt quatuor, Calidum, humidum, frigidum, et siccum, et ista uniuntur per aquam illam, quae omnia operatur, scilicet uiuificat, mortificat calcinando, et caetera soluit, et se cum terra coagulat. Textus. Quas scilicet naturas quatuor formicae, id est nigredo de uentre terrae aeris Philosophici, prius eduxerunt in aquam, quae nec est calida, nec humida, nec frigida, nec sicca, sed medium omnium in corruptibile, coniungens tinturas fixas. Et Lucas philosophus. Comburi te as, id est

comburite argentum, et comburite aurum, quod nō est nisi unum, combure, combure, quia comburere est dealbare, scilicet prima et secunda dealbatione. Et rubeū facere est uiuificare, quod est ultimū operis. Et idem subiungit. Definitio artis huius est, corporis liquefactio, id est solutio in aquam, et animæ à corpore diuisio, animæ quoq; corpori suo mundo reassotiatio. Aes enim nostrum habet animam, et corpus, sicut homo. Oportet ergo dirui corpus, et animam separare ab eo, quod non penetrat corpus, sed anima, id est tinctura in aqua, quæ est subtilis et tingens ipsum corpus, id est terram mortuam, penetrat, et ita est corpus, et anima in natura. Et subiungit pulchrū ænigma et obscurum, quod splendor Saturni, id est nigredo solaris, quæ est spiritus eius, et tinctura, dum scandit in aëra, id est, dum resoluitur in uaporem aëreum in aqua sua, ex qua est prius, non apparet nisi tenebrosus, id est, uiget, et tunc nascitur proles Philosophorum. Textus. Mercurius, id est Stilbon, quasi stillans bonum

bonum, radio solari, id est splendori Solis, occurrit, ut coniungatur lumen lumini, et albificetur post summam nigredinem. Textus. Et argentum uiuum, id est aqua uiua uirtute sua ignea, id est solari, quae potentior est igne, corpus scilicet mortuum uiuificat, id est rubificat, et perficit, id est, figit. Praeterea de lapide isto impari, Castis in turba dicit. Si uultis ad perfectionem nummum nostrum, id est aes experiri, inspiciate, si est aqua inpalpabilis, id est munda, & purgata a nigredine, scilicet quod est oleum, quod quasi frustra desuper natate conspexeris, & congregatur, & in aquam candidam conuersum fuerit, quod si tale inueniatur, est aptum, quia aliter non tingit. Ralis. Spiritus in corpora habet ingressus, quum adeo munda & purgata subiaceant. Et haec radix est praecipua huius negocii. Sequitur. Et scitote quod si aliud quidquam praeter aes nostrum, & aquam nostram sumitis, & in aquam nostram rigatis, nihil uobis proficit. Si uero aes nostrum per aquam nostram rigatis, ueritatem inuenietis. Et subdit,

c v Per

Per Aes nostrum, & aquam nostram, permanentem, Philosophi significauerunt in hoc lapide, quem etiam lento igne coqui iusserunt, quæ utiq; duo sunt, lapis noster nummosus, scilicet æs & aqua. Et sunt etiam id de quo dixerunt sapientes, quod natura, natura lætatur, propter propinquitatem naturæ in illa duo, id est masculum & foeminam, ac aquam nostram, & est eiusdem naturæ scilicet aqua illorum duorum, id est Solis & Lune, inter quæ maxima consistit propinquitas, quæ nisi esset tam cito, non conuerterentur, scilicet in unum. Et Castis in turba. Quod non exit ab homine nisi homo, nec ex uolatili nisi uolatile. Et natura non emendatur, nisi per naturam. Ex ea quidem & non ex alia colitur ars, quam nisi capiatis, & rigatis, non bene agitis. Iungite ergo masculum, id est Solem filium, scilicet sorori suæ, id est Lunæ odoriferæ, id est per odorem seu fumosam euaporationem, & uobis artem gignent, & nolite eis alienum ingerere puluerem, nec rem aliam, præter aquam suam, & subdit.

dit. O quam præciosissima, & mirifica est, serui huius rubei, id est Mercurij rubificati, natura. Ipse enim est sine quo regimen operis stare non potest. Et dicit Rasan. Quod natura illa masculus est, & foemina; & inuidi uocauerunt eam magnesiã, eo quod in eo est maximum archantum.

Et Assaracus. Qui ueritatem uult consequi, capiat Solis humorem & spiritum Lunæ, quia sulphur sulphure continetur, & humiditas humiditate. Et Arsuberes, sulphur sulphure, id est argentum uiuum cum aere. Omne enim argentum uiuum sulphur est, sed ambo sulphura sunt incombustibilia, & humiditas humiditate, id est Mercurius humiditate aeris. Et Constans dicit, Nihil aliud curare, nisi quomodo duo sunt argenta uiua, uidelicet fixum in aere & uolatile fugiens in Mercurio. Et inuidus dicit, quod hoc sulphur, id est argentum uiuum, consueuit fugere, & sublimatur sicut uapor. Oportet enim alio argento uiuo sui generis, id est eris, retinere, & fugã cohibere, quod si cum albo

albo uel rubeo sulphure sui generis nō
 misceatur, id est, auro uel argento, pro-
 cul dubio fugiet Argentū ergo uiuum,
 argenti uiui sui generis iungite, quo
 peracto maximum habebitis archanū.
 Et Parmenides. Dimittite aquas, bro-
 dia, corpora, & lapides, sed nummos
 causate, & æs pro nigredine, & stagnū
 pro liquefactione sumite, id est, fac ta-
 bulas, id est folia de auro, & pro nigre-
 dine sumite, id est cum Mercurio deni-
 grate, & computrescite, & stagnum pro
 liquefactione sumite, id est, quando uis-
 deris ipsum album totū, tunc est lique-
 factum, id est, in aquam conuersum.
 Subdit idem Parmenides, dimittite ser-
 mones superfluos, & accipite argen-
 tum uiuum, id est aquam compositam,
 & congelate eam in corpore magnes-
 siæ, id est in terra aquæ diuinæ, & fiet
 album & rubeum, id est aurum & ar-
 gentum. Et dicitur lapis magnesie, quia
 secundum Pythagoram, est res illa con-
 sequens socium suum, sicut magnes fer-
 rum. Quoniam sicut propinquitas est
 magnetis cum ferro, sic consimilis est
 aquæ

aquae cum terra. Et sicut anima cum corpore letatur, sic natura quidem cum natura sibi compari cōgaudet. Et Eximius dicit. Dico uobis ueraciter, quod non est tinctura uerax, nisi in aere nostro, nolite ergo pecunias uestras in uasnum consumere, cordibus & animabus uestris tristitiam inducendo. Et Hermes ait. Quod Azoth, id est argentum uiuum, & ignis putredinis, qui est ignis sapientum, latonem, id est aes abluunt atq; mundificant, & eius obscuritatem ab eo penitus eripiunt. Quod si recte ignis modum disposueris, Azoth & ignis in hac dispositione huius rei tibi sufficiunt, unde Ewo interfector ait, Dealbate latonem, id est aes, & non potest dealbari, nisi soluatur in Azoth, & libros rumpite, ne corda uestra rumpantur. Et Dantinus inquit, Laton quamuis prius sit rubeus, tamen inutilis, sed si post rubedinem in album trariatur, multum ualebit. Et Hermes. Inprimis est nigredo, & postea cum sale & anatron, id est igne & Mercurio sequitur albedo, & inprimis fuit rubeum, & in

& in ultimo album. Et supra dicta nigredo, omnino aufertur, ac deinde uertitur in rubeum, lucidum nimis pulchrum. Et Marion dixit, quum Laton noster, id est es nostrum, cum Aekibric comburitur, id est cum sulphure nostro humido, albo, incombustibili, & mollities Azoth super ipsum funditur, ita ut feruor, id est pinguedo calida eius tollitur, tunc omnis obscuritas atq; nigredo ab illo aufertur. Humor enim in igne generat nigredinem, quo humore digesto, sequitur albedo, sic est in proposito. Et cum in aurum purissimum conuertitur, id est in colorem aureum in effectum non aspectu, quia aurum viscosum & album est in aspectu uel uisu. Non igitur in uanum testimonia de minera artis ad loca adduxi diuersa. Quia dicit Morienes. Ego autem dico tibi, quod in specierum ponderibus nihil expendas, & maxime in auri artificio. Quia si quidquid aliud ab hoc lapide quis in hoc magisterio quaesierit, assimulatur uiro per scalas atq; gradus ascendere nitenti, qui cum nequie-
 rit,

rit, super faciem suam pronus in terram cadit.

Et postea dicit quod in hoc lapide sunt quatuor elementa, & assimulatur mundo, & mundi compositione, nec in mundo alius lapis inuenitur, qui huic assimuletur in effectu uel natura. Quicumque autem alium lapidem ab hoc magisterio quaesierit, eius opera omnia frustrabuntur. Hamuel, iam demonstrauerunt tibi sapientes modum manifeste per prohibitionem à rebus uanis, unde lucratus es multum, & redemisti pecuniam tuam, ne expendatur in uanum. Et hæc est magna utilitas, si intellexeris. Vt autem plenius pateat hoc capitulum, figuras minerarum & compositiones earum cum distinctione operis duplicis, quas senior in domo sua in imagine sua descripsit, scientiam pulchriorem, sed obscure, ego exponam breuiter. Dicit Senior, Intraui ego domum quandam subterraneam, que domus est thesaurorum. Et uidi in tectis nouem imagines aquilarum, habentes alas expansas, ac si uolarent, pedes extensos

tentos habentes, & apertos, & in pede uniuscuiusq; aquilæ, similitudo arcus ampli, quem solent ferre sagittarij. Et à dextris, & à sinistris domus, imagines hominum erant, prout possent esse perfectiores, stantium, induti diuersis speciebus, & coloribus, habentes manus extentas ad interiorem thalamum, imminentes ad quandam statuam intus in domo. Et in interiore parte thalami, erat imago sapientis, quæ habebat tabulam unam marmoream in longitudine unius brachij, & latitudine unius palmæ, in manibus suis super genua sua. Et digiti manuum eius desuper reflexi, et desubtus, ac si innueret respicere in eam, sicut in libris apertum cuiuslibet uidebatur intuenti. Et habebat tabula illa columnas sicut liber, diuisa enim erat per medium, & in parte in qua sedebat sapiens, erant imagines diuersarum rerum, & litteræ barbaricæ. Et in prima medietate tabulæ erant quinque, in inferiori parte tabulæ. Prima sphaera ex duabus auribus pectoribus inclinatis, quarum una habebat alas abscisas, scilicet

scilicet masculus. Alia uero super istam
erat alata, scilicet foemina, & utraq; te-
nebat rostro caudam alterius, ac si uo-
lans uellet uolare cum altera, & illa uel-
let retinere uolantem. Et erant istae duae
aues homogeneae in una sphaera. De-
inde alia sphaera & Luna plena. Super-
rius in prima tabula erant duo iuxta
caput uolantis, imago erat Lunae cre-
scentis, & ex altera parte Luna plena
in sphaera. In altera uero medietate ta-
bulae secundae, erant similiter quinque,
tria superius, & duo inferius. Superius
Sol cum duobus radijs, qui est Sol du-
plex & imago duorum in uno. Et ex
altera parte imago Solis cum uno ra-
dio, qui est Sol simplex, quasi imago u-
nius in uno, & radius descendebat cir-
cumdans terram nigram, in inferiori
parte diuisam per tria. Tertia eius has-
bebat Lunam crescentem, pars interior
alba sine nigredine, & sphaera nigra
circumdabat eam. Et haec sunt duo sci-
licet terra, ex duabus naturis, scilicet
sphaera nigra, & Luna quam circum-
dabat, & superius tria, scilicet Sol cum
f duobus

duobus radijs, & Sol simplex, cum uno radio, & hæc sunt omnia decem secundum numerum nouem aquilarum, & terre nigræ. Glosa. Domus hæc thesaurorum, est uas artis in fumo pendens, sterquilinijs, de quo postea diffusius dicitur. Nouem uero aquilæ sunt nouem partes aceti, seu maris nostri, quia sicut pennæ aquilæ suscipiunt aurum cum deaurantur, ita nulla alia res potest soluere solem, nisi aquila nostra, nec ulla alia aqua fit aurea. De quo dicit Marston. Nihil est, quod à latone suam obscuritatem, uel suum odorem auferte potest, sed Azoth est quasi suum tegumentum primo uidelicet, quando decoquitur, nam & eum colorat, & albū reddit, & iterum laton dominatur Azothon, quia eum rubicundum reddit. Alius quoque Philosophus dicit. Et Azoth nequit substantialiter Latoni auferre suum colorem, uel eum mutare, nisi quantum ad uisum, sed Laton ab Azoth suam aufert substantialiter albedinem, quoniam inest ei mirabilis fortitudo, quæ super omnes colores apparet,

paret, Laton quidē Azoth dominatur,
 & eum reddit rubicundū, cum nouem
 aquilis, id est nouem partibus aquæ,uo
 lac tinctura æris nostri, & sublimando
 in illo uase suo dealbatur totum, unde
 Rasis. Substantia omnium rerum de
 cimæ adæquatur parti, si autem totum
 signare uolueris, nouem decimas sui
 necesse est fieri de substantia aquæ. Et
 Moises in turba. Iungite primo nouem
 partes de aceto, he enim aquilæ habent
 arcus extentos, mortificantes corpus, &
 extrahentes eius animam quæ est tinc
 ctura æris. Parmenides. Hoc mare rube
 um uertit aurum in rubeum ignem,
 eò quod natura, natura lætatur. Coqui
 te igitur in humore, donec appareat na
 tura abscondita, id est donec priuetur
 nigredine quæ fuerat Ethel, de Ethel, id
 est de argento. Rosen. Si fuderitis, id
 est solueritis in aquam nostram, cor
 pus album, id est æs nostrum, extra
 hentur ab eo flores, id est tinctura eius.
 Et Aristeus in turba. Accipite corpus
 quod magister sumi iussit, facientes in
 de tabulas tenues. Deinde in aqua ma

ris nostri ipsas ponite, quæ postquam reguntur, aqua permanens dicitur. In igne leui decoquas, donec confringatur corpus, & fiataqua, et proñcite Ethelie, id est argentum uiuum iungite, & lento igne simul affate, donec fiat brödiū, faginatum ex pinguedine solari, & in suum proprium Ethelie conuertite, scilicet ex quo fuit, & natura est composita, donec fiat nummus bonus, id est nigredo, quam Solis florem nuncupamus, coquite eum etiam donec priuetur nigredine, & appareat albedo, & est æs combustū, & auri flos. Pythagoras in turba dicit. Est acetum acerrimum, quod aurum merum spiritum facit esse, quò habito nec albedo, nec nigredo, nec rubigo consistit. Et cum istud acetum miscetur corpori, uertit ipsum in spiritum. Ipsum quoque tingit tinctura spirituali, quæ nunquam deleri potest. Et filius Azir. Hoc acetum comburit corpus, & uertit ipsum in cinerem, & dealbat eum similiter, & si coquitur, donec bene priuetur nigredo, fiet lapis & nummus albilissimus. Postea subiungit.

git. Nunc per istam dispositionem, ostensa est uobis natura fortior omnibus naturis, atq; potentior, ac nobilior, quã sola Dei miseratione acetum purum noui esse, & quanto plus libros legebam, tanto plus agnoscebam. Homines uero pro ut possent esse perfectiores, induti diuersis speciebus, & coloribus sunt Philosophi, & Prophetæ serui Dei, qui annuunt ad legendam & intelligendam sapientiam Dei altissimi, ut percipiant, quod qui seruus Dei est, quod thesaurus eius nunquam deficiet. Litteræ uero barbaricæ, & infinitæ species, sunt ænigmata & obscura sophismata infinita sapientum, ut ea à malignis celarēt hominibus. Vnde in Turba. Cum enim infinita habeant nomina, uno tamen nomine nominantur, in quo non est fallacia, nec diuersitas. Et hoc ubi non prodest magnifice nominatur, & ubi prodest ibi celatur. Est enim lapis & non lapis, & quia spiritus, anima & corpus, est albus, uolatilis, concavus, quo ad porositate[m] terræ. Et quia totam combibit terram suam sal-

sus, pilis carens, quem nemo infrigidatum ualde, id est sublimatum, tangere potest sine magna offensa, quem si uolare facis, uolat, & si dixeris ipsum esse aquam, uerum dicis, et si dixeris ipsum non esse aquam, falsum dicis. Non igitur pluralitate nominum decipiaris, sed certum habe, quod unumquodque est, cui nihil alienum infertur. Eius igitur socium inuestiga, id est æs, & nihil aliud ei inferas. Et sine homines multiplicare nomina, quæ si non multiplicarentur, sapientiam nostram pueri deriderent. Hec omnia scripta sunt in Turba, in fine de ænigmatibus sapientum.

Duæ aues sunt homogeneæ, id est unius naturæ, & sunt lapis sapientum, masculus est sine alis, id est non potest uolare, quia de se ignis non potest ipsum corrumpere, nec exhalare in igne, uel nullum salium, aut spirituum aut aluminum, nisi aquila nostra dicta. Auis uero alata est foemina, quæ cum corporibus corruptentibus consumitur. Unde dixerunt. Facite foeminam super masculum, & ascendit masculus super foeminam,

minam, quoniam per foeminae adiutorium, & aquae suae uolat, & spiritus efficitur humidus, et argentum uiuum ab hominibus extractum, id est, ratione & magna intelligentia. Vnde Theophilus. Et quidquid inuidi in suis libris occulte narrauerunt, argentum uiuum significare uoluerunt, quod alij aquam sulphuris, alij plumbum album, alij aes, alij quando nummus compilatus nominatur, & coniunxerunt masculum cum foemina in proprio humore, quia sine masculino & foemina nullus natus generatur. Morienes quinque partes seu ordines describit lapidis. Primo est coitus, 2. conceptio, 3. impregnatio, 4. ortus, 5. nutrimentum. Si enim non fuerit coitus, non erit conceptio, & si non fuerit conceptio, non erit impregnatio, & si non fuerit impregnatio, non erit ortus. Haec est huius dispositionis directio, quia scilicet hominis creationi assimilatur. Vnde prius dixit Morienes, O bone rex tibi confiteor uerum, quia haec diuino nutu in sua creatione magis conficitur. Omnis enim à Deo creatio,

sine ista aqua persistere non potest, scilicet humore seu aqua, & post subdit. Quid multa referam? hæc enim res à te extrahitur. Cuius minera existit apud te nunquam, & illam inueniunt, & ut uerius confitear, ex te ipso accipiunt, & nullius mineram exegisti. Intellige quoad creationem hominis de mare & foemina, & libidine quoad humidum. Si enim non esset humidum in utero, sicut dicit Bonellus in turba, non saluaretur sperma, donec foetum producat. Et Assiduis humidum aquosum lapidem suum dicit, pro sophismate. Et scito fili quod hunc lapidem de quo hoc archanum extrahitur, Deus non emendum præcio posuit, quoniam in uis eiectus inuenitur, ut à paupere & diuite haberi possit, ut ratione ac scientia possit ad eum quis leuiter peruenire, humidum uero ubiq; est, & lapis noster humidus est, humiditate aquosa, & metallina, unde dixerunt ipsi & uilissimū & præciosissimum quod est in mundo. Humor enim cōmunis, de quo omnia generantur imprætiabilis est, Hamuel exponit

ponit hoc uilissimum dicens. Præciosius quod est in mundo ex uestibus est sericum, & est ex uermibus, & mel in quo est sanitas hominis, est ex apibus, & margaritæ ex Conchis extrahuntur. Et homo qui est dignius, quam quod est in mundo, est ex spermate. Aes uero artis, & mineram sola hominum opinio facit præciosos, ut dicitur in de consolatione philosophiæ, pulchritudinem enim quam habent, non est eorum, sed lucis. Omnis enim color est lux in corpore perspicuo, terminata per opacū. Aurum enim, argentum & gemma de natura sua latere uolunt in luto, & terra opaca, unde hoc significare uoluit Morion dicens. Si hoc quod quæsieris in sterquilinio inueneris, illud accipe. Si uero in sterquilinio non inueneris, manum tolle ex marsupio. Et idem Gratianus. Et si hoc in stercore inueneris, quod tibi placet, uel expedit, nihilominus tolle, significans quod de minera recenti acciperē debes, quod non fuit in opere. Et quod subdit Morion: Omnis enim res quæ magno emitur præcio,

cio, in huius operis artificio mendax, & inutilis reperitur, significat prohibitionem à rebus uanis, ut margaritis argento uiuo, sulphure, arsenico, sale armoniaco, quæ ignem fugiunt. Quomodo igitur expectabitur bonum de eo, quod nō est permanens. Tinctura enim quæ extrahitur à corporali & cōbustibili radice, annulatur, sicut est radix eius. Nō enim mutantur res, ut à radice sua exeunt, in mineralibus, nec in seminibus uidetur uegetabilium, & seminibus animalium, ut ex ouo fit pullus, diuersis transmutationibus, à quo habet radicem. Et similiter ex spermate fit homo, nullo alio super ingrediente, nisi menstruo sanguine, ex quo fit sperma, sicut ex sanguine sibi consimili, per quem nutritur.

Sed egestio stercoris, & urinæ, & sanguinis, capilli, & oua, & similia nullam uicinitatem habent cum metallicis. Ita quod à radice ipsorum possit fieri aurum, & argentum, sicut quidam putant ignorantes, non enim exit ab homine nisi homo, nec ex simili nisi sibi simile.

Igitur

Igitur aurum & argentum non nisi ex consimili specie eius. Vnde ait Senior filius Hamuel. Vnumquodq; animal non generat res ex se, nisi cum eo quod est ex eo, cum specie sua, quod est homogeneum ipsius. Similiter Adam & Eva & omne hominum genus. Ergo omnis res conuenit cum suo simili & propinquo ei secundum speciem. Incipe in nomine domini nostri Iesu Christi, & cognosce naturam eius, est enim à radice materiae suae, quod in eodem & de eodem est, nec ingreditur aliud super eo, quod non sit etiam ab eo, & est radix eius. Similiter Mercurius est ab eo, & hoc est ex quo extrahitur, & est in eo, & ex eo.

Lapis enim Philosophorum, est aqua congelata, scilicet in auro & argento, & repugnat igni, & resoluitur in aquam suam, ex qua componitur ex genere suo. Vnde Hermes. Non conuenit rei nisi quod propinquius est ei ex natura sua, & generabitur in illa proles ei similis. Et statim subiunxit, humiditas autem est ex dominio Lung, & pinguedo

guedo ex dominio Solis. Vnde hæc duo scilicet Sol & Luna, unum sunt & coagulum & semen. Et Aros Rex dicit, Aqua non conglutinatur nisi cum simili sulphuris sui, nec inuenitur in re aliquid simile sui, nisi quod est ex eo. Et Kalid filius Isid, Præteriti, nec præsentis possunt tingere aurum, nisi cum auro & cætera, in Seniore inuenies. Et hæc de duabus auibus & aquilis dicta sufficiant.

Sequitur. Quare posuit plures Soles & Lunas? Responso, quia non egreditur simul uno actu spiritus & anima, sed paulatim pars post partem succedunt. Hæc in seniore plane declarantur. Sed ego exponam, quod ille prætermittit, Duæ plenæ Lunæ & materia, sunt quinque à minori computando, scilicet mediâ Luna, & quatuor mediâ Lunæ sunt in duabus plenis, & duo soles, sunt omnia septem. Et hoc est quod postea est dicturus. Septem sunt ordines ponderis, quinque ex eis sunt absque obsecitate, scilicet Lunæ duorum lucentium est pulchritudo, id est, duarum partium Solis.

Solis. Et quia non est nisi imago Solis & Lunæ, in tabula & numerus, pondus sequitur numerum figurarum in ea, & subiungit postea. Scito unius radicis non minus quam tres, & tertiam dimidiam partē esse, quod scilicet pondus ponitur, cum eo, id est Sole ad illud, scilicet tertium, id est nouem. Secundū enim quod Hermes dicit, Sol & Luna sunt radices huius artis. Et Rasis tres partes ignis & septem terre præcipit recipere, & pars parti ut dicit equatur correspondendo, scilicet æqualitate proportionis. Et secundum opinionem Obede, Rasis de luce quatuor partes, & de aëre partem unam, & ex igne partem unam. In libro trium uerborum, quatuor ponuntur pondera, primum est de terra undecim partes, & de igne partem unam, & inferas eis de ungento, & pone ad soluendū quo usq; conficiantur. Hæc autem dissolutio est ab eo colore accepta. Quidam dicunt tres partes terræ, & unam ignis, regimen uero unum & idem, & utrumq; rectum, primum tamen melius dicit. Et Zenon in
 turba,

turba, dicit, unam partē de sincero corpore, id est, Solis & tres de alio aere, deinde commiscite aceto, & continuo coquite quousq; terra fiat. Et Dardaris in turba dicit. Quod quatuor nummi vulgi non tinguntur, sed tingunt aēs, id est Mercurium, tincto autem aere, tingunt nummos vulgi. Et dicit, quod argentū usuum est quatuor corporum, quę sunt animæ occultæ in corporibus quatuor. Alij dicunt, quod non, sed sint septem partes terræ, & una ignis, & hoc etiam bonum est, primum tamē melius. Quidam dicunt quod nō, sed sint undecim partes terræ, & una ignis, & idem regimen est, primum tamen melius. Et subdit. Operare ergo quod uolueris, quia regimen est idem, & spatium temporis etiam idem. Et ut quidam dicit in libro luminum, uolunt tres partes terræ, & unam ignis, quod tamen Rasi non placet. Dicit ergo, non enim præcij inæqualitas commutari debet. Et nota quod folia cum duabus partibus ugenti debent lento igne amalgamari, & postea totum unguentū infrigidari, cum ponere

dere suo uero, ita quod sint nouem un-
 ciarū, et æris una pars. Et in turba Pan-
 dolfus, Ecce quod in ouo sunt quatuor,
 terra, aqua, aër, & ignis, & punctus So-
 lis in medio rubeus, qui est pullus. Et
 Morienes dicit, quod prima propositio
 est quasi nulla. Et quidam expertus in
 hac arte dixit, modicum Solis ut dra-
 gmam unam, ut sit semen ignis. Et As-
 fiduus omnia inuestigans, dicit duas
 inueni substantias, scilicet agentem, &
 patientem, & ecce agens unum ubiq̃,
 patiens uero plura, ex quo notū, quod
 in hoc opere accepto uno, duo fiunt
 scilicet masculus & foemina. Porro ma-
 sculus ubique singulare, foemina uero
 plura. Et nota quod duplex est pondus
 artis, scilicet commune, in quo non est
 diuersitas, scilicet nouem, & pars decima.
 Aliud est pondus singulare, seu plu-
 rale, & est duplex, primum est primi o-
 peris, & illa est in prima compositione
 æris, & est diuersum secundum diuersa
 fos. Nota de pondere imbibitionis,
 quantum scilicet potest. Ignis imbibere
 partes, quod natura scit melius, quam
 artifex,

artifex, quia natura simul imbibit, nec
 fit manuum contrectatio, sed ignis &
 Azoth, ut Aspidius dixit. Iam aliud est
 pondus spirituale secundi operis, & il-
 lud etiam est diuersum secundum diuer-
 sos. Athomus in turba, uult tertiam par-
 tem ignis & duas terrae commassari.
 Dicit enim & si fuerit uiginti quatuor
 unciae extinguite calorem illum tertia
 parte, id est, octo uncis, de aceto. Et Bo-
 nellus in turba moderate dicit. Cauete
 humorem multiplicare, nec ponatis ip-
 sum siccū, sed facite ipsum ut massam
 fortē. Sciētes quod si aquae massam mul-
 tiplicaueritis, non continebit eam, nec
 bene ardebit in camino, id est, non be-
 ne exiccabitur, nec cito. Et si nimis sic-
 caueritis non coniungetur, nec coque-
 tur. Arsuberes etiam dicit in turba. In-
 iungite ipsum aqua niuis, ut apud ui-
 sum sufficere credatur, & decoquite do-
 nec rubigo consumatur. Morion uero
 partem quartam uult ignis & tres ter-
 rae, dicit enim. Nam cum corpus im-
 mundum dixeris, mitte postea de fer-
 mento, id est aqua uitae quartam parte
 tem

tem sui, fermentum enim auri, est aurum, sicut fermentum panis, est panis. Et quando in eum miseris, depone in Solem ad coquendum, donec hæc duo in unum redigantur. Hermes uero cui nullus fuit similis, quartam partē docet addere, & illam nō simul, sed ex quarto ad quartū, id est, in quatuor diebus, pro qualibet quarta, & tere in mortario, donec fiat sicut pinguedo, uel unguentū, & postea assa ad siccitatem, & iterum humiditatem contere in pluribus diebus, & hoc nouem uicibus solue & coagula: In qualibet enim solutione & coagulatione, augebitur effectus eius. Rasis uero in libro Luminum, æqualem docet addere partem aquæ ipsi terræ, ut in opere suo uidebitur. Tamen Hermetis modus est melior istis.

Et sciendum quod Philosophi finem ante principium in suis tractatibus sæpius posuerunt, et principium in finem interserentes. Vnde quandoque depresserunt primum opus, et locuti sunt de secundo, quandoq; primū opus pertractauerūt, dimittentes secundum.

Quandoq; tamē ex radicibus scientiæ,
 quandoq; sine mineriis. Propter quod
 Hermes in libro radicum, qui est secun-
 dus de 7. dicit. Quod sapiētia auctoris,
 maior est libro suo. Potest enim auferre
 re principium, uel finem cum radice,
 uel sine radice, sicut primus inuentor.
 Et in quinto de 7. postquam de contri-
 tione aquæ & terræ satis dixisset, &
 pondere secundi operis, scilicet de quar-
 ta parte, & de quinta parte, & de altera,
 dummodo deglutire possit eam. Dein-
 de loquitur de pondere primo in fine,
 dicens. Quod secundum scilicet senten-
 tiam coelestium, & secundum senten-
 tiam singularium, & secundum senten-
 tiam bonorum materialium, est archa-
 num, & non dicam tibi nisi singulari-
 ter. Et hæc est una pars ignis, & tres
 terræ. Et iam per Deum benedixi, Na-
 turæ enim sunt quatuor, & non plures.
 Unde multiplicia sunt pondera eorū,
 aut penes quatuor naturas elemento-
 rum, aut penes quatuor naturas, & a-
 quam secundam, & penes pluralitatem
 rerum, scilicet trium, qui est numerus
 perfe-

perfectus. Aut penes septem Planetas, aut penes duodecim signa, quibus opus regitur, pondera sua descripserunt. Primi posuerunt quartam partem Solis, secundi quintam, tertij tertiam, aut paulò plus. Quarti septimam, ut Rasis ponit, septem partes terræ & tres ignis. Quinti duodecimam, & secundum diuersas rationes, diuersa pondera statuerunt. Et quandoq; loquentes de uno opere, posuerunt pondera alterius, unde Senior. Et ipsi forte locuti sunt uerbum in uno sensu, & sub eo est alius. Amplius prima quinque, scilicet duo superioris, Luna semiplena crescens, & Luna plena, & subduis alia tria, scilicet duæ aues, & Luna plena, significant primū opus, quod est extractio tincturarum de corpore, donec nihil remaneat in corpore, quod non ascendit cum spiritu humido, quo modificatur corpus, & in aquam uertitur claram. Primo tamē apparet nigredo, ex dominio humidum in calido, quæ tam diu durat usq; consumatur humidum, & tunc dealbatur aqua. Et de hac aqua dicit Morienes,

g ḡ quod

quod nihil cum ea facias, ipsa non existente fermentata. Et Senior dicit. Antequam descendere feceris, has tres partes aque, id est aquam, aërem, & ignem, existentium in aqua super terram eorum albam stellatam, & foliatam, scilicet in secundo opere, prius in primo opere soluetur totum, scilicet corpus humidum, & fiet terra scilicet lapis. Vnde necessaria est preparatio eorum prima, sicut consuetudo est, & hæc est putrefactio corporis cum igne bestiarum subtili, centum & quinquaginta diebus, & quidam 120. diebus naturalibus, & forsitan apparebit albedo prima in septuaginta diebus, nec approbatur hoc apud Philosophos, quia significat intentionem ignis. Et ideo primum in humore est apud eum melius, quam secundum, uel tertium, quia significat temperantiam ignis, donec detur albedo, & rubedo reducatur. Nota licet hæc retorquatur ad solutionem rerum primam, tamen Senior intelligit de albedine secunda, quæ in 150. diebus resoluitur, cum una tertia de nouem coloribus, aut
quia

quia in 21. die resoluitur in aquam, aut in 150. diebus resoluitur albedo secunda, quæ est primum opus, & coagulatio tota totius, quod est uerius & expertum. De hac putredine dicit Pandolphus in Turba. Sume occultum honorabile, hoc est magnesiã albam, quæ in uino mixta est, & contrita, & non accipiatis eam nisi mundam, & puram, & ponatis eam in uase suo, & orate Deum, ut uos ipsum uidere faciat lapidem rectum, & coquite ipsum lente, & cum extraxeritis ipsum, uidete, si factus est niger, & si est, bene rexistis. Sin autem, regite ipsum album, quod est magnum secretum, donec operiatur nigredine, et postea nigredo fiat, quæ 40. diebus tantummodo durat, & dealbatur, & coagulatur. Et hæc aqua est flos æris, aurum Indicum, & aqua croci, & alumen fixum, et ut Asuatus in turba ait, authoritate Hermetis, dicit enim, Hermes, partem nummorum sumi iussit, id est album humidum, et ex ære Philosophorum partē, et nummis commisceri, et uasi imponere, cuius os bene clauda-

tur, et coquatur 7. diebus unius nominis, tunc conuertetur æs in nummos, id est, in album humidū, et coquatur iterum 7. diebus, et non tædeat decoctio, postea aperiatur uas, et inuenietur nigredo, desuper iteretur decoctio, donec consumatur nigredo, qua consumpta, apparebit albedo nobilissima, et sic coepisti Solis humorem, et spiritum Lunæ, et hoc est opus primum, quod non precedit aliud.

Duæ uero aues homogeneæ sunt, masculus et foemina, sed numerus duorū, in unum positus in figuris, scilicet septem, Luna uero plena subtus, designat humorem Solis, et sputum Lunæ lapidis humidī Philosophorum extrahendū in aqua sua. Superius est Luna crescens similiter, quia paulatim & paulatim non simul, sed pars post partem ascendit tincturæ. Donec humor totus congelatus in ære, conuertatur in spiritum humidum sui generis, quod designatur per secundam Lunam plenam, quæ est Abarnaas perfectum, et de ista aqua diuina, quæ est lapis Philosophorum,

rum, est totus liber Senioris. Secunda uero medietas figurarū, similiter opus secundum, id est, coagulationis, uidelicet partium aquæ eorum, id est, colorū aque, in terra alba munda, id est, fixationis eius in ea. Sol cum duobus radijs, est imago aque diuine, in qua sunt tria, scilicet ignis, aer, et aqua, et est aqua ex duabus naturis composita, maris et feminæ. Et tamen est aqua triplex, propter rem tertiam additam duabus, et ista aqua non simul imbibitur, id est, conteritur, sed singulariter diuersis radijs imbibitur, conteritur, et coagulatur, et incineratur. Sol uero cum uno radio est, quod aqua triplex est, una natura homogenea in una aqua. Et licet sint duo opera, album, et rubeum, tamē est unum opus in eodem incipiens, et eodem, et non alio modo terminans, et est figura unius in uno. Terra uero est, corpus inferius ex duobus corporibus, cui admixtum est tertium sui generis, quod primo coagulatur, ut speculum, uel gladius denudatus, et postea per maiorem calorem incineratur, et

iterum conteritur cum spiritu humido, donec non appareat, sed ei commisceatur, et fiat unguentum, et iterum congelatur. Deinde incineratur, et sic primū reducendo super suum finem, donec plene dealbetur, albedine fixa. Et hæc est secunda tertia artis, de qua dicit Morienes. O Rex si regnū tuū uendidisses, hoc opus non compensares. Deinde iterum imbibitur donec commisceatur, et congeletur, et incineretur. Quia dicitur in turba à Pandolpho. Scientes quoties cinerem unitis, toties oportet ipsum exiccari, et humectari, donec uertatur color eius in id, quod quæritur, et totum congeletur, et in imbibitione infinitas emittit colores, donec perfectum et ultimum puniceum, et fixum colorē producat in igne continuo, sine manuum contritione. Vnde Mundus Philosophus, postea per 40. dies sinite donec spiritus pertranseat corpus. Hoc enim est Regimen, quo spiritus incorporantur, et corpora in spiritus uertantur, et monco, siquidē ne compositum fumiget, quo peracto maximum habebitis

bitis archanum, quod Philosophi in libris suis celauerunt. Terra uero quam circumdabat sphaera nigra, est secunda nigredo, quæ peruenit ex humiditate aquæ missæ super terram. Sed quod diuisa est per tertiam eius, id est, per tria tertia, significat tres falsaturas, uel tres terras, scilicet terram margaritarum, et terram foliorum, et terram auri. Terra margaritarum est prima, terra ex qua extractæ sunt tincturæ in aqua sua, ex qua procedunt margarite, secunda, terra foliorum, id est, colorum, nam uariabiles producit colores donec perfectè dealbetur, est tertia, Vel potest dici prima terra foliorum, quia folia æris mutata, transeunt in aquam, et terram. Secunda terra margaritarum, quando plene dealbatur. Et tertia terra auri, quæ est tinctura solaris, & ipsa terra post denigrationem secundam dealbata, dicitur aurum Philosophorum. Et aqua est aurum eorum, quia est mater auri, quia generat aurum secundum Seniores, & ille tres terre, est una natura unius spheræ, & unius generis, & similiter est in-

g v telli

telligendum de tribus falsaturis, & falsatis, id est, imbibitionibus, cum tribus tertijs partium nouē. Prima tertia congelatur, & incinerata, efficitur masculus, & sunt duo, Masculus Solis, & Mercurij, & una foemina Lunarum naturæ. Deinde per reliquum aquæ quæ sunt 6. colorum partes, fit altera foemina, & erunt duo masculi, & duæ foemine. Secunda uero tertia est falsatura, quod totum nihil aliud est dictum, nisi calcina, solue, & distilla, coagula & incinera, & iterum calcina donec totum coaguletur, & ultimo figatur, quod est ultima tertia, & finis operis, de quibus tribus tertijs, in turba cap. de ænigmatibus, per omnia ænigmata, postquam opus suum diuidit in tria. Primo in corpus mortuum, & animæ extractionem à corpore, quod est primum opus. Secundo de calcinatione corporis, & eius mundificatione, per aquam suam imbibendo, & affando, donec ad modum niuis dealbetur, seu salis candidi. Tertia est animæ mundæ corpori mundo, & candido sociatio, propter quod
 ænigma

ænigma primum ponam Turbæ. Dicit enim accipe hominem, tunde eum super lapidem uel laminam trahendo, donec corpus moriatur eius, & spiritus eius extrahatur, & hoc est primum. Deinde de secundo dicit, Tunde eum iterum, & trahe corpus, donec spirituale fiat, & eius pereat spissitudo, & esto securus, quod cum suam amiserit spissitudinem, fiet spirituale. De tertio sic statim sequitur. Redde ei postea animam suam, id est colorem. Viuidum, tyrium, deinde pone in balneo, per 40. dies, sicut & in uulua sperma moratur, quod utique regenerationis nostræ est principium, & ita surget creatio, propositumque peragetur. Ecce tres terras ponit, terram mortuam, & terram candidam, quæ est Luna interior alba, quia albedo in uentre libidinis, id est, nigredinis occultatur, & in albedine rubor, id est, terra uiuida, quæ est tertia terra. Vnde Florinus in Turba. Cum albedinem illam supereminentem uidebitis, certi estote quod rubor in illa absconditus est, & tunc oportet uos ipsum extrahere, & tam diu deco-

decoquere, donec totum rubeum fiat. Quod autē dicit per 40. dies significat unius nominis. Athomus similiter dicit, per 42. dies, & subiungit quantitātē, scilicet, sicut & in uulua sperma moratur. Hoc est 40. hebdomadas, & quia citius & tardius potest hoc fieri, unde subdit Athomus, quod opus uero hoc secundum à die mensis Septembris 10. qui est primus mensis secundum Aegyptios, ex ubertate fructum usq; ad decimum librę perficitur, id est, per annum est eius perfectio, quia contingit ex diuersitate ignis tardius & citius perfici. Et postquā anima coniuncta est corpori, non extinguitur ignis, scilicet per tres terminos, & tres gradus ignis, & fit alteratio gradatiua, donec tertio gradu compleatur, ut dicit Gratianus. De terminis autem & gradibus ignis consule librum trium uerborum, & hoc ego ibi exposui. Nota de domo thesaurorum de qua dixit author in primo. Assiduus loquitur de ea sic. Ergo fili locū huius lapidis tibi ostendam, nec peritum tædeat legere, & ne desperet se ad hanc scientiam

scientiam peruenire posse. Hæc autem
 quodam est in loco, qui utiq; locus est
 quatuor elementa, & sunt quatuor ia-
 nuæ, quas si nosse uis, dico primo qua-
 tuor esse stationes, quatuor angulos,
 quatuor terminos, & quatuor parietes.
 Has autem quatuor claues exponam,
 in fine carminis huius. Sequitur. Hæc
 autem domus est thesauraria, in qua o-
 mnia thesaurarificantur, sublimia de-
 scientijs siue sapientijs, uel rebus glorios-
 sissimis, quæ haberi non possunt, nec in
 hac domo thesaurifitentur. Domus in
 qua hi thesauri sunt, quatuor ianuæ
 clauduntur, quæ quatuor clauibus re-
 ferantur. Cuiq; istarum clauis est una.
 Nullus hanc domum potest ingredi,
 nec aliquid ab ea extrahere, nec archas-
 num quod in ea clausum est scire, nisi
 prius clauem cognoscat, & eum secum
 habeat, aut saltem sit de familia domus.
 Scito ergo fili & animo aduerte, quod
 qui scit clauem unam, & ignorat resi-
 duas, domus ianuas sua clauē aperiet,
 sed ea quæ sunt in domo non aspiciet,
 quoniam domus superficiem habet ad
 infimum

infimum uisum tendentē. Ergo oportet
 ut singule ianue singulis clauibus aper
 riantur, quousq; domus tota adimplea
 tur lumine, tunc ingrediatur qui uis, de
 thesauro accipiens. Scito fili quod isti
 thesauri non sunt absconditi. Verum
 in ea seruati domo coram oculis tuis,
 cum domum ingrederis, uolo tamen u
 nam clauem tibi ostendere uel tribuere,
 quod per eius signa inuenies, quibus si
 rationē habes, tertias eius residuas po
 teris inuenire ex ea. Porro hæc una cla
 uis est ascensio aquæ per uasis collum,
 ad caput eius habens similitudinē ani
 malis hominis, & est basiliscus sapientū
 absq; cornu, quod extrahit aquam cor
 nu cerui, & germen aquæ præcipue, &
 lumē fluminis pulcherrimi, cuius sunt
 notiores lapides, præciosæ gemmæ, &
 coralli. Ex eorum nempe pinguedinis
 uapore, fit clauis una, & si uis perfectio
 nem, oportet te reliquas tres extrahere,
 & scire gloriam, de quatuor terminis
 inferius, prima clauis est humoris ex
 tractio, & pinguedinis, id est aquæ &
 olei, & humor est Lunæ, & pinguedo
Solis.

Solis. Cuius sunt hæc signa, scilicet nigredo superabundans, qua cōsumpta, purificata iam est anima, in aqua per distillationem. Dicit Victimerus. Expediit uobis aquā ex uapore sublimare. Nam cum uideritis natura aquam fieri, ab ignis calore, totumq; corpus magnetiæ, ut aquam liquefactam, omnia tunc uapor facta sunt, de iure attrahit uapor, & cōtinet suum par, quia fixum retinet uolatile, natura enim naturas continet. Et Rasis in libro luminum. Cum inhumationem facias donec ueritatur in aquam mollem, tunc enim finē tui desiderij poteris, & hoc est post albedinem primam. Secunda clauis est attenuatio corporis terrestris, quoniam rigiditas ei inest & flexibilitas, & iniquitatio, quæ non nisi laborioso & subtili ingenio euelli potest, ut dicitur in turba. Non enim potest attenuari corpus, quam diu flexibilitas, & rigiditas, et durities in eo consistit. Capiatur ergo ut dicitur in turba, corpus, & abluatur, & ad lentum, & tepidum ignis calorem, tergatur, & ad modū eorum qui linum

cum cinere & aqua calcis maioris albi,
 candidum faciunt, dealbetur. Deinde
 per noctem unam dimittatur in humi-
 do loco, postea aqua maris ablutum
 roretur paulatim, donec plenissime de-
 albetur, & toties dealbetur, donec ab om-
 ni inquinamento mundum, & albis-
 simum uideatur. Hæc autē albedo non
 fit sine nigredine magna, primo in cus-
 tus uentre est albedo ista salis candidis-
 simi nostri, & hæc est secunda clauis.
 Tertia clauis est totius aquæ, id est, hu-
 miditatis residuæ, quæ iam olei nomen
 habet, imbibitione, contritione longa,
 quia assatio, & congelatio, incineratio,
 & inceratio, cum eodem oleo fiat, do-
 nec tota aqua adunetur. Quarta clauis
 est fixatio in tribus terminis, & tribus
 gradibus ignis, donec sit fixū, tingens.
 Et subdit in alio capitulo, Assiduus.
 Deinde post coagulationem, fac ipsum
 uolare, per quosdam menses, id est per
 40. diebus, unius nominis in humido
 stercore, id est, igne humido, uel lento,
 donec aqua rubescat, & inspissetur, &
 fiatuelles. Et intelligo quod Assiduus
 uult

uult tres partes terræ & unam ignis, di-
 cit enim. Ex eorum pinguedinis uapo-
 re, fit clauis una, pinguedo autem fit ex
 dominio Solis. Et si uis perfectionem,
 oportet te tres reliquas partes terræ ex-
 trahere. Sed prima glosa est melior, &
 hæc nō fallit. Et nota quod omnes Phi-
 losophi experti, unum uas habuerunt,
 inexperti duo, ad minus unum, pro re-
 gistro, in quo reliquum perceperunt.
 Vnde Gratianus dicit. Et nota, si præ-
 parentur omnia simul apud expertos,
 bonum est, tamen maior experientia
 inquirentibus cum singula singulariter
 præparantur, & examinantur, unum
 in reliquo. Non enim potes aliter præ-
 parare singulariter, non enim sufficit
 una aqua absq; alia, id est, Lunarîs
 absq; Solarî, non fiet genitum ex uno
 tantum, sed ex mare & fœmina simul.
 Et per Deum, in expositione istorum
 omnium, longo tempore libros consu-
 lui, centies perlegendo lectiones, et non
 habui istud, nisi per inspirationem à
 Deo. Et in his paucis consului multilo-
 quium & grauitatem benedictam Ses-
 h nioris.

nioris. Deinde doctrinam Assidui, breuiter exponam. Accipe albedinem & nigredinem quæ scilicet sunt clauis operis primi, & secundi, & dimitte dum coquitur, id est fermentatur, id est corrumpitur in alembico, & in uase suo. Et ascendit, id est, sublimatur in uaporem in suo humore, fecem, id est, nigredinē quæ est Ethel, proñce, id est, sursum iace, uel proñce, id est dele, & purga aquā, extende, id est aquam ablue. Glosa. Hermes secundum quantitatem claritatis tingit, unde aquam extende, id est, destilla sublimando, donec fiat clara, & omnis humor massæ extrahatur clarus & albus, terram munda, scilicet a grossitie, & rigiditate, ut fiat cinis subtilis, priuata nigredine, uas firmiter claude, scilicet gipso uel creta, & albumine. Sunt enim in eo uenti, qui si detenti non fuerint, totū opus periret, ut dicit Morienes ad Regem Kalid, in dialogo, uentum ueta, quia infrigidaret materiam in uase, & ignem extingueret, fumum ueta, id est, quod fumiget materia de uase, uel quod non debet esse ignis fumosus carbonū,
 ligno

lignorum, sed ignis bestiarum subtilis bene colatus. Ignem propius duc, id est massatione terræ cum aqua fit fortior, de prope apponendo, putrefactionem serua. Gratianus. Et unumquodq; calcinatum dissoluatur suo modo, ut putrescat, & Morienes in dialogo auctore Sapiente, quod tota fortitudo huius magisterij non est, nisi post putredinem. Ait enim si putridum non fuerit, ad nihilum reuertetur. Et subdit, quod post putrefactionem Deus altissimus proficiet quæsitam compositionem, Frigiditatem & calefactionem ueta, id est, excessum frigiditatis & caliditatis, intemperantia, id est, in medio perseuera extremorum calorum, scilicet non excessuum. Et omne opus quod est extra modum, id est, cum excessu & abundantia ueta, ut nõ sit nimis sicca massa, nec nimis humida, unde Bonellus in Turba. Scito quod si massæ aquam multiplicaueritis, nõ continebit eam ignis, nec bene ardebit in camino. Et si nimis siccaueritis, non coniungetur, nec coquetur. Noli festinare, unde Rasis in

libro luminū. Aqua dum miscetur æri, ipsum interius dealbat, expecta igitur candorē. In hoc enim negotio si agendi difficultas, aut tædiosa fatigatio opificem negligentia afficiet, ipsum expectato gaudio priuat, spem suffocat, æstimationem interimit. Sequitur. Esto patiens coquendi, & putrefaciendi, tempus non te tædeat, quamuis sit longinquum, tamen omni alio operi, quia ut dicit Senior, propinquius. Et aliena semper preparant, & nunquam prosperantur. Sequitur, Propinquum ueta, quod ut dicit Senior, non nisi in multis diebus, hoc opus perficitur, nec est necesse, ut reiteretur, prout dicit Hermes. Sufficiet homini per mille millia annorum, & si quonidie duo millia hominum pasceres, nō egeres, tingst enim in infinitum, & tantum quod non potest comprehendi intellectu. Et in quinto libro de 7. dicit. Et nō scies effectum eius, nisi postquam proieceris, & compleueris, & totum iam hoc scis, nec in infinitum &c. Sequitur. Et animalia, id est colores, qui fiunt per aquam uiuam
in terra,

in terra, noli foetifare, id est, immundas
 re fece, id est, puluere seu nigredine.
 Quia ut dicit Rasis in libro Luminum,
 Nunquam in fine nigrum fit, nisi in
 administratione error sit, quod si nigrū
 quid procedat, imperfectum est medi-
 camen. Et Senior dicit. Si remanserit in
 ea nigredo post rubificationem eius,
 peccasti in præparatione, & corrupisti
 quicquid operatus es, & morieris præ
 dolore peccati & inopiæ, quia hæ sunt
 diuitiæ incomparabiles. Colores autē
 uiuidi sunt albus, citrinus, & rubicun-
 dus, quia ut dicitur in Turba. Comburi-
 cere est dealbare, & rubificare, & ideo
 dixit, animalia quorum anima corpus
 colorat, & uiuificat. Quidam tamen li-
 bri habent. Et animalia foetifare, id est,
 producere non te pigeat, foetus enim
 lapidis, est color semper uiuidus, & in
 perpetuum manens. Quidam libri ha-
 bent animalia noli effoetare, id est aperi-
 re, sit enim uas clausum. Sed in registro
 illa animalia, id est colores poteris ex-
 periri. Sequitur, nō te pigeat quod agis,
 rubifica donec aqua tota coadunetur

uel coaguletur, & ignem non fugiat, id
 est fixum fiat, quæ est probatio super om-
 nes probationes, si fumum super la-
 minam ferream, & ignem non emise-
 rit, & fluxerit sicut cera, & firmiter me-
 tallo adhæserit. Sequitur. Scit enim as-
 qua pugnam ignis, & prolixitatem coa-
 quendi & putrefaciendi, & inspissandi.
 Opus enim quodlibet sibi met, est du-
 plex, & artifex sequitur naturã eorum,
 donec ad suum ordinẽ perueniat, igne
 coquente. Sequitur. Deinceps, scilicet
 post coagulationem in humido sterco-
 re, id est, igne sapientum, uas circunda-
 & latonem, per aliquot menses, id est,
 nouem, sicut & in uulua sperma mora-
 tur, ut dicitur in ænigmatibus. Turba,
 fac ipsum morari, uel uolare, id est ascen-
 dere. Ascendit enim, & descendit in ar-
 bore Solis, donec fiat quelles, id est Elis-
 xir. Quod dicit per aliquot menses. Hoc
 Mundus in turba dicit per 40. dies, &
 subdit quales sint, ut in uulua sperma
 moratur, hoc est nouem mensibus, uel
 circa. Sequitur. Scito etiã quod nul-
 lum quelles facit rubeum, nisi id quod
 fit

fit de scarabeis, id est pigmento rubeo, quod est Auripigmentum. Sequitur. Nulla aqua fit quelles, nisi illa quæ fit de scarabeis aquæ nostræ. Hæc enim sola aqua, est aqua thesauri infiniti. Et bene dicitur nulla aqua fit Elixir, nisi ista aqua olei rubei, quæ est aqua singularis & nulla alia, quia nulla alia totaliter congelatur. Vnde Rasis omnium lapidum genus, hoc nostro excepto, liquidam producit aquam, quia ex quibus elementis constituitur nostra natura, consociatur, & illa est temperatissima complexio, & compositionis fortissima. Aliorum autem lapidum aqua, est simplex, liquida, debilis compositionis. Senior. Et si quis studeret inuenire aliam rem facientem huius operationes, non posset. Et alibi dicit. Et post Deum non habes aliam medicinam. Ipsa est enim aurum sapientum, quod fugat paupertatem. Vnde subdit Præteriti, nec præsentis possunt tingere aurum, nisi cum auro, & quod non est aurum, scilicet lapis eorum, ex ipso procedit aurum. Et bene dicit Assidius,

h iij Cum

Cum uero de substantia dicimus, non dicimus aurum, quousq; nobis peragatur, scilicet aureum, quoniam non est aurum dictum. Sed aqua cœlestis gloriosa, scilicet æs nostrum, ac argentum nostrum, sericum nostrum, totaq; oratio nostra, quod est unum & idem, scilicet sapientia, quam Deus obtulit quibus uoluit. Et subdit Assiduus prædictis, unde sermo uenit. Vade ad fontem, scilicet sitiens, & peruenies in terram nigrorum, uel fuscorum, quia oportet quod terra denigretur in primo opere, sicut in secundo, & nouem. Nec opus est pluribus, quam nouem partibus acetæ, secundum Seniores & Moisen in Turba. Et Hamuel nouem aquilas ponit. Sequitur. Etiam suffoca illas, id est, concludes in uase bene obstruendo, & accipe eorum sanguinem, id est, rube dinem pinguem, quæ est eorum uenum, occidens, id est, Icorem omnium imperfectorum corporum, quorum lespram occidit, & quod Mercurio competit in aurum perfectum reducit. Non enim conuertit, nisi quod suæ naturæ est,

est, & competit ei. Sequitur. Quod est
 scandens ad superiora, & in continenti
 fluit ad receptaculum, coque ipsum do-
 nec fiat rubeum, id est, donec tota tin-
 ctura extrahatur, quod fit post summā
 nigredinē, quam dealbatio summa se-
 quitur. Et subdit statim, Ego autem di-
 ctum lapidem tibi significabo. Nisi hic
 uapor ascendet, nihil habes ex eo, quia
 ipse est opus, & absq; quo nihil. Et sicut
 anima corpori, ita est ipse, qui fit quel-
 les. Ne igitur dicas quod inuidie causa
 ipsam aquam nominauerim, licet no-
 minauerim, inspice & crede mihi quod
 hic lapis est, non lapis. Nunquam ali-
 quem Philosophorum audisti dicere,
 hunc lapidem esse aquam fontis uiui.
 Et Rasis in libro luminum: Lapis nos-
 ter in quo totus noster effectus, & gra-
 tia est, aëreus est, uisu quidē aqua, ignis
 natura, colore comburens, naturarum
 proprietate integer, nec durus, humi-
 dus, substantia etiā liquefcit, multo-
 rum etiā medicamentorū usui aptus
 existens, & utilis, ut in omni apparatu
 suo, speciem aquæ suscipiat. Deinde se-
 h v quuntur

quuntur alia præcepta Assidui, dicentis. Quod in hoc libro est literarum uel librorum perfectio, & opus perfectissimum, ac certissimum in medio generis sui. Quia Sol est in medio Planetarum, id est metallorum, mediæ & temperatissimæ complexionis, & in medio generis inter Mercurium & urinam, & in medio ætatis suæ, quo ad secundum opus, uel primam dealbationem, quia tunc tingit in album perfectum. Et est aptissima putredinis, id est, incinerationis, & tractionis animæ à corpore, per putrefactionem, & exiccando putrescit, & in aptitudine bonitatis, aut positionis suæ, id est, partium in tota situatione bona quiescit. Et cum hoc fuerit immundum scilicet Sol, aut permixtum scilicet Luna, aut turbatum scilicet Iupiter, uel non accipitur in tempore opportuno, id est senex uel iuuenis, nondum notus, id est regulatus transmutatione in aquam suam. Et aptitudo putredinis fit cum aptitudine bonitatis positionis, quo ad positionem ignis fortis, & uasorum debita proportione. De senio dicit Moyses in

ses in Turba. Et si ouum compositum ultra quā debeat regitur, id est, magno igne, profecto extinguitur lumē eius à pelago sumptum, quia æs cedit ad latera, nec soluetur, & per consequens non cōgelaretur, nec tingeret. De oportuno tempore, dicit idem. Regite ipsum, et coquite donec appareat album, & tunc uidebitis unum, à tribus socijs derelictum, id est, aquam uitæ, in qua sunt tria, ignis, aqua, & aër, uel aquam uitæ à corpore, in quo sunt similiter tria, & dicit Limenis circa duodecim uel octodecim dies, quam diu non est nigrum, & quā diu est in nigredine, etiam summam. Et Morienes dicit, quod sanguis frangendus est, ne impediatur, quæ tractio, id est separatio, fiat postquam dealbatum fuerit. Et nota quod si ulterius quam debeat regatur, tunc corpus subintrabit, & ideo in tempore oportuno debet accipi. Et sequitur. Vel si accipiat ab inferiori parte sui generis, id est, ex Planetis imperfectis alijs. Et nota quod Pandofilus in Turba dicit. Quod ouum Philosophicum euersum est, scilicet

licet contra maiorē mundū, quia ouum
 nostrum secundū medium suum, dicitur
 altius, scilicet à Sole & secundum
 extremitates dicitur inferius, id est, alias
 duas partes, quia ouum mundi, secun-
 dum polos dicitur altius, & secundum
 suum medium, inferius, & in medio est
 Solis punctus, sicut pullus & secundū
 hoc superius. In ouo uero mundi, è con-
 uerso est, scilicet medium suum infe-
 rius est, gratia exempli. In mūdo ignis
 est subtilius, leuius & altius elemen-
 tum, sed in ouo illius ignis est infimum
 elementum, quia in medio cōstitutum,
 & in mundo terra est grossius & gra-
 uius & infimum elementū, sed in ouo
 scilicet cortices exteriores, sunt terra, &
 altius elemētum, & sic de cæteris. Ergo
 est uerum, quod ouum habet se per cō-
 trarium ouo mundi. De ouo mundi
 contrarium est, quia ouum mundi, se-
 cundum polos dicitur altius, & secun-
 dum suum medium inferius, uel secun-
 dum extremitates, id est, Saturnum &
 Lunam, quæ in mundo sunt inferius &
 superius, Saturnus superior & altior &
 Luna

Luna inferior, & sex Planetarum. Sequitur. Ecce in ouo sunt quatuor, scilicet terra, aqua, aër, ignis, & punctus Solis in medio rubeus, qui est pullus, & hæc est causa quod Philosophi, artē hanc ouum nominauerūt. Sequitur. Dicitur Afsidui. Nec in igne operatur alieno, uel extraneo spiritu, quia ut dicit Senior, nec facias super ipsum ingredi aliquid alienū, corrumpere enim ipsum, & destrueret totum, uel sic & melius, quod in igne non operatur alieno, sed in suo igne, qui est humidus, extraneus enim ignis inæqualis est, & excessiuus, carens temperantia. Tota autem huius operis efficacia, in suo constat igne, ut dicit Morienes, & Geber, Solus calor Solaris est complexionem bonam generans, quem calor ignis, scilicet natura imitatur. Sequitur. Quoniam cum digeritur aliud istud, id est aqua uitæ Akis, quæ est animata tinctura, incorruptibilis, eiusque forma, perficitur, scilicet postquam dealbatum fuerit, tunc operationi aptum est, unde non debet sumi, antequam Melancholia, id est, nigredo

gredo in eo non abundet, nec postquã
 abundet, uel si sumatur antequam aër,
 id est, uapor æris, in eo gignitur, id est,
 in corpore immundo, non spirituato,
 & senescat in posterum, Vel expone,
 postquam forma eius perficitur, aptum
 est operationi, antequam Melancholia
 nigra in eo abundet, quia sic operaretur
 in nigrum, & non in rubeum, uel in al-
 bum, & antequam aër, id est, anima ui-
 tæ, gignet in eo scilicet immundo, &
 grosso existente non spirituato corpo-
 re, & senescat, id est, morbidum fiat, &
 Melancholicũ, antequam Melancholia
 abundet, & aër gignitur alienus. Nota
 quod hoc fit si dimittatur stare aqua,
 quando operationi apta fuerit, quia co-
 agulum eius, cadit ad fundum coagu-
 latum, per frigidũ aëris, & siccum con-
 gelans. Quod cuidam sociorum meo-
 rum contigit, qui per annum sic inue-
 nit, sed non fuerat distillata. Deinde di-
 cit, quod in his decem præceptis erra-
 rit nullus. Et de isto opere quidam sa-
 piens pulcherrimam similitudinem, de
 uiro scilicet & muliere, artis locutus
 est,

est, dicens. Qui me miserulam offenderit, & à quiete mea disperferit, do plagam in faciem suam, per quam fugam capiat, per hoc tangit euitare excessum caloris, miserulam, id est humiditatem teneram Lunarem, & qui me de loco meo ui abstulèrit, id est de aere meo, & dilectum meum mecum uinculauerit, id est coniunxerit Solem cum Luna in uno corpore, in aqua sua, sagittæ ex pharetra nostra, id est, humores uaporis nostri corporis, uindicabunt nos, & uitam regenerabunt, & nunquam de cætero morientur, & si præter dominium nostræ mobilitatis, id est sine excessu transmutationis inclusi, creati fuerimus, scilicet igne lento, propugnatores nostri, uel propagatores, id est, parentes nostri, peribunt, id est morientur, tradentes animas filio, id est aquæ uiuæ, & nos amentes, id est sine mente, scilicet sine spiritu, iacebimus, scilicet in terra, & si uestibus uilibus denudati, id est coloribus & tincturis nostris, quæ ex natura sunt uilia, quia in stercore & in limo terræ & in opacis locis natura-

liter

liter uolunt latere, & sola opinione hominū preciosa sunt. Vel sic expone, uestibus uilibus, id est, nigredine secundi operis, & balneati fuerimus in aqua nostra, tunc sequitur, Animæ nostræ, id est tincturæ mortuæ, id est extinctæ in corporibus nostris apparebunt, unde quidam dixit. Et si nudus in cœlos ascendero, tūc uestitus ueniam in terram, & cōplebo omnes mineras. Et si in fonte aurī et argenti baptisati fuerimus, et spiritus corporis nostri cum patre et filio in cœlum ascēderit, & descēderit, animæ nostræ reuiuiscunt, et corpus meum animale candidum permanebit, scilicet Lunæ. Corpus uero dilecti mei, id est Solis delectabile, et rubicundum, et roseum relucebit, significat secundū opus. Et si parentes dilecti mei, id est corpora mortua de uite gustauerunt, et de aqua uitæ sapientiæ, et lacte meo lactati fuerint, et mero albo inebriati fuerint, & in lecto meo, id est uase nupsērunt, generabunt filium Lunæ, id est tincturam Lunarem, qui totam parentelam suam præualebit, id est omnes
 pro

progenitores. Et si dilectus meus de ri-
 uulo rubeæ petrae potauerit, et fontem
 matris suæ gustauerit, et mihi tunc co-
 pulatus fuerit, et uino rubeo affinis no-
 stri mecum inebriatus fuerit, et multi-
 plicia biberit, et in lecto suo mihi ami-
 cabiliter accubuerit, et in amore meo
 per sperma suum cellulam meam sub-
 intrauerit, concipiam & æro pregnans,
 & tempore meo pariam filium poten-
 tissimum dominantem, & regnantem
 præ cunctis rebus, regibus, & principis
 bus terræ, coronatum aurea corona ui-
 ctoriae, à domino Deo altissimo, qui ui-
 uit & regnat in sæcula sæculorum A-
 men. Explicite primus liber. Incipit se-
 cundus liber de expositione figurarum
 de massa Solis.

Expositio epistolæ Solis ad Lunam
 crescentem in anno solari, quæ incipit
 In tenuitate sua seu teneritate, id est no-
 uitate sua nimia, scilicet coniugij cum
 Sole, id est illuminationis ab eo. Dicit
 ei Sol, dabo tibi de pulchritudine mea
 lumen, scilicet solare, quo peruenitur ad
 perfectionem tincturæ, exaltatur enim
 i lumen

lumē solare. Omne enim altū, id est omnis spiritus sublimatus, à te in aqua nostra maris, uel sic, omne altū, id est omnis Planeta, per ipsum perficitur. Dixit primo Luna soli, ò Sol tu mei indiges, sicut gallus indiget gallinæ, quæ sunt aures homogeneæ duæ, in sphaera una, de qua prius dictum est. Et ego Luna indigeo ope tua, ò Sol, sicut primum passuum tuo actiuo, ad quod est in potentia propinqua, scilicet transmutandi sine importunitate, id est sine festinantia, de Luna plena, id est aqua perfecta, quia Luna est domina humorum. Pōnit efficiens pro effectu. Quia ut dicit Morienes. Radix huius scientiæ est in hora compositionis sue, & expectes die noctuq; super fixationem eius. Omnis igitur festinantia procul pellatur ab ipso artifice, & prouidentia, & ratio, & firma expectatio adhibeatur, quapropter ignis blandus diutius apponi debet, qui in diebus suis, semper æqualiter perduret, ne festina combustionē corpus consumatur. Sequitur. Cum sis Sol perfectus in omnibus partibus luminarium,

narium, tu es lumē, dominus excelsus,
 & magnus, quia per te complentur res
 minerales, uegetabiles, & animales.
 Ego Luna crescens in lumine Solari,
 frigida & humida, quia sum mater hu-
 morū, & tu Sol calidus, & siccus, quod
 est principium generationis omnium,
 quando copulati fuerimus, id est, con-
 iuncti in æquitate status, id est in pro-
 portione & in mansione, & in uase ubi
 non sit aliud, id est alia res extranea, ni-
 si leue habens secum graue, id est spiri-
 tus proprius cum suo corpore, uel in-
 telligit quatuor elementa, per leue, i-
 gnem, & aërem, per graue, terram, & a-
 quam, sicut per rarum & densum anti-
 qui significauerunt hæc quatuor. Se-
 quitur. In qua mansione, id est domo
 uasis uocabimus commanendo, & eri-
 mus similes, sicut uacat mulier, & uir
 eius in generatione partus, & hoc est
 uerū ex ipsa locutione. Et ego ò Sol, cū
 coniuncti fuerimus uacaturi in uentre
 domus clausæ, ex omni parte recipiam
 à te animam, id est pinguedinem olei,
 que est tinctora uiuificans omnia, adu-
 lando,

lando, id est blando modo, quia natura gaudet propter uicinitatem eorum in natura conformi in aqua sua, uel cum aqua sua, & natura naturam uincit, & natura naturam continet. Vt in Turba. Et si abstuleris pulchritudinem meam, id est Lunæ per decoram lineationem. Intendit nigredinē primam, quia decolorat eam Sol, & exaltabuntur, id est sublimabuntur exaltatione spirituum, id est ad modū spirituum sublimatorū, cum ascenderimus ordinem, id est ordinatam dispositionem Senioris, id est Saturni, Iouis & Martis, & his nominibus nominauerunt nigredinē illam, scilicet Saturnum albedinē, Iouem rubedinē, Martem rubiginosum uel æruginosum, unde à principio conceptionis usq; ad medietatem infantis, quilibet Planeta dat suam imaginem uirtute diuina sic creante. Ita etiā in hoc opere quilibet Planeta suo loco facit impressionem suam, usq; ad complementum operis, ut dicitur in libro trium uerborum. Et ideo dictum est prius, sine importunitate, qui enim importunus, & festiuus

festiuus uult esse, sua uehementia opus confundit, quia non est opus opificis, sed opus naturæ ministrante artifice, & adiuuante eam. Sequitur. Lucerna lucis, scilicet Solaris infundetur lucernæ meæ, id est lunari ex te, scilicet Sole, & ex me Luna fiet infusio lucis luminosæ, sicut commixtio uini cum aqua dulci, sic ex me & te fit commixtio luminum, est enim utrobicq; similitudinis proportio, uinum enim & Sol calida, Luna & aqua frigida, confluens. Sed postquam lucerna Solis infusa est lucernæ Lunæ, cessat humor fluere, qui quādiu durat, denigrat lumen. Ideo sequitur. Et ego scilicet Luna, prohibebo fluxū meum, & potest littera sequens esse connexa præcedenti dicendo. Ego Luna prohibebo fluxum meum, postquam tu Sol indutus fueris nigredine mea, colore attramenti. Et tunc innuit primam nigredinem, de qua dictum est, quæ est argentum uiuum de argento. Vel potest esse spiritualis uersus, continuus sequenti, innuendo secundam, scilicet nigredinem, sic post solutionē & coagulationem

lationem humoris mei, cum intraverimus templum amoris, scilicet in secundo opere, postquam indutus fueris nigredine mea, colore atramenti, tunc coagulabitur corpus meum, in natiuitate mea fiet Sol oriens, in Luna crescente, & conuertetur, in decorē solarem. Dixit Sol Lunæ, si feceris hoc, quod dixisti, non inuenies in me nocumentum, id est contrarium, & reuertetur corpus postea nouum. Quia dicit Gratianus. Cum Mercurium fermentauerimus, quid ultra quærimus, nisi decoctionem ignis, cum sulphure, quia ignis & Azoth sufficiunt tibi, ut dicit Elbo. Dealbate igitur Latonē cum Mercurio. Hic nota secundam dealbationē, quia lato est ex Sole & Luna compositum corpus citrinum, quod cum dealbaueris, per diuturnam decoctionem, id est, longam, & ad pristinam citrinitatem perduxeris. Habes iterum Latonem eodem modo ductibilem, ad quantum tibi placuerit, quia in infinitum uirtus eius extenditur, & tunc intraſti per hostium, & habes artis principiū, & tunc calcina,

calcina, dissolue, distilla, coagula, & incera, & ita procede per medium, & resultatum facis penetrabile, & tunc ad finem peruenisti. Et Senior dicit de eodem. Est enim hoc minerale, quod cum miseris aquam super terram, uincit album super citrinum & rubeum, & desalbificat ea in albedine argenti. Deinde uincit citrinum super album & rubeum, ita quod citrinare ea faciat, super citrinitate auri. Deinde uincit rubeum super citrinum, & album, & rubificat ea in rubedinem Alkazel marini, & tiriū uel ostreae, quibus tingitur ostrea uel praeparatur & melius. Et cum uideris haec, gaude. Sed si remanserit in eo nigredo, corrupisti quidquid operatus es, & morieris praedolore, quia haec sunt diuitiae incomparabiles. Et alibi. Non est differentia inter ipsum, & argentum, uel aurum, nisi quod citius funditur. Sequitur. Dabo uirtutem penetrationis, scilicet tincturae, per quam potens eris in praedio ignis, praedio liquefactionis, & purgationis ex qua exhibis sine diminutione, sicut firmus Sol, non im-

i iij pugnas

pugnaberis de cætero, sicut æs, plum-
 bum. Sequitur, Leo, id est Sol inferius,
 uilescit per carnem. Hic est metaphora,
 sicut Leo fortis, & rex animalium uilescit
 per infirmam carnem suam, die enim
 quarto in quartum, quartanam natura-
 liter patitur. Ita Leo natura per carnem
 suam sibi contemperaneam Lunarem
 uilescit, & Eclipsatur. Luna enim, est
 umbra Solis, & cum corporibus corru-
 ptilibus consumitur, & per ipsius cor-
 ruptionem, mediante Mercurij humi-
 ditate, Leo Eclipsatur, sed eius Eclipsis
 in utilitatem & meliorem conuertitur
 naturam, & perfectiorẽ priore. Sequi-
 tur. Quod autem successisti mihi, id est,
 in meam transmutaris naturam, & di-
 gnitatem. Deinde ostendit quomodo
 Sol uilescit per carnem infirmam, di-
 cens, Apud augmentum plumbi nigri,
 Apud augmētum, id est abundantiam
 nigredinis plumbi, id est æris nostri des-
 ficit lux mea, id est Solis, & extinctus
 est decor meus. Quia ut dicitur in Tur-
 ba. Coquite donec exeat nigredo, quam
 nigredinem alij nummos nigros, alij
 plum-

plumbum sapientum, uocauerūt. Dum reddit caussam, quare sit lux Solis extincta, circa angulum nigredinis, dicit quoniam alia duo principalia luminaria capient pinguedinem, id est, humiditatem meam metallinam Mercurialem, fixam, de aere meo mundi corporis existentis, & de plumbo uerificato, id est de plumbo sapientum, quod scilicet aes uel plumbum est uerificatum in syllogismo, id est in ratione scientiae ex parte apud Philosophos. Aliter potest punctari uersus iste. Pondus, id est compositio eorum in syllogismo, id est in ratione discitur, sine seu in intellectu componente de sanguine Solis, & in humiditate Lunae absque sanguine hircorum, & aliorum animalium, quae nihil ad propositum faciunt, ut pondus, id est compositio sapientum, in suo Elixirio discernat, uerum compositum a falso composito & e conuerso. Quia haec est magnesia uera, & non falsa. Sequitur: Ego scilicet Sol ferrum durum, & siccum. Et dicitur ferrum propter rubiginem, quam florē uocant aris. Ergo

i v fortis

fortis quem ignis non superat, nec sulphura uastant, pistans, id est condiens omne bonum. Per me enim lux generatur, & secretum secretorum Philosophorum, id est tinctura perpetua corporum conficitur, nec est res in mundo aliam agens actionē, quam meam. Et Senior dicit. Si quis studeret inuenire aliam rem facientem eius operationes, non posset, & non est, qui inueniat aliam operationem. Est enim Sol radix incorruptibilis, & ab igne, & ærugine, & sulphuribus, & ideo extrahitur tinctura uera fixa ab eo. Alia autē omnia opera, & spiritus, corruptibilia sunt, & quomodo potest tinctura incorruptibilis extrahi à radice corruptibili? Et iam tot sunt, & fuerunt uanarū rerum præparatores, qui nunquam perfecerunt. Immo non est aliud fundamentum artis, quàm Sol & eius umbra, sicut dictū est prius, & nunc sermo præcessit de radicibus sapientiæ maioris. Sequitur. Quod habet lucem, id est Sol lucens factus est, habens obscuritatem, id est nigredinem, postquam non est ad perfectionem,

tionem deductus, id est dummodo est in fieri. Intelligit nigredinē secundam, in secundo opere. Conualefcit à languoribus, id est tenuitate, id est infirmitatibus, & debilitate, & habebit uitaē Leonis rugientis, uel resurgentis, post natiuitatē. Methaphora potens est, quia dicit Lucas in turba. Diffinitio huius artis est corporis liquefactio, & animæ à corpore diuisio, & iterum animæ cum corpore coniunctio. Et sic surgit resurrectio corporis, nunquam de cætero moritura. Et hæc est causa quare æs nostrum uocatur Leo, quia sicut Leo rugiendo resuscitat prolem mortuam, uis tam immittendo, sic corpus æris mortuum resurgit, coniuncta sibi anima per aquam uitæ. Sequitur. Et apparebit illud magnū fluxibile, id est oleum, in mensuris & tinctura Philosophorum, currens in ictu oculi, sicut cera super laminam.

Capitis & caudæ sunt duæ proprietates, scilicet dealbandi & rubificandi corporeum, & spirituale, uel mortuum & uiuum, tamen prima glosa est melior

lior, unde Senior in fine dicit. Hæc est
 aqua in qua congregatæ sunt potentie,
 albedinis & rubedinis. Vnde assimu-
 lauerunt eam ouo, quia circumdat to-
 tum, quod est in eo, habet enim totum
 in se quo indiget, & præparatur in præ-
 paratione sua. Et subdit, & hic est Dra-
 co, qui deuorat caudam suam, Draco
 est aqua diuina, & cauda est sulphur e-
 ius, & cinis qui est inter cinerem, & de
 isto cinere descendit pluuia uiua, uiuis-
 ficans terram &c. Et cinis iste est ferment-
 um aquæ, quem cinerem Morienes uo-
 cauit coagulationem, cum sit coagulans
 aquam in terram. Alia glosa, Capitis &
 caudæ, sicut dicitur in turba. Sume ui-
 peram, et priua eam capite & cauda. In
 his enim duobus locis quiescit eius ue-
 nenum, id est tinctura, ex quo scilicet
 ueneno, procedit spiritus, scilicet tin-
 gens. Deinde caudam & caput, id est
 principium operis, & finem eius, & est
 unum & idem, à quo incipit & cum
 quo finit. Omnia enim operatur aqua
 ista celestis. Sume ergo residuum cor-
 pus uiperæ, id est terram, & coque lento
 igne,

igne, scilicet Philosophico, quousq; ab
 ossibus secernatur, id est donec fiat du-
 rum, & splendidum, sicut gladius denu-
 datus, & pone eam super laminas, id est
 in uas, & tamdiu tunde, scilicet igne &
 pistello, donec uertatur corpus in spiri-
 tum, & auferatur ab eo flexibilitas. Nō
 enim potest attenuari, id est spirituari
 corpus, quam diu flexibilitas in eo con-
 sistit. Intendit quod incineretur corpus
 residuum, quod uocatur terra, à qua est
 extracta tinctura per aquam. Sicca cor-
 pus huius ad Solem, id est ad lentum is-
 gnem. Intendit æqualitatem ignis. De-
 inde capiti suo iunge & caudæ, & cum
 eistere, scilicet igne qui omnia terit,
 donec uideas quod inquiris. Hoc itaq;
 completo scias quod habes corpus cor-
 pora perforans, & naturā naturam con-
 tinentem, & naturam natura letantem,
 quod profecto Tyriaca philosophorū
 uocatur, & dicitur uipera, quia sicut ui-
 pera concipiendo præ libidinis ardore,
 caput secatur masculi, & pariendo mori-
 tur, & per mediū secatur. Sic lunaris
 humor concipiens lucem Solarem, sibi
 con-

conuenientem, Solem necat, & pariendo progeniem Philosophorum, ipsa similiter moritur, & uterque parens moriendo animas filio tradunt, et moriuntur & pereunt. Et parentes sunt cibus filij, & naturam eorum accipiunt, & cum aere roborantur ad pugnam ignis. Hic autem filius laudabitur in omnibus libris Philosophorum. Et est lapis Indus Babilonicus, & est aes combustum, ut Kalid dixit. Sequitur. Septem sunt ordines ponderum ordinatorum corporum. Quinque partes ex eis sunt absque obscuritate, scilicet de umbra Solis duorum lucentium est pulchritudo, scilicet Sol, et hæc compositio est secundum numerum figurarum, scilicet tertia dimidia Luna, à minori computando numeri quinque mediæ Lunæ, et duo Soles, unus cum duobus radijs. Secundus cum uno radio. Expositio harum dabitur tibi expositione mea, et proprietates radicis. Hoc dicit propter hoc, quia dixit duorum lucentium est pulchritudo. Sol est clavis cuiuslibet ianuæ, id est omnis introitus artis, et quod restabit, id est

id est, quod reliquimus, est de radicibus
 artis sine dubietate, id est certitudinali-
 ter. Sol est simplex clavis totius operis,
 cum firmamento et terreitate, id est, cum
 Luna terrea, et opaca, inter ceteras Pla-
 netas feculentior, quod post maculas
 quas habet, dum in plenilunio est, et cū
 firmamento directo, id est regulato per
 artem, et dicitur Luna firmamentum,
 quia dicit Hermes, Luna potens in fir-
 mamento est, et pauper luminis, et cum
 Mercurio lucrum eorum, conuertibilis
 natura, Solis umbra. Quidam libri
 habent cum firmamento directo terrei-
 tati, directio enim in medietate ordina-
 to terreitati, id est elementari corpori, et
 utraq; littera est bona. Quia septem par-
 tes ponderis sunt, et per uersum istum
 exponit precedentem. Ideo dixit, hæc
 est demonstratio, id est expositio septem
 partium, hæc est diuisio, id est separatio
 spoliationis, id est tincturæ spoliatæ, hæc
 est diuisio decoctionis, id est, in igne co-
 quente. Quam scilicet spoliationem, nis-
 gredinem appellamus, quæ fit per de-
 coctionem competentem, in qua indist-
 solu-

solubile temperatum, dissoluitur, et anima temperati, extrahitur. Nota secundum Seniores, quod præparatio hæc uocatur conuersio et diuisio in subtilitate, et attenuatione spirituum, ut tingant, et imprimantur corporibus, et hoc propter conuersionem suam in præparatione de statu in statum, et de re in rem, et de infirmitate ad potentiam, et de grossitie in tenuitatem, et subtilitatem, sicut conuertitur semen solum in matrice præparatione naturali, de re in rem, donec formetur inde homo perfectus, ex quo fuit radix eius, et principium eius, et hoc sine ingressione alterius rei, nisi sanguinis menstrualis ex quo fuit semen, et ex sanguine ei simili, et ex ipso fuit nutrimentum eius. Et similiter ouum sine ingressu alterius rei, conuertitur de statu in statum, et diuiditur de re in rem, donec conuertatur in pullum uolantem, sicut illud à quo fuit radix, et principium eius. Et similiter semina terræ nascentium, putrescunt, et mutantur et ingreditur super eis corruptio. Deinde germinant, et augmētantur, sicut ea ex
 quibus

quibus habuerunt radicem, & propter
 hoc mineralia nostra non mutantur ut
 exeant à radice sua, si redit ad id ex quo
 fuit, nec conuertitur ex hoc ad aliud, &
 qui dicit aliud, falsum dicit. Hæc est er-
 go conuersio, & diuisio quam audis in
 libro sapientum. Huc usq; Senior dixit.
 Sequitur, hæc est coagulatio absq; diui-
 sione, id est coniunctio maris cum fœs-
 mina, & absq; dissolutione, postquam
 feceris, id est præparaueris, singulariter
 affirmando illa septem, scilicet quinq;
 partes Lunæ, & duas Solis, quæ septem
 diuisisti per septē Stellas, id est secundū
 numerum septē Planetarum, qui om-
 nes Planetæ operantur super istas sep-
 tem partes Planetarum nostrorum; &
 hoc est tertium, scilicet Mercuriū amal-
 gamare, cum septima parte ponderis.
 Deinde mitte de albo humido nouem
 partes. Ita quod decima sit pars æris. Et
 postquam purgaueris in præparatione
 conuersionis donec uideantur sicut,
 margaritæ in similitudine, tunc errare
 non poteris de cætero. Hæc est dealba-
 tio detegens dubium terre tue sitientis,

k

& hoc

& hoc per aquam nubium cœlestium.
 In hoc scilicet dicto demonstrato, ostendi tibi flores aureos, id est tincturam Solarem omnis floris, id est coloris conuersi ad medium extremitatum, scilicet albi & nigri, uelut indumentum pauonis in similitudine. Hic enim est lapis, cui inest omnis color, secundum diuersas conuersiones eius in præparatione sua. In hoc igitur opere Sol ut rex, & dominus cœli, immittit spiritum, & uitam, Mercurius uero format spiracula. Est etenim acetum acerrimum, quod aurum merum spiritum facit esse, ut dicit Pythagoras. Ipse est quo mediante fit corruptio, & regeneratio eius. Luna uero sponsa Solis, spiritum seminis conceptum à sponso suo, illuminat, & sua frigiditate & humiditate laborat ad expellendum foetum ex his procreatum. In introitu uero residui numeri Stellarum scilicet quatuor, detecta est tibi impressio & imago in decoctione, quibus Planeta facit uirtutem Dei. Et hoc est quod dicit, decoctum à qualibet Stella singulariter, Scilicet Saturnus constrin-
 gendo,

gendo, & congelando sua frigiditate & siccitate, ipsam naturam in massa, Iupiter uero sua caliditate & humiditate digerendo, Mars uero sua caliditate & siccitate homogenea congregat, & heterogenea sequestrat, Venus uero frigiditate & humiditate, membra & imaginem disponit. Et sic nascitur Alchimia naturalis per principia naturalia, & per impressionem formæ scilicet naturalis, substantialis, ministrante artifice. Aes enim de se non habet nisi formas accidentales, sed iuuat naturam, disponendo principia, inducit formas substantiales. Et locus generationis, licet sit artificialis, tamē imitatur naturalem, quia est concauus, conclusus, in quo fumus principiorum naturalium, generatorum per naturam ratione caloris diuturni, & continui, diu reflexus in se, & uaporaliter commixtus, congelatur in metallum, cuius est uapor secundum speciem, ex qua est radix. Ex his dictis patet solutio duorum argumentorum contra possibilitatem artis. Quorum unum est quod non habet ars inducere

k n formas

formas substantiales, sed accidentales. Secundum est, quod locus naturalis debet esse principium generationis. Adducunt tamen dicentes metalla generari, secundum influentiam Planetarum, quę constellatio latet Alchimistas, quia oporteret eos in illo incipere operari, in quo natura cœlestis incipit mouere mineram. Quibus dicendum, quod motores cœlorum, quandocunq; & ubicunq; inueniunt materiam dispositam, habentē potentiam ad talem formam, tunc incipiunt mouere per impressiones suas ad illam formam, dummodo artifex coniungat actiua passiuis. Sol enim & homo generant hominem, nec tamen oportet quod homo generans hominem, præsciat impressiones Solis, scilicet conuenientibus principijs actiuis & passiuis, cum habilitate materiæ. Sol disponit, & monet ut cæteri Planetæ, secundum distantiam localem ad orbem, tum licet omni tempore posset incipere opus, unum tamen tempus habilius est altero. Quia dicit Hermes in secundo libro de septem, Quod hoc elementum

mentum est humidum in uere & æstate, oportet ergo ut sumatur inter istud et illud scilicet 15. dies post introitum Solis in arietem, usq; ad introitum thauri. Hoc enim tempore amplius augmentabitur, & oportet destillare hunc lapidem Sole existente in ariete, & in thauri, hæc Hermes dixit. Sed Assiduis dicit, quod oportet poni lapidem istum in uase suo, carente sectione in hyeme, æstate, autumno & uere, & omnibus anni diebus. Quia ut dicit Senior. Est semen mundum, mundam habens benedictionem, ex potentissimo enim masculo, & foemina generosa castissima procreatur. Et huic semini nihil incongruum est commixtum, & existit albilissima materia auri & argenti, ex purissimo Mercurio & sulphure incombustibili. Ideo quilibet Planeta imprimit suam imaginem & impressionem singulariter, sicut & in foetum humanum, donec perficitur. Sequitur. Hæc est perfectio coagulationis sine fallatia, & factus est Sol, id est Solaris minera perfectis statibus. Principium eius ignis est,

& in igne creuit, nec timet cinerem, id
 est testam cineris. Est & fixus non fu-
 gitiuus, iungitur in corpore scilicet me-
 talli, usq; ad cor, id est in profundum,
 quia ex radice fixa scilicet ex Sole, qui
 est fons totius caloris & Planetarum
 rector, proficiscitur. Sequitur. Hic est fi-
 lius uilis & carior, id est, hic filius scili-
 cet lapis, cuius mater est uirgo, & non
 concubuit, & est uilissimus & carissi-
 mus. Et dicitur filius uilis, quia nullius
 præcij in oculis est, est omnis ignorans
 tis, hæc fœmina est uilis, quia si dicere-
 tur ei hoc opus, uideretur esse falsum si-
 bi. Senior & est carissimus, quia sine eo
 non operatur natura, scilicet sine humi-
 do, Lapis enim Philosophorū aqueus
 & humidus est, humor uero est uilissi-
 mus, quia pedibus conculcatur, & est
 carissimus, quia principium est gene-
 rationis naturarum, & est ænigma sa-
 pientum dictum istud. Præparatio er-
 go huius est difficilis, & occulta de-
 struens, quæ multos sapientes nudauit,
 nec est super eo lapide iter in opinionibus
 laborantium, & operantium, quia
 dicit

dicunt, infiniti sumunt radicem eius, & homines in uanum abierunt à radice huius scientiæ, & simile ei non possederunt, quod tamen nusquam currit in æstimationem eorum. Est itaq; difficilis errantibus & mirabilis, facilis scientibus, modicus, leuis, delectabilis, & propinquus. Intelligit autem ipsam ingeniosus. Est & subtilis ex hoc arbitrando, cum clarificati fuerint eius animi, ex libris relictis à græcis, quoniam nihil occultatur, præter præparationem eius, quæ est difficilior omnibus. Hoc est quod corruscat in Elixiri, quod hic de tinctura incipit à potentia, id est à materia potenti aptissima, ad talem formam, & peruenit ad actum, id est formam auri & argenti, ad quam fuit in potentia. In talem enim metalli speciem congelatur humor, cuius est fumus, & uapor, quia simile non generatur, nisi ex sibi simili, per naturam. Deinde inuehitur author contra operarios uanos huius artis, nec radicem habentibus, nec præparationem ad minus, dicens. Omnis præparatio est bona illius rei,

præter hanc præparationem occultant
 philosophorum; sed ipsi composuerunt
 prohibitionem eius ab actu suo, quia
 ipsi semper præparant, & nunquam
 prosperantur. Quia ut dicit Morienes
 ad regē. Scito quod terra, aut lapis, aut
 ouum, aut sanguis, aut acetum, aut omnia
 huius ut sulphur, argentum uiuum,
 Auripigmentum, salsa, ad hoc magiste-
 rum sunt inutilia, et malum exitum ha-
 bentia, et homines sepe hæc omnia te-
 runt, et coquunt, et à sua decoctione ex-
 trahunt, et extractum sepeliunt, et iuxta
 suam opinionem benefacere credunt.
 Et ut error eorum magis confirmetur,
 et ne desperent hoc quod querunt, ne-
 queunt, sed sperant inuenire. Et de com-
 positione librorum falsorum dicit Se-
 nior. Composuit enim librum suum,
 opinans quod intellexit illud occultum
 mysticum, et ipse nec scit, nec intelligit
 litteram unam ex his quæ composuit
 in libro suo de libris Philosophorum
 remotus. Et si queratur ab eo, ex ipsis
 respondet per similitudinem, et si com-
 probetur ei, defendit se per cauillatio-
 nes,

nes, & similitudines uanas. Sequitur in re firmata, id est in radice artis firma, preparatio eorum facta est ignota, quia non habent esse, & si habent radicem, non habent eius preparationem, propter hoc non cognoscunt. Omnis animus sequens concupiscentiam, id est opinionem suam uanam, fluit, id est fluctuat, & diuagatur per diuersas uias erroneas, ita quod ultimo dicant. Præparauimus eum cum omni præparatione, nec adepti sumus, & cum scientia fecimus illum, & cum præparationibus suis sapienter operati sumus. Et propter hoc sunt stultis stultiores, quia præparant illud quod non habet tincturam in se ex omni re, quæ tendit ad nihilum, & infimum, & credunt bene facere, & nihil acquirunt præter labores, & propter hoc sunt inflati in possibilitate artis, & excoecati sunt à ueritate. Dixerunt antiqui sapientes. Hic author deridet superbiam Alchimistarum Philosophorum, operantium in rebus foetidis. Dixerunt antiqui sapientes de tali operatione. Hircus est, id est superbus & olens foetidior

tidior hircus, ex oleis capillorum, & ster-
 corum, & menstruorum, & multorum
 talium foetidorum, combustibilium la-
 borant, & non recognoscunt radices
 scientiæ, nec præparationem eius uel
 sic, non recognoscunt homines quod
 decipiunt in ignominiam illius. Talis
 operator conuenit, id est aptus est, apud
 considerantem, id est Philosophum &
 uidentē, id est Prophetam, de quo cum
 se intromittit scientia talis, inquam ma-
 gis conuenit, id est aptus est, ad aran-
 dum, id est ad pascendum cum Cames-
 lis, id est conuenientior est rustico uel
 pastore, quàm Philosophiæ huic, quæ
 tantum à Deo habet esse, per inspiratio-
 nem humilibus & iustis. Sequitur. Su-
 perbus enim scilicet ex eo hircus iste,
 quod dicitur sciens, & tamen non est.
 Quibusdā enim magis opere præcium
 est uideri sapiens esse, quam esse, & nō
 uideri, ut dicitur in Elenchis, sic etiam
 iste superbit quod creditur, & dicitur
 esse sapiens & sciens, & quod omnis
 sciens nouit quantum erret in illo. Vul-
 gus, id est operator uulgaris, habens o-
 culos

culos mentales, clausos, id est obnubilentos, dormit, id est somniatur, quia imaginationes fantasticas, & uanas habet, in rebus uanis. Cuius scilicet uulgi barba, id est operis uas, conuenit pueris id est ludo puerorum. Dicitur enim in Seniore, quod utilitas quam intendis, non est, nisi apud dominos barbæ, id est domorum. Et iterum dicit, quod genitum eorum est in barba, id est in domo dominorum, uel potest esse alia derisio talis, quia antiquitus sapientes, in signum maturitatis, barbati incedebant, cuius barba, id est sapientia conuenit pueris, id est stultis, Vel potest esse sensus ex simili, quod illudunt homines tales falsidici, sicut pueri trahunt barbas dormientium, illudentes eis. Sequitur. Si hi habuerint rem, id est radicem scientiæ, non inueniunt eius præparationem, & res artis non perficitur, nisi cum præparatione, & hoc est, quod quærunt, & omnis opinio eorum, præter illam, fallax est. Attraxerunt ignorantes in funiculis, id est per deceptiones, & demonstrationes suas uanas. Transmutant
enim

enim in apparentia Lunā in cuprum,
 & aurum in aliam speciem coloris fantas-
 tasticam, & cum in ignem ueniunt, re-
 uertuntur in formam Solis & Lunæ,
 sicut prius fuerunt, & ignorantes cre-
 dunt quod fecerunt eis aurum & argen-
 tum. Aut amalgamata faciunt Solis &
 Lunę cum Mercurio, & promittunt eis
 tingere & coagulare Mercurium in So-
 lem & Lunam, & per limaturas auri &
 argenti distillatores attrahunt, ignoran-
 tes, & decipientes. Sequitur. Ignorans
 ferit colloquintidā, & sperat inde com-
 medere mel, sed quando quod sperauit
 non uiderit, redit ad agnitionem suam,
 & extendit, id est magnificat, & conforta-
 tat errorem suum, & dicit hoc esse ex
 infortunio. Similiter isti de capillis, &
 de urina, & illi de stercore, & illi de or-
 uis, & uentribus concharum, & san-
 guine, ea pro seminibus, & radicibus
 auri, & argenti seminant, in quibus nul-
 la proportio est, nec potentia parua ad
 actum illorum, & reiterant operationes
 insistentes diuersis modis, et tamē nun-
 quam proficiunt, dicentes hoc esse ex
 infor-

infortunio nostro, nō ex materia rerum
uanarum, nec operationibus suis falsis.
Templa id est corpora Alchimiſtarum
uulgarium, quę uidentur eſſe templum
ſapientię maioris, ornata, id eſt uestita
indumentis, ſicut locuti fuerunt, de arte
ſulphuris & arſenici, & eorum deco-
ctionibus, & in pigmentis, & urinis. Et
ſi locuti fuerint de capitellis ouorum, &
ſtercorum, & capillorum, & conſimili-
bus quibus maculantur, ut dicimus, hir-
ci ſunt, qui cum foetore montana con-
ſcendunt per deuia. Sic iſti Philoſophan-
tur, componentes libros foetidos, in qui-
bus nulla eſt utilitas, niſi de perditione
temporis, & expenſę, de quibus ſuperſu-
biunt. Deinde in quaſitione dicit author,
interrogando qua de re, id eſt ob quam
cauſam dictum eſt ab iſtis doctoribus,
in multis, nunc in hoc, nunc in illo la-
bore, ſcilicet in teſtis capitum, id eſt in
oſſibus capitis, et carne, cerebro, capil-
lis, et in ouis gallinarum, et ſcorpionũ,
et in utribus et in teſtudinibus conchi-
lium, id eſt concharum, cum tamen ue-
ritas ſit ſine diuerſitate in una re, et una
diſpo-

dispositione , et uno actu scilicet deco-
quendi, Vnde Morienes ad regē. Hoc
mysterium totum ex una re , et una uia
persistit, et unica dispositione perficitur,
et author respondet quæstioni , dicens.
Nonne hoc est ex paucitate æquitatis
dictum ignorantium , et uituperatorū.
Et reprobat eos per quandam quæstio-
nem , et solutionē eius manifestam, di-
cens. Si diceres quod ouis peperit ho-
mines , aut grana tritici fructificabant
galbanos, aut palma portauit mala gra-
nata , aut uolatilia cœli parturiūt pisces
aquarum. Ipsi responderent falsum di-
cis, et dixisti. Deinde soluit dicens aut
non generant res nisi similia , aut non
fructificant res nisi fructus suos, nonne
conuertentur à sua ignorantia? Dixe-
runt quod pater auri et argenti, sit ani-
mal terræ et maris, uel homo, id est pars
hominis , ut capilli, sanguis, menstruū,
secundina. Et quidam dixerunt in ar-
boribus, id est plantis et herbis. Et qui-
dam in lapidibus, ut arsenicis et alijs mi-
neralibus, alienati sunt, à ueritate scienti-
æ, ex his erroribus ex credulitate res

rum incertarum, remouerunt à se lat-
dabilia nota, id est desiderata, scilicet sta-
tionem scientiæ, id est stabilem scien-
tiam, et mineram eius. Etenim res eius
est manifesta in oculis uirorum et mu-
lierum, rectis, de habentibus oculos iu-
stos. Et quidam libri habent masculi-
nos oculos, id est procaces et uagos, qui
etiam cognoscuntur ex oculis perfecto-
rum hominum. Sic et ex libris, et intel-
lectibus uirorum et mulierum hanc
scientiã, scientium per Prophetas suos,
quorum intellectum nullus illorum au-
det, nec potest exponere. Manifesta est
res quæ est uagæ mentis et intellectus
instabilis super res uagas nõ fixas, mul-
timodas, cum tamen ueritas artis sit si-
ne diuersitate. Probatio quod sit sine di-
uersitate, quia est res una. Vnde Senior
dicit inferius de lapide artis, scilicet de
aqua, auctoritate artis. Aqua non con-
glutinatur, nisi cum simili sulphure sui,
nec inuenitur in re aliquid simile sub-
phuris sui, nisi in hoc, quod ex eo est,
scilicet Sole, qui est ex humido albo a-
quoso. Et Hermes. Non conuenit rei,
id

id est aquæ, nisi quod propinquius est ei ex natura sua. Et generaliter nulla proles est similis ei, ex quo non est, humiditas autem est ei similis ex natura sua, et est ex Dominio Lunæ. Pinguedo autem est ex dominio Solis. Et subdit Senior. Lapis ergo sapientum ex se ipso, et in se ipso perficitur. Est enim arbor, cuius rami, et folia, et flores, et fructus sunt ex ea, et per eam, et ad eam, et ipsa est tota, uel totum, et non aliud. Et subdit. Et similiter dico uobis quod unumquodque aliud non generat ex se, nisi cum eo, quod ex eo est, et specie sua, quod est homogeneum ipsius. Similiter Adam et Eua; et omnium hominum genus; ergo omnis res conuenit cum suo simili et propinquo, secundum speciem suam, et similiter carnes ex caribus generantur, et tinctura metallorum, ex metallis. Et subdit. Incipe ergo in nomine Domini nostri Iesu Christi, et cognosce naturam eius. Est enim à radice materiæ suæ, quod est in eodem et de eodem, nec ingreditur aliud super eo, quod non sit etiam ab eo. Et est radix eius,

eius, scilicet Mercurius. Similiter Mercurius est ab eo, & hoc est de quo extrahitur, & est in eo, et ex eo, et per eum. Omnia ista significant lapidem suum, qui unus est, id est singularis, et non potest esse quin uerba repetantur frequenter eadem, propter expositionem, et testimonium Philosophorū. Ecce quam lucide dicunt Philosophi, et ignorantes oblique ad illud intendunt oculos mentis. Et Geber dicit, Necessse est artificem constantis esse uoluntatis, & non modo hoc, modo id attentare præsumat, quia in rerum multitudine ars nostra non perficitur. Est enim lapis unus, medicina una, in quo magisterium totum consistit, cui non addimus rem extraneam aliquā, nec minuimus, nisi quod in præparatione superflua, id est frigidum & humidum remouemus, quæ denigrant opus & destruunt. Sapientes doctrinam plene tradiderunt, pro posse suo demonstrantes, sed stulti non intelligunt. Sequitur. Per Deum, si consideraueris Stellas, id est Planetas erraticas, id est metallorum corpora, non

est inter nos, scilicet Philosophos, differentia, id est diuersitas, in hoc quod opinantur, id est de arte opinantur, quia ex his metallis, & per hoc præparant sapientes lapidem suum, in quibus est Mercurius, & sulphur fixum incombustibile per naturam rectificatum. Et propter hoc præparatio nostra surgit per seras, & clauis aperientes feraturas, id est problemata obscurata. Per Deum, si porrecta fuerit ad eam, scilicet præparationem sapientum palma, id est manualis operatio, non reuertetur ad eundem uacua, sed locupletata thesauro incomparabili, tamen pro se in mundo, id est hominibus mundanis, si absque uera preparatione per aspectum, id est intellectum uituperatum, & assignationem erroneam fit, manus reuertetur uacua. Et præparatio ignorantium continuans artem annihilat occupatum in eo, nec scit, nec fit prouentio artis, nec clavis, nec seras, id est problemata sapientum, neque scit quod coagulans mittat tincturam, neque peruenit ad prouentum. Et ista nostra præparatio sapientum est largi

gi muneris, habēs labores solutionis. Et quidquid figitur ex duobus, id est ex humiditate metallica duorum luminarium sine alio extraneo, ab eisdem fixatur, seu fit existens suo, scilicet genere. Vnde Hermes. Tres facies in uno uidi patre: Et bene dixit, quod ex uno sunt, licet habeant partes elementales, ut aquam & terram, ignem, & aërem, quæ tamen omnia ita sunt uehementissime complexionata, quod minimum elementi unius, est cum minimo elementi alterius, quod per nullum artificium possent separari, propter compositiones tam fortes ipsorum, unde subdit auctor. Pars inscientiæ absq; partibus, id est sine diuersitate, & factum est totum totius, id est unum unius, quia totum est ex eo, & non ex alio. Sicut sartor ex ipso panno, partes format diuersas, ut plicas & manicas, girones, & thorale, quorum ipsa principalis materia est pannus, & textor cum eisdem filis pannum componit, de quibus est stamen. Sic & hoc magisterium est unum per se, nec alio indiget, ut dicitur in Morie

ne ibidē. Sequitur. Oculi scilicet intellectuales, accipiuntur à figuris Senioris, cum scientiam respicias ad radices, cum ramis separatam, duplicata conjunctione, & ligatura duarum auium, in causa, qualiter prohibetur una per aliam ab ascensu. Et una est sine plumis, propter ponderositatem, scilicet terra, sed aqua habet plumas. Et utrunque est sulphur & retinaculum alterius, & sunt duo argenta uiua. Et subdit. Hoc est sulphur rubeum, scilicet aqua, quæ non habet in actu suo finem, quia tingit in infinitum, & nomina & cognomina, id est pluralitas nominum in hac arte excecauerunt uidentes in libris suis, unde exanimauerunt scientias erroris, excæcati multitudine nominum, hoc scilicet sulphur nostrum, uel hæc aqua nostra, est tinctum, & tingens hoc scilicet sulphur est, quod super quolibet igne est durans, scilicet seminum arboris oliuarum, & aliarum quando uicinatur igni bestiarum, continue duranti est uenenum, id est Icur corporum. Omne uenenum est in eo, id est omnis medicina

medicina latans, id est omnē morbum
 corporum, & hominum, & metallorū
 corrigens. Et factum est hoc sulphur
 uelut Lunare, habens splendorem, scilicet
 Solarem. Abscisæ sunt ab eo scilicet
 sulphure, ceteræ pennæ, & alæ, id est
 spiritus, & spiritus esse est manens, &
 non recedens, id est fixum. Ad superio-
 ra enim anima eius uolat, propter simi-
 litudinē suam, id est humiditatem me-
 tallinam, cōformem, & unigeneam sul-
 phuri rubro. Tunc lucerna fixa cum
 habente, scilicet alas, & cum lucerna
 Lunari ascendit in statum, id est in ter-
 minum. Ascendit ab eo anima eius &
 exaltatur ad cœlum, id est ad spiritum,
 & fit Sol oriens, id est rubeus, in Luna
 crescente, in naturam Solarem. Et tunc
 lucerna duorū luminum, id est aqua
 uitæ, ad ipsum unde orta fuerat, reuersa
 tetur, scilicet in terram, & uilescit, & hu-
 miliatur, & putrescit, & figitur amanū
 eum, id est sulphur terreum. Dispensa
 ergo dupluminaria, quæ aqua ex duo-
 bus corporibus, & naturis est, uel sic di-
 spensa duo luminaria, scilicet Solem &
 I iij Lunam,

Lunam, & utraq; littera est bona, sed
 secunda est melior. Et facta est illa aqua
 una, habens in se duo lumina. Sicut ui-
 demus Solem cum duobus radijs in fi-
 gura, significantem coniunctionem
 duorum luminarium radicantium sus-
 per cinere mortuo, & pluentes, & reuis-
 uiscit, quod fuerat morti deditum, sicut
 post magnam inopiam, quando mor-
 tuus est, id est depauperatus, resurgit. Et
 consimile dixit alter. Si nudus ascen-
 dero in coelum, & uestitus ueniam in
 terram, complebo omnem mineram.
 Hac est soror, & hic est frater, id est ma-
 sculus & foemina, sunt unius generis.
 Indurauerunt aquam, & desponsaue-
 runt masculum & foeminam in aqua,
 & totum in terra, & tamen subtilitate
 preparationis, id est igne aequali, len-
 to, non excedente calorem coelestem,
 fixerunt eos. Sed postquam facta est
 conceptio, uolare fecerunt scilicet geni-
 tum, & fuerunt in domibus montium,
 scilicet animae parentum, significat cres-
 cente Lunam, crescente lumine ma-
 iori. Et duas aues, significat ex eo, id est
 duos

duos spiritus, uel duas animas, duorum
luminarium ex ære. Vt enim Morienes
dicit. Opus hoc assimulatur creationi
hominis, quia primo est coitus. Deinde
conceptio, deinde impregnatio, postea
ortus, ultimo nutritio. Et Marcus dicit,
concipiunt in balneis, significat calo-
rem lentum & humidum balneorum, in
quibus sudat lapis in principio dissolu-
tionis sue, paulatim, & paulatim, & pa-
riunt in aere, significat superiorem tha-
lamum, scilicet alembici. Quia genera-
tio huius tincturae est in aere alembici,
superiori, & gradiuntur super mare, &
manent in montibus & sepulchris suis.
Et subdit idem, & proficient semen su-
per marmore simulachrorum, & in aqua
sibi simili deifica, & uenient corui uo-
lantes, & cadunt super illud simulacrum.
Intendit nigredinem, quae est flos aeris
aureus per coruos. Deinde uolabunt
super cacumina montium, ad quae ne-
mo potest ascendere, id est ad superiorē
partem alembici conclusam undique, &
dealbabuntur ibi. Respice praeparatio-
nem primam eius, & cogita hanc, quae
l iij est

est spirituum extractio omnium de corpore, & ipsorum mundificatio in aqua sua. Et respice Solem, & soles duos, id est Solem cum uno radio, & cum duobus radijs. Et hæc est ultima præparatio, scilicet spirituum cum corpore suo, cum contritione, & assatione multipliciter reiteratis, donec uideas illa quæ queris in ea. Et dicit, quod secunda & ultima præparatio est ex tribus scilicet falsaturis, uel terris scilicet terra foliorum, terra margaritarum, & tertia terra auri. Vel ex tribus, id est ex trinitate Lapidis. Et sunt tres compositiones rubei lapidis habentis splendorem. Glosa, Gratianus dicit quatuor sunt Elementa, & triplex elementatum minerale. In terra tamē uegetabile partim in terra, secundum radicem, & partim supra terram, secundum herbam. Et animale omnino super terram gradiens. Secundum Morienem terræ sunt tres tertiæ huius artis, prima est aqua uitæ præparatio post corporis putrefactionem. Secunda tertia est secunda dealbatio. Tertia tertia est animæ cum corpore coniunctio.

ctio, Vel secundum Seniore[m] tres sunt terræ, scilicet foliorum, margaritarum, & auri. Quatuor sunt elementa, sunt quinque elementata, quia calidum frigidum humidum & siccum sunt in terra, & quinta essentia, nec calida, nec frigida, nec humida, nec sicca, sed medium horum. Et hoc iam prius expositum est, de numero principiorum artis. Quidam enim in uno, quidam in duobus, quidam in tribus, quidam in quatuor, quidam in quinque dicunt, & omnes bene dicunt. Hæc autem omnino non impelluntur, sed sponte sibi congaudent, quia sicut homogænea, unde natura naturæ congaudet, natura naturam continet, & natura naturam uincit. Tertia est ex duobus corporibus principalibus, & aqua triplex, aëris, & ignis, & aquæ natura, & omnia unum, quia sunt ex uno, & Sol simplex, & Soles duo, id est cum duobus radijs contriti in terra non ultra ascendunt, sed figuntur in ea. Triplex est anima habens projectionem tingentem, scilicet anima Solaris & anima Lunar[is], & tinctura

I v sulphur

sulphuris albi, humidī, & sunt unum de
 eodem. Virtus superioris, scilicet aquæ
 vitæ, id est tincturæ, & virtus inferioris,
 id est terræ, sunt simul similitæ naturæ,
 quia eadem generatione generantur,
 & corrumpuntur. Eorum autem cor-
 ruptio, est ipsorum putrefactio, quæ to-
 tam generans naturam, in melius dispo-
 nit. Quia, ut dicit Morienus ad regem,
 quod tota fortitudo huius magisterij
 non est, nisi post putredinem, quia nun-
 quam fuit aliquod animatum aut nati-
 uitate æditum, nisi post putrefactionē.
 Si enim putridum non fuerit, non fun-
 detur, neq; soluetur, & si solutum non
 fuerit, ad nihilum reuertetur. Sequitur.
 Dixit Hermes, corona factum est resi-
 duū, id est reliquiæ huius aquæ diuinæ,
 quæ non prætermittit rem, id est terram,
 ratam & fixam, in qua sunt tenebræ, id
 est nigredo. Secunda in secundo opere,
 scilicet per residuum huius aquæ imbi-
 benda, summè dealbabitur, & hoc est
 quod dicit, scilicet uiuificat eam, scilicet
 terram, occidens, id est humor pluuiæ,
 & uiuificat duo tertia terræ, scilicet al-
 bum

bum & rubeum, & tertium tertiæ est
 combustum. Notat tria tertia terræ ui-
 uificandæ, scilicet terram foliorum, &
 terram margaritarum, & terram auri.
 Et prima tertia est combustum quid,
 quia flores tincturæ, animæ sunt extra-
 ctæ, cum illa aqua pura congregata est,
 in illa terra, ut dicit Anaxagoras in li-
 bro quarto, quia spissum omnium ele-
 mentorum coagulatur in terra. Sicut
 uides imaginem eius depictam in So-
 le, cum duobus radijs Planetæ super ter-
 ram. Id uero quod remansit de tinctura
 in terra congregata, non est in aperto,
 id est, non apparet eo modo sicut ante
 præparationem fuit, scilicet ut non uis-
 deamus in manibus puerorum de cæ-
 tero, sed est thesaurus inapprætiabilis
 sapientium. Quia ut dicit Socrates. Dis-
 positio operis, est ludus puerorum,
 scilicet ante præparationem, in præpa-
 ratione autem, ocium & opus mulierum,
 scilicet coquere. Vnde quidam Philo-
 sophus dicit, quod hunc lapidem pueri
 portant in manibus, quorum est silen-
 tium post clamores. Et in his dictis
 Philos

Philosophorum est sera & sera infra seram aptata, id est obscuritas obscuratur obscuritate, quia typus & figura in tropo, clavis eius, & una ex eis, quia una uia, una dispositio, una actio. Deinde ponit in Carmine suo in fine, pondus primum. Scito fili Radices sunt non minus quam tres, id est tertia dimidia Luna cum eo scilicet Sole, ad illud, id est humidum aqueum, hoc projicitur ignorando, id est occultando, quod in eo lapide est, ex operibus, quia nihil occultauerunt, nisi preparationem eius. Vnde ignorando non sumitur actiue, quia magister tenetur scire operationem, scilicet passiue, id est non notifico alijs indignis, scit enim Deus protector hominis, cui uult inspirare, & a quo uult celare. Comparete igitur figuras expositioni, quia non habemus imaginem preter picturam tabulae Senioris, & uidebit hoc habens considerationem, & discretionem clarius quam Solem radiantem, cum iusticia, non cum iniusticia in disputatione. Nota quod dicit Morienes ad Regem in Dialogo suo.

Si

Si sapientes qui post antiquos Philosophos, & Prophetas fuerunt, suas expositiones de qualitate uasis in quo conficerent, non inuenissent, posterum nunquam ad huius magisterij perfectionem peruenire potuissent. Igitur de qualitate uasis, tuæ commendo memoria. Gratianus dicit. In primo gradu expediunt uasa metallica. In secundo gradu uitrea, in tertio testea, id est in primo opere sit uas metallicum, coagulatione uitreum, in fixatione testium. Forma autem omnium sit sphaerica inferius ad medium dimidiæ Lunæ, & altum secundum quantitatem materiae. Antiquorum tamen quidam in uitreis uasis perfecerunt, sed talia uitra non sunt apud nos, nisi si consimilia inueniantur. Quidam antiquorum in testeo uase totum terminauerunt opus. Ut Zenon. Debet enim esse uas lapideum molare, forte, non porous, bene decoctum, quale habent uitrearij in quibus liquecunt uitra. Hoc enim uas quod eis durat sex hebdomadas, bene durat in arte sex annos, quia ars non habet calorem excessiuum,

spiritua

spiritualementem glebam habet, quæ
 non liquefcit in igne, ficut communis
 glutini figularum gleba, fed refiftit igni
 fortis exiftens compositionis, & den-
 fum non porofum, nec potefit ex
 altero quolibet lapide, uas artis fieri,
 quia alter lapis non maneret in igne,
 fed fcinderetur, paucis exceptis. Ergo
 debet eſſe ex lapide cocto. Sic autẽ fiat
 tale uas. Accipiatnr gleba dicta & ex-
 iccetnr, deinde conteratur, & eijcientnr
 lapides, & ligna, & terra aliena, et quid-
 quid eſt alterius naturæ in iſtis, uel ab
 iſtis. Deinde pars ferè media cremetur
 igne, ut lapideſcat, quam contere mo-
 lando ſubtiliter, & cribrando, & cum
 iſto molito conficias glebam loco are-
 næ, & bene commiſce quod ſit ſatis te-
 nax, & de iſto fac uas, & decoquatur in
 igne, & deuitrari permittas intus ui-
 tro forti quod non ſcindatur, nec debet
 deuitrari uitro plumbi, ſed cineris, &
 fiat ſibi coopertorium eiufdem generis
 ſine ſpiraculo. Eſt enim uas, quod nec
 eſt cucurbita, nec alembicus. Verum
 uas ex duobus lapidibus uniuſ gener-
 riſ,

ris, ut Kalid dicit filius Ysidis. Nota quod nullum metallū expedit pro uase nostro nisi ferrum limpidum, bene digestum, nullum enim aliud duraret. Aqua etenim nostra ferro non commiscetur, unde Rasis in libro luminum dicit, Si in ferro exaltatum fuerit, salutē confert. Et prius dixit, quod non potest excogitari compēdiosius instrumentum, dicens. Potissima tamē ad distillandum administratio. Et inter cætera compēdiosius uas ferreum exigat, & ex limpidissima factum materia, & in hoc uitrū præcellens, quod frangi non potest. Et pro certo breuiter terminaretur primū opus in hoc uase, quia supra lampadis ignem cito absolueretur putrefactio & corporis solutio. Et sicut dictum est apud expertos, unum solum uas requiritur. Sed apud inquirentes, plura, & singulariter preparantur, & unum in reliquo uase experitur, & examinatur, sed tunc nota quod debent esse eiusdem spissitudinis, & tantum in uno de materia quantū in alio, & ponatur ut ignis æqualiter agat in ipsa, & sit æqualis expositio.

positionis in furno, ut quatuor digitis aut paulò plus excedant & intus æqualiter pendeant, ut ignis æqualiter eis deferuiat lumen. Si autem sit uas uitreum locetur æqualiter unum sicut alterum ex gleba priori, & limo. Fornacem facias de gleba communi luti figulorum communiter facta in spissitudine trium digitorum, & altitudine ulnæ capitalis & latitudine palmæ bonæ, ita quod ignis flamma sua non tangat fundum uasis, & quod libere deferat calorem æqualiter ad omnes partes. Habeant etiam respiracula trium uel quatuor foraminum. Sit autem furnus æqualiter elatus, et in summo suppone ei rotam factam de bonâ gleba in spissitudine duorum digitorum uel amplius paulò, quæ rota habeat in medio foramen unum uel duo. Et nota quod non totum simul ponatur in præparatione, sicut apud expertos, scilicet in parte experietur, quod in toto errare non contingat, uel duo in quibus pendeant uasa tua. Et bona cautela est quod non augeas ignis gradus duplo priore, sicut docet Nodanus,

Nodanus, sed in medietate, ut scilicet in primo gradu sit libra, in secundo gradu, sit libra cum dimidia &c. Per lentum enim ignem non errabis, sed per excessionem corrumpes, licet prolixiori tempore coquitur lento, quam acuto. Tolléabilius est autem sub moderatio- ne prorogare, quam sub excessu irreuocabiliter peccare. Nota etiam cum quibus partibus aceti citius soluitur Re bis in aquam, sed prolixius exsiccat, & figitur. Et hic communis est modus, & doctrina Philosophorum. Experti uero superfuderunt aquam, ut superemineret tribus digitis, secundum quod eis uidebatur bonum. Si uero septem partes, aut citra sumantur pauciores, sed tardius soluitur corpus æris. Plus enim agunt nouem partes, quam sex uel septem, sed citius exsiccantur pauciora, quam plura, et citius figuntur. Et quid quid potest uirtus in uno opere, hoc poterit duplex uirtus modico tempore secundum Philosophum, dummodo sit æqualis comparatio proportionis agentis ad passum. Ad eius perfectionē

m

pro-

producēdam, Vñ est quod legitur ue-
 rius 21. (alius 61. dies habet) dies pro so-
 lutione, pro ducatu primo 13. dies, pro
 cōplemento secundo 40. dies, secundū
 quod natura & ignis te docebunt. Se-
 quere naturam eius, secundum signa
 & clauēs traditas, & errare non permit-
 tent. Scit enim pugnam aquæ & ignis,
 & prolixitatem coquendi ut dicit Affi-
 duus, donec uisui patefiat, ita quod is-
 psius operis imitatio te doceat operari.
 Est enim rectissima norma & formula
 huius artis. Sumatur ergo lapis humi-
 dus & albus, bene fermentatus, & cum
 tina tertia de nouem abluatur, & putres-
 fiat paulatim & paulatim, partem post
 partem, donec dealbetur in 150. diebus
 id est 21. diebus, unius nominis, & hoc
 secundum Seniozem. Dicit enim pri-
 mum opus, luminare est abluere, deal-
 bare, & putrefacere 150. diebus, & hæc
 est dealbatio totius, & fuga tenebrarum
 ab ea. Et forte apparebit albedo in 70.
 diebus, id est 10. hebdomadis, & duo-
 bus diebus, uel in 4. hebdomadis uni-
 uersaliter. Sed subdit. Nec approbatur
apud

apud eos hoc, sed primum est melius,
 quia significat temperantiam, & boni-
 tatem ignis. Secundum autem, & ter-
 tium, intensiorem ignis, & corruptio-
 nem operis. Nota idem uult, scilicet Mo-
 rienes, quod albedo quæ est primum
 opus & fundamentum rubedinis in 21.
 die peragatur, & duobus diebus. Ulti-
 mo subtus & supra fortem ignem dan-
 do, & erunt similiter 23. dies. Sicut Se-
 nior dicit, Et docet Morienes cum quar-
 ta parte imbibere, in prima expositio-
 ne, donec ad octauam partem tincturæ
 redigantur, id est in tertium. Item dicit
 Anthonius in Turba. Extinguite calor-
 ris tertiam partem, id est octo, & de ace-
 to si fuerint 24. est eiusdem aceti, et cum
 quarta parte per tres dies assare præci-
 pit. Et 7. erunt assationes, & iterum ul-
 terius cum quarta parte, donec album
 & fixum fiat, per duos dies subtus &
 supra administrando ignem. Isti igitur
 duo concordant in opere. Eadem est
 intentio Rasis, septies assat, & iterum
 assat, & humectat donec candidum fiat,
 & ignem non fugiat, & tunc cum aqua

sua dissoluit, & coagulat & tingit. Et dicit in triduo scilicet unam fieri distillationem, & coctionem rectissimam, & perfectam. Et subdit. Quamuis triduo conterere mandamus, dies, aut pars diei sufficit, & in fine operis, cum tinctura completa est, dicitur numerum dierum inhumationis compleuisse, tamen 21. dierum spatium & transmutatio coctionem exsoluit promissam. Et iste tertius Philosophus cum prædictis concordat. Et nota si una tertia in tot diebus completur, duæ tertiæ residui in duplici tempore complebuntur, & in 42. diebus. Et hoc dicit, Mundus & Anthonius & Zenon & plures Philosophi, ita quod in octavo die totum terminatur opus, quia decoctio 21. die, ut dicit Hermes, & multi alij, & dealbatur terra in alijs 20. diebus & uno. Et in Allegorijs, anima decoquitur 40. diebus. Sicut in uulua sperma moratur, & ita resurget propositum. Et eadem uia est ad rubeum, sicut ad album, nec potest perueniri ad rubeum, nisi prius dealbatur complete, & fixe. Quæ dealbatio est
funda-

fundamentum secundi operis, & primum opus est, extractio tincturarum, deseruit istis duobus operibus, quae sunt unum opus, & si non esset fixum post albedinem, iteretur decoctio, donec sic contingat in igne fortiori, quia quod fixum fuerit, fixum redibit. Et quanquam isti periti Philosophi breviores alijs posuerunt terminum dealbandi. Tamen communiter Philosophi in Turba 40. diebus iusserunt regi utrunq; opus. Mundus scilicet docet primo 40. diebus regere, & quando tota aqua est imbibita, iterum docet 40. diebus spiritum incorporari, & cum corpore spirituari. Idem docet Pantofilus 40. diebus dealbare. Et Theophilus dicit, quod borra sapientum aes liquefacit, & uelut in aquam fluxibilem uertit, eo quod oportet nos aes in laminas tenues producere. Deinde cum ueneno coquere ad 7. in duobus, 7. ad 7. id est, per 21. dies, dicitur in aenigmatibus Turbae. Et quia nigredo prima secundum Pantophylum in Turba nisi 40. diebus durat, subiunxit Theophilus. Et

m iij in sua

in sua coquite aqua 42. diebus. Deinde aperite uas & inuenietis æs, in argentum uiuum uersum. Diuidentes igitur hanc aquam in duo æqualia, alteram partem, coquite 40. diebus, donec fiat flos candidus, ut flos salis in suo splendore, & choruscatione, & iterum docet coquere alteram partem, donec crocus fiat, & donec decoctione & aqua conteratur, & fiat simile quiddam Syrupo granatorum. Similiter Belus dicit, maiorem propinquitatem esse inter æs & aquam, quam inter magnetem & ferrum, & iubet posteros coquere argentum uiuum, quod est uis masculi cum corpore, donec liquefiat, ut aqua fluxibilis, et aquam docet diuidere in duas partes, quarum prima medietate ad liquefaciendum et coquendum utitur. Secunda uero medietate, ad mundandum combustum, et suum socium quæ unum factæ sunt, imbibere septies, donec ab omni coinquinatione munden- tur, & fiat terra, Et subdit, Scitote quod 40. diebus ipsum totum in terrâ uertitur. Similiter Victimerus dicit,

Aquam

Aquam diuide in duas partes, quarum altera parte, æs oportet comburere. Illud enim æs immiffum in illam aquã, fermentum dicitur auri. Tunc oportet uas residua aqua septies imbibere usq; bibat totam aquam, ac cum toto humore deficcato, in terram uertatur aridam. Deinde in accenso ponantur igne 40. diebus, quousq; putrefiunt, eiusq; colores appareant. Idem dicit Bonellus. Aquam diuide in duas partes, quarum altera parte corpus comburite, id est dealbate, secundũ Lucam in Turba, qui dicit, comburere est dealbare. Altera uero parte putrefacite. Scitote quod totum regimen non fit, nisi in aqua. Accipe ergo es nostrũ, et cum prima parte sua imponite uasi, et coquite 41. diebus, et ab omni immundicia mundate, et coquite, donec finiantur dies eius, et lapis fiet humore carens. Deinde coquite donec non restat nisi fex. Deinde munda abluite aqua septies, qua finita, dimittite ipsum putrefieri in suo uase, donec desiderabiliter uobis appareat propositum, et caute ne ab aquis ipsum sem

m iij parare

parare faciatis, ne inficiatur, et pereat, quod in uase est. Et ante hæc omnia circa principium huius capituli dicit Bonellus. Omnia decoquite lento igne, donec omnia que in uase sunt, aqua fiant. Namque calore ei adueniente Dei nutu, aqua fiet. Videntes itaque nigredinem illam in minerali aqua, scitote corpus liquifacatum esse iam, tunc suo uasi imponite, et 40. diebus coquite usque aceti et mellis bibat humores. Et quidam detegunt ipsum in quolibet 7. dierum, uel 10. noctibus transactis, in quibus meruideretur aqua usque in 40. dierum perfectionem. Tunc enim bibit amoris decoctionem. Iterum abluite ipsum, et priuate nigredine usque terra fiat, et humor pereat, et lapis tactu siccus existat. Item Ephistus ait. Iubeo quod dealbatio non fit, nisi decoctione Ethelie terendo et imbibendo æs frequentissime tractando, non autem simul fundite aquam, ne Ixir submergatur. Arescente igitur humore, et in puluerem uerso 40. diebus ipsum dimittite, donec appareant colores à Philosophis descripti.

Et

Et Pandophilus iubet coquere, donec totum nigrum fiat, quę nigredo 40. durat diebus, deinde in alumine fixo, & croco docet imbibere 40. diebus, donec tertia pars consumatur. Item Athanius 42. diebus iubet, & iterum à decimo die Septembris usq; ad decimum diem librę, dicit opus secundum fieri. Senior uero uult, quod albedo reuolui incipiat ultra 150. diebus, & similiter Rasis. Mosrienes uero primo docet 21. diebus fieri dealbationem completam, dicit. O Rex si in eo album firmatum conspexeris, si totum tuum regnum & homines uendidisses, opus hoc non compensares. Rasis in libro luminum dicit de operis regimine. Sic tandem alternatim assare & adaquare conuenit, ut nec fugiat ignem, nec fumum emittat. Et post pauca sic tradit regimen, dicit inhumationem 21. diebus continuis absolui, unde & si 21. dies expendit, prius & posterius eisdem impendere oportebit. Sicut dicit Rasis in libro luminũ. Artifici summe uidetur esse necessarium, scrutari, æstimare, diligere, nec in his aliquid dim

m v spendij

spendij impendere te pigebit. Cui au-
 tem hec tria deficiunt, nec librorum de-
 litijs ditari merebitur. Vnde scrutatio-
 nibus duobus didici modis operis fieri
 complementum, primo modo in uitreo
 uase sine manuum contritione, sicut in
 primo & ultimo, ita & in meo operis
 ignis, & aque ministerio tantum. Sicut
 se ipsum dissoluit, ita copulat se ipsum
 albescit & rubore decorat, croceum fa-
 cit, & nigrum seipsum desponsat, & a se
 ipso concipit, quousq; finem operis ac-
 celeret. Quia in anigmatibus dicitur, la-
 pis proprio iaculo interficit seipsum,
 macerat & desponsat seipsum, et rubifi-
 cat seipsum, soluit, et coagulat seipsum,
 figit & imbibit seipsum. Et anima prae-
 parat corpus, & corpus animam, nec
 prius, ut dixit mihi eruditor meus, uide-
 bis albedinem, donec totum coagula-
 tum fuerit corpus, seipsum imbibendo,
 nec aquam ab ipso separando, nec ter-
 tiam nec mediam eius partem, cum non
 fiat haec dispositio manibus humanis,
 ut dicit Morienes. Sed ignis & aqua ti-
 bi sufficiunt, & isti habent registrum, ut
 quando

quando albedo apparuerit, procedunt in sex gradibus ignis, sicut à Philosophis est descriptum, & hanc uiam probant sequentes. Primo Morienes dixit Rex Kalippe. Cum hæc dispositio non fiat manibus hominum, quæ est ista dispositio, qua totum perficitur magisterium; Respondet Magister ei, quod hæc dispositio, est naturarum mutatio, calidi cum frigido, & humidi cum sicco, mirabilis conexio. Iuxta quod ait sapiens quod Azoth et ignis, latonem abluunt, atq; mundificant, & eius obscuritas penitus ab eo aufertur. Quia si recte ignis modum disposueris, Azoth & ignis, in hac dispositione sufficiunt tibi, ad albedinem latonis, & eius perfectionem. Et hæc dispositio, est aquæ ex terra extractio, & ipsius aquæ super terram dimissio, donec ipsa terra computrescat. Et hæc aqua cum terra putrescit, & mundatur, qua mundata, totum magisterium Dei auxilio dirigitur. Quia tunc caret foetore, & obscuritate, & omni humiditate, alba, candida, & potens est recipere tincturam. Item Gratianus. Non enim

nim possumus proprijs manibus operari in Mercurium, sed cum decem speciebus, quas manus nostras appellamus in hoc opere nostro, id est nouem partes aquæ, & decimam terræ. Item Theophilus in Turba. Accipite magnesiã albam, & argento uiuo masculo mixtam conterite coquendo in igne, & non manibus, quousq; tenuis fiat aqua. Quia Ixir seipsum conterit, donec decoctione, & aqua conteratur, & fiat syrupo Granatorum similis. Iste tamen Philosophus uult quod aqua diuidatur in duas partes, cum una dealbari, & altera rubificari. Et forte notat duo opera, album, & rubrum. Quia quamdiu album est, durat frigiditas, & humor. Et ut Belus dicit, quod tripliciter mediante aqua mundatur corpus ab omni inquinamento, & diruitur, & fit terra, dicēs. Et scitote quod 40. diebus ipsum totum uertitur in terram. Vnde & subdit, Coquendo ipsum liquefacite, donec fiat aqua, deinde aquam ter abluite, donec fiat, ut nummus liquefactus, deinde coquite, donec coaguletur, & fiat stanno.

stanno similis, coquite iterum ipsum, & residua imbibite aqua, donec propositum inuenietis. Qui eodem modo dicunt aquam diuidere, id est materiam, in duo opera scilicet album & rubeum, est sophisma sapientum, & nō uerbum manifestum. Item Locustus dicit, Aquam diuidere in duas partes, quarum altera parte liquefactum est plumbum ut aqua, & coquite donec desiccet, & fiat terra. Deinde terite aqua adseruata, donec rubetini induat colorem. Sed subdit, argentum uiuum uolentes congelare cum suo mystico corpore. Deinde coquite, donec utriusque fiat aqua permanens, deinde coquite illam aquam donec congeletur. Hæc autem aqua cum compari sibi desiccatur, eo quod inuenietis tunc argētum uiuum, iam coagulatum à se ipso, ac suo uasi imponite & coquite ipsum, donec conteratur, & donec fiat crocus, colori aureo similis. Et secundum Gregorium, post splendorem corruscantis regitur, usque rubeus fiat. Sic eum uidentes coquite usque fiat aurum, Deinde iterate, & fiat

fiat aurum tyrii coloris. Et Baxon. Co-
 quite, donec fiat niger, deinde albus, de-
 inde rubeus. Et Zimeon, dicens quo-
 modo corpora in non corpora uertun-
 tur, dicit. Ethelia conteratur quousq[ue]
 puluis fiat. Scitote quod non fit puluis,
 nisi continua, & fortissima decoctione,
 & contritione in igne, & non manibus
 cum imbibitione, & putrefactione, &
 solutione, & expositione, & solutione
 Ethelie. Item Assathos philosophus,
 Nisi similetis res in initio coquendi
 absq[ue] manuum cōtritione, donec aqua
 fiant, non opus inuenistis. Sed isti plus
 res aut omnes uolunt pluries imbibe-
 re, aut diuidere aquam. Et dicens, quod
 non simul conteritur, sed successive a-
 qua non igne, sed manibus. Et Bonel-
 lus dicit. Manuum autem contritione
 uere indigent, cauete tamē ne ab aquis
 separari faciatis, ne ad uos uenena per-
 ueniant, & ea quæ in eo sunt pereant.
 Ephistus autem contrarium dicit, quia
 dicit. Iubeo autem non simul fundere,
 ne Ixir submergatur, uerum paulatim
 infundite, & conterite, & desiccate, et
 multo.

multoties facite, donec finiatur aqua et
arescat. Deinde 40. diebus dimittite, do-
nec varios emittat colores, dixit ad hoc,
quod non simul funditur, id est coqui-
tur atq; conteritur, sed successiuè. Quia
secundum Rasim fundere, mundare,
manare, adaquare, coquere, abluere, idè
est. Item Baxon, heu uobis intelligite
dicta philosophi, et qualiter opus diuis-
sit, commiscere, coquere, simulare, assa-
re, calefacere, dealbare, terere, ad aqua-
re Ethelia, et rubiginem facere, et tin-
gere, hæc igitur plura sunt nomina,
quarum rerum tamen, unum est, quia
una aqua uiua, et una decoctio est, sicut
dicit Assidius. Et statim cum uidetur
unam actionem continuam prætende-
re etc. Subdit oppositum. Et si scirent
philosophi, quod una contritione et u-
na assatione siue decoctione sufficeret,
non tantum dicta eorum reiterassent.
Et ideo fecerunt ut teratur compositum
et coquatur iugiter, et monuerunt ne
uos illius tædeat. Et statim immediate
subiungit, ad primam intentionem in-
tendens, cum quibus dictis uos obscu-
rauerunt.

rauerunt, mihi autem sufficit dicere simile. Ecce quod pro sophismate, et obscuritate habet diuisionem illam, et tamen subiungit, præcipiens multipliciter coqui, et ne tædeat decoctiones reiterare. Morienes etiam uult, quod continuetur et æqualis fiat ignis, ne maximum sequatur damnū. Et subdit quod uas suto fornaci immobiliter adhæreat, donec totum tempus frigidaæ actionis auri compleatur. Sed tamen quotidie cum quarta parte rei mortificare, et irrigare, cauendō ne flamma uas attingat, nam omnia in damnū uerterentur, et tamen hoc diuissim imbibere, et apponere aquam terræ, et non omnia simul. Et idem. Et forte hæc simul parare, est apud expertos. Quia dicit Gratianus. Nota, si præparentur omnia simul, bonum est apud expertos, attamē maior experientia querentibus, ut cum singula singulariter præparentur, et examinentur unum in reliquo. Subiungit enim quod in omni dissolutione, fit incorporatio dissoluti, uel dissoluentis, & ibi potest fieri spiritus, corpus, & corpus

corpus spiritus. Et ipse Gratianus singulariter præparat, dicens. Mercurius in omni sua dispositione fit Ixir, id est Mercurius fusibilis, tingens, non fixus in Leone fit Ixir, id est Mercurius præparatus, & separatus, & tingens, tinctura fixa, pro quantitate sua, sed non ad plenum. Cum fermento inceratus fit Elixir, id est Mercurius inceratus, tingens, & mutans, inseparabiliter, & in infinitum & ultra modum, ita quod principium attestatur supra suum finem, quod est calcina, dissolue, coagula Mercurium, incera. Xir dicitur quælibet medicina stringens Mercurium alchimice præparata super ipsum. Extrahe ergo oleum de terra primum, & dissolue in eo medicinam stringentem, & coagulantem, id est terram, & iterum sublima per alembicum, & calcina, & manet expressa calcinatio, & dissolue, & distilla, & coagula, & incera oleo suo, & proñce super Mercurium fermentatum, illud Xir, & est Ixir aptum, ad faciendum Elixir. Et scias pro certo quod corpus sic dissolvitur falsedine median-

te, ratione metallinæ humiditatis, quia nisi corpus suum à quo extrahitur introibit &c. Postea idem dicit Mercurius capiatur, & ponatur in custodiam inter adurens & adustum, & committatur Soli Lunęq; , quæ sunt fontes frigoris & caloris, & terra nostra profert germen candoris, & ruboris fixum & fusibile. Quia ibi exponit, dicens de preparatione fermenti. Nota, Mercurium sublimina de fermento, & dissolue eum, in aqua aquilæ, & calcina fumum rubrum, & coagula cum eo Mercurium solutum, & sicca, & hoc siccum iunge cum fermento, & totum calcina, & dissolue iterum, & iterum coagula cum eo Mercurium dissolutum, & hoc est quod dicit adustum, & adurens. Et aliàs dicit. Dealbate latonem, quem cum dealbaveritis, & per diuturnam decoctionem ad pristinam citrinitatem perduxeritis, habebitis iterum &c. Et tunc calcina, dissolue, distilla, coagula, & incera, & ita procede per mensem, & si resultatum fuerit penetrabile, tunc ad finem pervenisti, & pro ista parte omnes videntur consonare.

consonare. Senior, turba, & ænigmata
turbarum, ut patet.

Explicít secunda pars de Massa So-
lis & Lunæ. Incipít tertiá pars, Liber
trium uerborum, de Massa Solis &
Lunæ.

Opus mirabile trium uerborum, in
quibus præciosissimum archanũ,
& donum Dei totaliter compre-
henditur, de lapide præcioso, qui est cor-
pus aëreum, uolatile, frigidum, & humi-
dum, aquosum, & adustiuum. Cuius
expositio, sola delectatio illius secreti, &
uenerabilis societatis nostræ, me com-
pulsit declarare, ut scientes tantũ archa-
num, quod infinitis problematibus est
celatum, & à sapientibus & prudenti-
bus huius mundi elongatũ. Gaudeant
de dono Dei gloriosi, quod est thesau-
rus indeficiens. Nec exponam, nisi dif-
ficiliora libri appropriando testimonijs
Philosophorum diuersorum, uel expo-
sitionibus eorundem, nec quidquam
nouí adinuenire queo plus, dictis Phi-
los

Iosophorum, quia una res, una est uia
 eius, & hæc est secunda pars tractatus
 libri de massa Solis & Lune, id est con-
 silij coniugij super demonstratione li-
 bri trium uerborū. Dicunt igitur Philo-
 sophi, combinationes duarum contra-
 rietatum, quod est frigidum, & humi-
 dum, quæ sunt aquosa & adustiuæ, non
 sunt amicabilia caliditati & siccitati,
 quia caliditas, & siccitas destruunt fri-
 gidum, & humidum, uirtute domina,
 & tunc uertitur spiritus iste in nobilissi-
 mum corpus, & non fugit ab igne, &
 currit ut oleum in igne, & est tinctura
 pulcherrima, perpetua. Vnde scire or-
 portet, ut manifestemus eius occultum,
 id est calidum & siccum, & occultemus
 manifesta, scilicet frigidum & humidū.
 Istud occultum est de natura Solis, di-
 gnus & præciosissimus omnium oc-
 cultorum, & tinctura una, id est singu-
 laris, et non est alia, quia est aqua per-
 manens, quæ semper uiuit, et acetum
 Philosophorum. Vnde Mundus in
 Turba. Gumma, scilicet nostra, non e-
 mendatur, nisi auro tantū. Dico quod
 gumma

gumma nostra fortior est auro, qui noscunt eam, auro præciosiorem tenent eam. Aurum quidem honoramus cum gumma nostra, quia sine ipsa, aurum non emendatur. Et inde est quod Philosophi scribentes de ea, nihil manifeste narrant. Si enim plebei uenditores cognoscerent eam, non uenderent tam uili præcio. Et Ars uberes dicit, Scitote unum quid esse omnibus naturis fortius, & sublimius, apud Philosophos et apud insipientes uilius, sed nos hoc ueneramur. Et si Reges hoc agnoscerent, non sinerent ipsum uenire, ad pauperes. O quam mirabiliter natura gummi hoc uertit aurum in spiritum, & quam mirabili modo eminent, cuncta superat. Et Pandophilus. Dico quod non est dignius corpus, et purius sole, sine quo et eius umbra, id est Luna que de se est tenebrosa, nullum uenenum tingens generatur. Qui uero uenenum Philosophorum absque eis componere nititur, totus errat, qui autem cum Sole et eius umbra, uenenum nouit tingere, uenit ad archanum quod dicitur num-

mus, qui cum rubeus efficitur uocatur aurum, et qui nouit de cambar Philoſophorū occultum, nouit totum opus. Et dicitur Luna umbra Solis, quia aufert pulchritudinem Solis, cum Sol induitur nigredine Lunæ, colore qui est sicut Atramentum, ut dicitur in Seniore, et dicitur de Cambar, id est filius ignis, quia in igne creuit, nec timet terminum ignis, et dicitur à canna, quod est incensio, uel ignis, et etbar, quod est filius, uel dicitur de Cambar, à decam quod est decem, et bar, filius, quasi filius decem specierum artis, scilicet noſuem margaritarum, et decima æris, de quo expositio iam præcessit in primo tractatu. Gratianus autem dicit, quod his decē speciebus capitur Mercurius. Et in Seniore dicitur, Præteriti, nec presentes possunt tingere aurum, nisi cum auro. Idem dicit Auctor, quod occultū istud est de natura Solis dignius, quia est spiritus Solaris, et sanguis Solis, et tinctura eius. Nota quod lapis noster, non est adustinus passiue, quia non aduritur, ignis enim ipsum non corrumpit,

pit, sed emendat ut in sequenti probabitur. Sed dicitur adustius actiue, quia sulphur sapientum, ut dicit Senior, adurit combustione albedinis, et meliorationis, quia combustio sapientum est dealbatio tota totius. Satis fecerunt autem Philosophi hominibus, dicentes. Sulphur nostrum, non est sulphur vulgi, quod comburitur combustione nigredinis, et corruptionis. Et Florius dicit in Turba. Nonne uidetis quod hec crucians, cum nocumento uel corruptione cruciat, immo cum utilitate et coadunatione. Si enim cruciatus hic esset noxius, non complecteretur ab eo, quousque variabiles colores extraherentur ab eo uel ex eo. Et hanc utique aquam sulphuris nominamus, quam etiam ad rubeas tinturas aptamus. De incorruptione autem eius ab igne Geber declarat, dicens. Quod sulphur nostrum fortissimæ est complexionis, et uniformis, uel sic, quod sulphur nostrum fortissimæ est compositionis et uniformis substantiæ, quia in eo minimæ partes terræ taliter partibus aëreis, aqueis, et igneis com-

n iij mixtæ

mixtæ sunt, ut nulla ipsarum alteram in resolutione possit dimittere, sed qualibet, cum qualibet resoluitur, per fortem unionem Solis calore, quam habuerunt in mineralibus, secundum debitum cursum naturæ. Argentum quoque uiuum, ut dicit Geber, est aqua uiscosa in uisceribus terræ generata, substantiæ subtilis, terræ, per calorē temperatissimum unita, totali unione per minima, quousque humidum temperetur à sicco, et siccum ab humido, æqualiter, et immo fugit superficiem planam de facili, propter suam humiditatem aqueam, non autem adhæret, licet uiscosam habeat humiditatem, propter siccitatem illiusque illa temperat, et non adhærere permittit, est etiam amicabile, et placabile metallis, et est medium coniungendi tincturas, et sine ipso nullum metallum deaurari potest, et non submergitur aliquod metallum in argento uiuo, nisi Sol. Ex quo maximū elicies secretum, figitur etiam, et est tinctura rubedinis, et exuberantissimæ refectionis, et fulgidisplendoris, et nō recedit à commixto.

Com

Commiscetur cum auro, et figitur per ipsum, maximo ingenio, quod nō peruenit ad artificem duræ ceruicis, uel petrinæ. Est etiam incombustibile, et incorruptibile, quia omnis corruptio metallorum, uel est per inclusionem sulphuris adurentis, in illorum substantia, per inflammationē ipsa metalla diminuens, et exterminans in fumum, uel multiplicatio flammæ exterioris, penetrantis illa, et secum in fumum resoluentis, ut patet in calcinatione plumbi, ubi est partium rarefactio per calcinationem, tunc enim flamma in ea potest penetrare, & exterminare. Si ergo omnes causæ metallorum corruptionis conueniant, maximè corpora corrupti necesse est. Quia igitur argentum uiuum per nullas causas corruptionis, se in partes corruptionis suæ, diuidi permittit, quia aut in tota sui substantia ex igne recedit, aut cum tota in illa manet stans, immo notatur necessaria perfectionis causa, propter enim bonam partium adhaerentiam, & fortitudinem sue complexionis & commixtionis, scilicet

n v quando

quando partes illius inspissantur per ignem, ulterius non se permittit corrumpi, nec per ingressionem furiosæ flammæ, illud in fumū eleuantis, quoniam rarefactionem suā non patitur, propter densitatem compositionis suæ. Et ideo ponderosum est, & propter carentiam adustionis, quæ fit per sulphur, non a duritur. Laudetur igitur benedictus Deus gloriosus, & altissimus, qui creauit illud & dedit illi substantiam & substantiæ proprietates, quas non contingit ullam ex rebus in natura possidere, & in illa possit reperiri huius perfectionem, per aliquod artificium, quod in illo inuenimus potentia propinqua. Ipsum enim est quod ignem superat, & ab eo non superatur, sed in illo amabiliter quiescit, ei congaudens. Hæc omnia Geber dicit de Mercurio, & hic est sulphur artis. Vnde Plato, omne argentum uiuum sulphur, non autem omne sulphur argentum uiuum. Et omne aurum æs, non autem omne æs aurum. Et cum ista duo sunt bene regulata, ignis non separabit in æternum, scilicet

scilicet quod similes sunt nature & tem-
 peratissimæ & fortissimæ composi-
 tionis sint ambo. Hæc sunt tria uerba præ-
 meditata intentionis, & sunt uerba ty-
 pica, ad similitudinem foetus Philoso-
 phorum. Aqua tribus mēsis foetum
 in matrice conseruat, Aër tribus men-
 sibus fouet. Ignis totidem custodit, qui-
 bus scilicet totidem mensibus expletis
 sanguis, qui fouebatur in umbilico, à
 quo nutriebatur infans, pectus mater-
 nas mulieris cōscendit mammas. Ibiq̃
 post partus angustias, niuis candorem
 assumit. Infanti uero nunquam patebit
 exitus, quousq̃ omnis flatus aëreos ex-
 hauriat. Egressus tandem os aperit &
 lactatur. Et ab istis uerbis oportet nos
 cum acuto ingenio extrahere duo, et
 septem, quæ ab istis uerbis intelligun-
 tur. Et Senior auctoritate Hermetis si-
 militer idē dicit sic. Et scito quod aqua
 famulatur ei in uentre tribus mensibus
 primis. Deinde tribus mensibus aër,
 Deinde ignis tribus sequentibus, & de-
 coquit eum, & perficit eum. Et cum cō-
 pleti fuerint nouem menses, absciditur
 sanguis,

sanguis, quo nutriebatur in umbilico
 matricis, & ascendit ad pectus mulieris,
 & fit ibi sicut corona, & fit nutrimentum
 eius post egressionem eius ab utero.
 Et hoc dictum est totum propter
 assignationem preparationis lapidis,
 quemadmodum preparauerunt eum
 sapientes. Per matricem, intendit fun-
 dum cucurbitæ, & per semen uiri &
 mulieris, humorem Solis & Lunæ, per
 sanguinem menstruum album humi-
 dum, quo foetus fouetur, & formatur in
 matrice uasis nostri. Per matricem clau-
 sam tempore conceptionis & impres-
 gnationis nota obstructionem uasis, &
 confirmationē coniunctionis, ut quod
 intus est, non recipiat inspirationem ab
 aëre. Sunt enim ibi uentus, & spiritus,
 qui si exhalarentur, totum opus cassa-
 retur. Per sanguinem qui rubeus est, &
 niger intendit nigredinē apparentem,
 in principio operis, ex qua exortus est
 rubor tincturæ. Per ascensum sangui-
 nis ad maternas mammas, nota subli-
 mationem eius ad aëra, in superiori
 parte alembici, ubi candorem niuis
 assumit,

assumit, & tunc perfectus est lapis, qui
 est spiritus humidus, & aqueus. Et Mo-
 rienes dicit. Et non est tamē sicut aqua
 alia, sed est aqua quæ ubiq; reperitur, &
 nullius est præcij, & est semper, quia est
 principium mundi. Ex aqua enim om-
 nia facta sunt. Super aquam ferebatur
 spiritus Dei gloriosi, & altissimi, & prin-
 cipium generationis hominis est ex
 ea. Cuius aquæ pater est Sol. Cuius ma-
 ter est Luna. Vt dicit Hermes pater phi-
 losophorum. Et Assiduus. Cuius ma-
 ter est uirgo, & pater non concubuit.
 Et est unum & idem dictum. Et pro cer-
 to, Sol est principium generationis ho-
 minis in obliquo circulo. Vnde Phi-
 losophi de hac arte loquentes alij natu-
 raliter docent, ut de masculino, & foemis-
 na, de humido, & calido, & alijs princi-
 pijs naturalibus. Alij arithmetice edisse-
 runt dicentes de nouem, & parte deci-
 ma, & ut duo, tria, faciunt sex, unum
 & duo, tria. Alij Astronomice, ut de
 Sole, & Luna, & Planetis, quorum lux,
 & motus est causa eorum, & ubiq; &
 semper sunt uirtute, & in qualibet re
 subiecta,

subiecta, & nullius præcij, quia non uidentur lux, & motus horum. Sicut autem lac efficitur nutrimentum infantis, post eius egressum ab utero, sic terra nutritur, uiuificatur, & crescit, per hanc aquam diuinam, donec sibi met sufficiat. Vnde per similitudinem spermatis in matrice, naturaliter docent Philosophi præparationem Mercurij philosophici, unde Pythagoras in Turba. Et nõ sine caussa confertur spermati uel uulua, quibus recte assimilatur, quia in complexione sua, multociens facit apparere colores, prout in unoquoque regimine gubernatur res. Et Bonellus in Turba, dicit. Scitote nihil absque complexione generari. Sperma quidem ex sanguine, & libidine generatur, & nutritur, caliditate et humiditate sanguinis, post 40. uero dies foetus formatur, et nisi esset humiditas in utero, non solueretur sperma, nec procrearetur foetus. Illum uero sanguinem constituit Deus, ad nutriendum sperma donec foetum producat, qui cum productus est, non nisi lacte nutritur, quam diu paruulus est,

est, et quanto plus calore naturali exuritur, tanto plus ossibus confortatur, in iuuentutem ducitur, et cum uenit ad senium, sibi ipsi sufficit. Simili modo oportet nos in hoc opere laborare, scientes, nihil absq; calore generari. Et quod intensus calor balnei facit exhalare, frigidus uero perire. Si uero sit temperatus, tunc suauis est ei, et ita leuificantur uenæ, et calor totaliter augmentatur. Et iste Philosophus pulcherrime docet preparationem et generationem, et nutritionem foetus. Et Aristoteles in Epistola ad Alexandrum. Et scias quod nullus natus nascitur, nisi ex patre et matre. Infans uero quando omnis spiritus materiæ suæ, ad eius organisationem exigentibus, exhaurit, nascitur naturaliter, sine suo nutrimento. Et sicut in nouem mensibus, infans omnes flatus aëreos exhaurit, et menstruum conuersum est in lacteam formã, ita in nouem mensibus conficitur, primum opus scilicet albedo secunda, quia totum coagulatur opus, tamẽ soluitur circa sex mensibus, secundũ authoris experientiam.

Sed

Sed secundum Balgum in Turba 180 diebus, et secundū plures Philosophos ut Rasim, Assiduum, et Seniore, et secundum auctorem in Turba, in 20. diebus, et uno die eiusdem nominis, omnis fumosi uaporis fit cessatio. Cumq; candorem lactis suscipit, nullius suspitionis ambiguitas relinquitur. Vt dicit Rasim in libro luminum. Corpore etenim mortuo, et ab eo argento uiuo in ipso coagulato, prius extracto in aqua sua, ex qua sunt nutritur, et crescit istud corpus, et reuiuiscit, nunquam de cætero moriturum, quia est tinctura incorruptibilis, et ex incorruptibili grano procreatum, uirtute diuina. Et pro certo hic Mercurius, non est uulgaris, non enim coagularetur tam cito, Aqua igitur tribus mensibus foetum conseruat in matrice, Aër tribus mensibus fouet ipsum. Ignis totidē coquit. Hoc dictum est per similitudinem foetus, de Mercurio nostro, quia infra sex menses per lentum continuum, et æqualem ignem Philosophicum, completur aqua et aër, id est spiritus et uapor aëris in aqua
 Philo-

Philosophica. Sicq̄ capitur Mercurius extractus, rubeus in occulto, sed in manifesto candidus est, et forte in 21. die soluitur, et in totidē coagulatur diebus. Sed ignis regimen in extractione huius Mercurij, nota secundum quod dicit Auicenna. Quod calor in humido corpore, prius nigredinem efficit. Deinde ipsum nudat nigredine, quoniam eius omnino finit humiditatem, et cum superfluit illa, calor ipsam albificat, ut uidetur in calore aptud uulgus. Primo enim in opere omnia denigrantur, secundo dealbantur, tertio per maiorem ignis intensiōem, oportet compositionem incinerari totam. Sic etiam in nostro opere ex abundantia humore in corpore, nigredo generatur in igne. Hæc autem nigredo uocatur Ethel de Ethel, id est argentum uiuum de Argento uiuo. Et Pandophilus in Turba. Regite ipsum albo humido, quod est magnum secretum, donec operiatur nigredine, et pura nigredo fiat. Est enim hæc dissolutio nigredinis, humiditas Lunæ, et pinguedo Solis, quibus nihil est affi-

o nius,

nitis, & propinquius. Et secundū Hermetem. Hæc autem nigredo secundum experientiam Pandophili tantum 40. diebus durat, qua consumpta apparebit albedo nobilissima, postquam calor eius omnino finiuerit humiditatem, & tunc omnes flatus aëreos exhaustit, corpore interempto. Ignis autem totidem custodit, id est totum opus complet, ut glosat auctor, id est ignis corpus mortuum primo coagulat. Secundo incinerat, & iterum dissolutum in aqua sua conterendo pistetur, donec totum humidum fiat, ut pinguedo spissa, & extinguatur aqua tunc per ignem. Iterum distilla, coagula, & incinera. Quia ut dicit Pandophilus in Turba. Scitote, quoties cinerem, id est corpus imbiberitis incineratum, & quoties gummi suum imbibitis, toties oportet ipsum sicari, & iterum humectari, donec uertatur color eius in id, quod quæritur. Et Assiduus. Coque ipsum donec aqua coadunetur, & coaguletur, & ignem non effugiat, significat temperantiam ignis, ne compositū fumiget. Scit enim aqua pugnare

pugnare contra ignem, prolixitate co-
 quendi, & putrefaciendi & inspissandi.
 Deinde uas humido stercore, & igne
 humido Philosophorum circunda, &
 per quosdam menses fac ipsum uolare,
 donec aqua rubescat, & inspilletur, &
 fiat Elixir tingens per quosdam mens-
 ses. Hoc est secundum Mundum Phi-
 losophum, per 42. dies, id est septima-
 nas, aut secundum quod & in uulua
 sperma moratur, donec formetur inde
 homo, sicut ex radice sua, ex qua fuit.
 Glosa, uolare, quia ascendit et descendit
 in arbore aurea. Et sic interficit superio-
 rem & inferiorem uirtutem, donec fiat
 fixum. Et Athanius in Turba dicit, de
 eiusdem mensibus. Coquite ipsum in
 Sole, id est calore solari, qui est ignis
 continuus, unius generis, & in terra ni-
 gra, per 40. dies, & duos dies, & forte
 hoc diutius continget coqui. Ideo sub-
 dit exponendo illud tempus dicens. O-
 pus uero secundum a die mensis Septem-
 bris 10. usque ad decimum librae perfici-
 tur, id est per annum. Sic igitur expone.
 Ignis totidem custodit, id est nouem
 9 ii mensa

mensibus uel per annum temperatori
 igne, quibus nouem mensibus, foueba-
 tur sanguis, ab umbilico descendens ad
 pectus mulieris, ubi candorem lactis
 assumit, qui efficitur nutrimentum fœ-
 tus, post egressionem eius ab utero. In-
 telligitur per hoc, quia secundum hunc
 modum præparauerunt lapidem, quod
 non ad temporis quantitatem, sed qua-
 litatem intelligi debet, de progenie Phi-
 losophorum nutrienda, uita sua scilicet
 aqua diuina. Spiritus igitur iste uertit-
 tur in spiritum, quia dupliciter exponi-
 tur in corpus, id est coagulatur in terra,
 & corpus uertitur in spiritum, id est to-
 tum sublimatur in arbore aurea, aliter
 corpus uertitur in spiritum, id est amis-
 sa sua spissitudine & rigiditate, fit spiri-
 tuale. Vnde in Turba dicit. Certus esto
 quod cum amiserit suam spissitudinem,
 spirituale fiet. Et Gratianus dicit. Quod
 autem corpus fiat spiritus, & spiritus
 corpus, intellige quod spiritus & cor-
 pus fiant unum, & cum corpus solutū
 in faldedine tingit, est spirituale. Corpus
 igitur istud uertitur in spiritū, id est, est
 spirituale,

Spirituale, id est tingens, quia tingere est
 spiritus officium. Et secundo, spiritus
 iste iterum uertitur in corpus, id est ad
 ultimum fixatur. Et primo fixatione
 Lunari, secundo fixatione Solari, &
 uirtute Dei, à quo hæc sapientia, suis
 quibus uoluit emanauit, & moderantia
 patientia moderatiua terminorū ignis,
 quia quatuor sunt termini, ut postea ui-
 debitur. Et hæc longitudinis duorum
 & septem. Hæc sunt uerba difficilia,
 quæ longo tempore rimatus sum, unde
 nota de temperamento ignis, quia de-
 bet esse æqualis in omnibus gradibus
 suis septem, & in omnibus tertijs suis,
 scilicet quatuor, donec interior ignis op-
 pus suum perficiat, ut dicit Gratianus.
 Et hæc longitudinis duorum ignium,
 & septem graduum ignis. Nam à tri-
 bus duo intelliguntur, & non è con-
 uerso, ut author dicit in litera. Et secun-
 dum auctorem, duplex inuentus est i-
 gnis, qui est trium graduum. Glosa du-
 plex ignis, id est simplex ut ouorum, uel
 auium, aut in statu febris, secundum
 Marcum in primo opere & secundus
 o iij ignis

ignis gradatus, aut duplatus. Et iste ignis duplex, est trium graduum in prima clauē operis, & triplex in secunda clauē operis, sunt enim duæ clauē artis, ut dicit author. Prima clauē est annus, & secunda clauē alter annus & septem dies, ut postea, per alios auctores probabitur. Et quælibet clauē est trium graduum, sicut in processu patebit, testimonio aliorum sapientum, uel aliter potest exponi, hæc trium graduū, id est secundum tres gradus Solis in circulo primo, dum Sol est in ariete, in exaltatione sua. Secundo dum Sol est in Leone, tertio dum Sol est in sagittario. Et huic dicto concordat Gratianus dicens. Quod calor artificialis imitatur naturalem in tribus gradibus, primo in humido dissolvente dum Sol est in ariete, usque ad Cancrum in exaltatione sua in primo opere. Secundus gradus est in humido aggregante, quando Sol est in Leone, scilicet in dealbatione secunda operis secundi. Tertius gradus est in humido incorporante, ubi fixatur Sole intrante sagittarium, ibi enim calcis

calcinatur substantialis humiditas. Primus gradus est debilis, qui est spirituum à corpore extractio, & relinquitur terra foliorum, id est oculorum, id est spirituum. Secundus gradus est fumus, id est secunda dealbatio, quæ est terra margaritarum. Tertius gradus est perfectus, quantum ad terram auri, id est rubedinem suam, unde author loquitur Arithmetice de opere, cum dicit, longitudinis duorum, & septem. Et loquitur Astronomicè cum dicit de triplici gradu Solis. De quibus Gratianus dicit, Mercurius in omni dispositione sua fit Xir, in Leone inceratus, fit Ixir in terra, In fermento inceratus fit Elixir. Ita quod principium attestatur super suum finem, & è conuerso, quod est calcina, dissolue, distilla, coagula Mercurium, & incera, Mercurius namq; trinominis efficitur in aptatione sua, primo fit Xir, Secundo Ixir, tertio Elixir. Xir est Mercurius fusibilis, & tingit tinctura non fixa, nec mutat. Ixir est Mercurius præparatus, & separatus & tingens fixa tinctura, pro quantitate sui, sed nõ

o iij. mutans,

mutans, scilicet dum est in Leone. Elixir est Mercurius inceratus, tingens, & mutans inseparabiliter, et ultra modum scilicet Sole intrante in sagittarium, in quo grando & pluuia de coelo cadit in terram, & animam, id est colores spirituum premuntur, id est incinerantur, & fixantur, & reuiuiscunt. Triplex est igitur trium, scilicet graduum, & est duplex, scilicet positiuus, & gradatus. A tribus enim duo intelliguntur, id est ab istis tribus gradibus ignis, duo ignes accipiuntur, simplex, & duplicatus, & isti ignes sunt diuersi, quia positiuus non est gradus, quia non est duplicatus. Isti autem tres gradus diuiduntur per septem gradus, includendo primum cum sit fundamentum, ad cuius additionem omnes ignes sequentes gradantur. Qui autem sint septem ignes, intelliges per Gratianum, dicentem. Quod Mercurius non sit ponendus, in aliquem gradum caloris, nisi prius capiatur cum Mercurio extracto, & fixo, in fermento Solis, & Lunae, similis in uno corpore. De cuius aptatione sic dicit, Corpus dissolu-

dissolutum in humido, superueniente Mercurio, dissoluit ipsum, sed hoc non est opus humidi, sed salsedinis, mediante humido, à quo consociatur corpus cum Mercurio, ratione metallinæ humiditatis, quare magis amica est corpori metallino, quare anima in suum corpus ingreditur, & quia duo corpora non habent unum locum, descendunt ad fundum, & aqua pristina supernat, & dicitur secundaria, in qua Mercurius simplex dissolutus non cadit, & hoc est bonum secretum, si causam noveris. Nota huius expositionem in Epistola Aristotelis ad Alexandrum, ubi enumerat species artis, dicens, Scias igitur quod ignis sulphur est, id est Sol. Vnde Parmenides in Turba, Quod hoc mare uertit aurum in rubeum ignem. Et Gratianus, Ita certa teneritudo Mercurij consuescit in igne, cum Alkibric, id est Sole, à quo separabit substantiam rubicundissimam cum beneficio fermentis oliuæ, aut animalium pinguedinem, de pascuis uberrimis assumptorum, Cuius uerbi expositionem postea

o v demon-

demonstrabo. Igitur, sulphur ignis est scilicet Solaris splendor, & spiritus potens magnesiæ, est terra, id est corpus mortuum, duorum luminarium, quæ alium locum obtinet, quàm corpus aquæ, quia unumquodq; seorsim ponitur, scilicet corpus, & aqua, & aqua supernatans pristina, est Mercurius, qui prima dicitur aqua. Secunda est aër, id est uapor corporis. Et argentum uiuum est aqua prima, per totum corpus fluens. Sed spiritus est aqua secunda, in qua lunaris humor, & pinguedo Solaris, ratione metallinæ humiditatis, Mercurio sunt coniuncta. Sequitur quia omnia nutriuntur, & omne germen uegetatur, & omne lumen ascendit, & omnis fructus. Mercurius uero simplex, communis, & uulgaris, non est operis nostri, sed compositus, qui congelatur subito, & figitur sicut illud, sed simplex Mercurius caret fermento, nec est nobis utilis, & hoc est magnum secretum, unde de isto Mercurio composito, dicit Eximerus in Turba. Moneo igitur uos argentum uiuum, quod ex pluribus rebus

bus

bus confluit, congelare ut duo tria faciunt, id est masculus et foemina faciunt aquam uitæ, in qua sunt tria, aër, ignis, & aqua, & quatuor unum, scilicet quatuor Elementa faciunt, ut fiat unum & duo unum, scilicet spiritus & corpus coniunguntur. Vel sic, Et quatuor unum, id est quatuor partes aëris, & una Solis & Lunæ, tres fiant unum, scilicet continuatione, ut dicit Senior in Turba. Accipe de sincero corpore partem unam, & ex alio aëre tres, & commisce aceto. Et Dardaris dicit. Quatuor uulgi nummi, tingunt aëre. Et repetam ego uerbum primum, quod Mercurius nō est ponendus in aliquem gradum caloris, nisi prius capiatur cum Mercurio extracto, & fixo ab aëre, unde Rason. Si solueritis corpus album ut fiat argentū uiuum, extrahentur ab eo flores eius, & si scirent aurifabri qui cum eo opus habent, lucrarentur per ipsum multum, non fusione ignis, sed solutione eius, ut conuertantur in id, ex quo fuit radix eius. Et ista est Glosa Senioris. Sed talis solutio, non fit nisi per ignē simplicem, lentum,

lentum, uelut ouorum uel auium, nutriatur in primo opere. Deinde Gratianus de secundo opere dicit, significando sex gradus ignis. Mercurius gradatim ducendus est ad fixationem. Primo igitur calcinatur eius uentositas in primo gradu caloris, secundo cruditas, in secundo gradu caloris, tertio substantialis humiditas, in tertio gradu caloris. Et unumquodque calcinatum, dissoluitur suo modo ut putrescat, scilicet conterendo, imbibendo, & affando. Et ita tandem, in unum contentum corruat imbibendo, cum uno fermento, id est aqua una, quia aqua est fermentum aquæ. Et rursus ducantur per tres gradus caloris, & ita Mercurius agit in se ipsum. Et sic patet sex esse gradus ignis duplicati, & ignis simplex est septimus. Gratianus uero non ponit nisi sex gradus, siue modos excludendo simplicem, & positium ignem, & positium non dicitur gradus, sed quia fundamentum est graduum. Author uero operis ponit sex gradus ignis includendo simplicem primum. Ideo quia primus ignis positius,

positiuus, & secundus qui est primus gradus non differunt, nisi quia primus, scilicet primi operis est uniformis in primo, in medio, & in ultimo. Sed gradus primus secundi operis est difformis, quia ultimo acuitur, & per ipsum ignem fit coagulatio aque cum corpore, & corporis spirituatio. Quomodo autem sit difformis, patet per plura testimonia Philosophorum. Lucas in turba dicit. Ignis sit lenis in dealbando, donec coaguletur, postea faciatis ignem aliquantulum fortiozem. Et Achiratus ibidem dicit. Coquite ipsum donec in lapidem uertatur, postea coquatur igne fortiori, quousque lapis durior fiat, & confringatur, & in cinerem uertatur, postea imbibite ipsum, donec humidus fiat, & coquite igne fortiori. Et ut dictum est, os uasis claudite, & coquite donec totum corpus confringatur, & incineretur. Et uersus finem libri dicit Author Turbe. Postea in uase uitreo ponite, dimitte nates eum in loco tenebroso, donec uideatis uas candescere, & uelut lacinctum lucere. Sed antequam ulterius exponatur

tur, Notandum, quo igne rubor primi operis, & secundi, extrahatur. Gratianus dicit. Sed non te seducat, quia dicitur spiritus fiat corpus, ut intelligas scilicet fixum, & corpus fiat spiritus, quod simili modo intelligendum est. Itaque trita teneritudine Mercurij, sicut dictum est prius, Glosa. Trita & contrita teneritudine, id est humiditate, Mercurij, & exsiccata post restitutionem animæ corpori, consuescit scilicet Mercurius in igne cum Alkibric, id est sulphure incombustibili, manere, quia nec ignis nec sulphura uastant, sed ignis magis ipsum emendat, id est Sol. Et scito quod duplex est sulphur artis, Mobile, aqueū scilicet argentum uiuum, de quo dicit Plato. Omne argentū uiuum sulphur, & non è conuerso. Et aliud est sulphur ei simile in natura, scilicet Sol, & ista duo sulphura se cōsequuntur, sicut ferum magnetem, à quo scilicet sulphure, id est auro, separabis eius substantiam rubicundissimam, id est colorem substantiæ purpureæ, & uenenum tyrium cum beneficio feruentis oliuæ, & anima

animalium pinguedine de pascuis uber-
 rimis assumptorum. Et ideo dicit Mo-
 riēnes ad regem Kalid, de igne secundi
 operis. Præcipietis enim ignem seruare
 æqualem, ut nec augeatur, nec minua-
 tur. Et subdit. Ignis autem Philosophi-
 cus talis est, quod eius materia sit cum
 uiua partitione. Partitur autem eius
 materia ex stercore ouino, apponendo
 de folijs oliuarum. Nihil est enim aliud
 quod ignis combustionem æqualem
 perdurare cogat. Assiduus dicit, Ignem
 Philosophicum esse ignem humidum,
 id est in equorum aut boum stercore,
 abscondere & putrefacere in igne lu-
 cernæ. Dicit etiam compone pacem in-
 ter spiritum & corpus suum, super ignē
 putredinis de speciebus, id est floribus,
 siue corporibus quæ à terra procedunt,
 uel quæ aër generat, uel quæ in anima-
 lium uentre nascuntur. Et in alio capi-
 tulo, dicit de igne secundi operis, post
 aquæ coagulationem in terra. Dein-
 ceptas humido stercore circunda, &
 per quosdam menses fac ipsum uolare,
 donec fiat quelles. Et Senior dicit.

Quod

Quod putrefactio est corporis cū igne bestiarum subtili, & hunc ignem mensurati sunt, & occultauerūt. Et per hunc ignem aqua congelata fit lapis, & ignis quietus fit aqua currens, & cum præparata fuerit, reuertitur ad formam priorem suam, & congelatur, & continuant in eo patientiam, & reductionē in præparatione. Et notabiliter exponendo ignem bestiarum subtilem. Subiungit Senior dicens, quod primū luminare, scilicet 150. dierum, melius est, quàm secundum uel tertium, scilicet 120. uel 70. dierum, quod oportet esse intensum lumen, sed primum esse temperatum. Et Kalid, Scitote etiam ignes esse unius generis, igne quoq; coquentibus, quandoq; corruptio accidit, unde præstat unum genus habere in coquendo. Et Aristoteles in Epistola ad Alexandrum, Caue ne ipsam sua flamma contingat, sed quemadmodum liquefacta, ea liquefac. Et Rodanus in libro trium uerborū dicit, quod in solo igne, siue aliqua separatione possunt fieri omnes distillationes, & sublimationes,
& cal-

& calcinationes, & rubificationes, & fusiones, cum omnibus resolutionibus, et coagulationibus, sicut dicunt esse, donec amicitia fiat inter istum & illum. Tunc vincet omnem rem solidam, & curret oletum in ictu oculi. Et Gratianus dicit, quod ignis in omnibus gradibus suis debet esse aequalis, donec interior ignis opus sursum perficiat. Et Bonellus in Turba. Et quanto plures transeunt dies, tanto fortius congelatur & non comburitur. Solis enim beneficio, id est igne solari coctum et coagulatum est, uel congelatum est, & albedo illa potentissima, facit eum ignem superare. Et Theophilus dicit, quod cum Philosophi uident lapidem uersum in sanguinem, ponunt eum ad Solem, id est ignem lentum continuum, & mensuratum, quousque lenitudo cessat & sanguis arescat, & tunc apparet uenenum, & occultum manifestatur. Vnde Rasis in libro luminum. Quod soli apponere mandamus, inhumationem aut ignem denotat. Et Castus. Regite ipsum Sole & rore, donec fiat lapis. Et Antonius.

p

In Sole

In Sole & terra nigra iubet decoqui, dicens, quod opus hoc citius & aliud tardius congelatur, ex diuersitate coquendi. Si enim locus ubi coquitur roridus fuerit, congelatur citius. Si uero siccus, tardius, seruamus ignem humidiolem, citius perficere sicciolem. Et ad quid omnes Philosophos eloquar, unus et equalis debetur in omnibus gradibus ignis. Ignis igitur & Azoth sufficiunt tibi in hac arte, Cera uero, oleum, & sepum ex dominio sunt Solis, & de rore cœli, in quibus multa sunt hominum secreta. Sed antequam de gradibus ignis dicatur, sciendum est prius quomodo spiritus iste, uertitur in corpus, & corpus in spiritum. Assiduus. Scito fili quod naturarum omnium rerum quedam quibusdã perfectiores sunt, nec quidquid aliarum dirigitur absq; alijs, nec totum iungitur, nisi insit ei pars, nec pars, nisi insit ei totum, quomodo liquefcit terra & in aërem uertitur. Et subdit quomodo spiritus in corpus uertitur, dicens similiter, dum opus conuertis, dicis quod ignis coagulatur, & fit aër,
Aër

Aër uero coagulatur, & fit aqua. Aqua uero coagulatur & fit terra. Ecce in unam naturam inimica conuenerunt, quæ cum impulsantur, id est coagulantur, fiunt amica, rarescunt uero, & fiunt inimica, scilicet in separatione elementorum. Oportet te igitur totū extenuare in terra, id est terram spiritutare, et tingentem facere, et iam peregisti. Et Gratianus cōsimile huic dicit. Ignis in aëre fit lux. Vnde deficiente humido, deficit splendor. Intendit coagulationem ad modum speculi seu gladij denudati. Ex osse fit Calx, intendit ex siccatione illius humidī splendentis, ut uertatur in cinerem, de quo dicit Aziratus. Et quàm præciosus est cinis iste. Aër in ouo fit spiritus, id est spissum aëris in uitro concluso, concidit in aqua, unde fissā pelliscula euaporat. Et Pandophilus. Et claudite os uasis diligenter, ne exeat flos, sed suo propinquo societur, & augmentat eius albedinē. Aqua in terra fit uitrum, unde succi adunati semper sunt duriores. Intendit per hoc, coagulationem aque in terra, sicut dictum est. Quia prin-

cipium huius rei attestatur super suum
 finem, quod est Calcina, dissolue, distil-
 la, & coagula, & iterum calcina, & in-
 cera. Socrates etiam dicit. Lapis mor-
 tuus, est vitrum igne confectum, & ui-
 scositas eius, quia spiritus uirtute ignis
 aperuit. Spiritus ergo in uiscositate
 agit, quamuis enim perforare non pos-
 sit, sed spiritus magis tingens, corpus
 penetrat, & non corpus corpus. Sequi-
 tur. Terra in igne Sal, id est terra calci-
 natur in cinerem, sicut dicit Pandophi-
 lus. Quoties cinerem imbibitis, toties
 oportet ipsum exicari, donec uertatur
 color eius in id, quod queritur. Ideo se-
 quitur. Et hæc postea inter se fiunt uas-
 riæ res. De hac conuersione spiritus in
 corpus, dicit Plato in Turba. Scitote om-
 nis Turba, quod omnis spissitudo, in
 terra quiescit. Spissum namque ignis in
 aërem cadit, & spissum aëris & ignis in
 aquam & densum, quod ex ignis & aë-
 ris, & aquæ spisso coadunatur, cadit in
 terram. Vnde subdit Gratianus, quo-
 modo corpus fit spiritus, dicens. Terra
 resoluitur in aquam, aqua in aërem, aër
 in ignem

in ignem, & hæc est uia qua corpus fit spiritus. Hæc enim aqua est calida, ignea, adurens, potens, sed fortioris caloris, & adustionis quam ignis, ut dicit Senior, quod superat eum sicut dictum est. Et Parmenides dicit, ô natura illa cœlestis uirtutis, naturas multiplicans, ô uere fortis, naturas uincens, & superans, suasque naturas gaudere faciens. Hęc est ista natura spiritalis, cui Deus posse dedit, quod ignis dare nõ potest. Sequitur. Ignis per contritionem fit aër, Aër per contritionem fit aqua. Et hæc est uia qua spiritus fit corpus. De ista conuersione spiritus in corpus, & e conuerso. Gratianus distinguit, dicens. Quod Ir, non facit Xir, nisi beneficio diuturni caloris, æqualiter & continente perdurantis, sicut se diffundit minera in diuersos lapides, & post modum separatur ab eis. Deinde exponit se dicens. Ir, interpretatur manus, uel mancipans. Non enim possumus proprijs manibus operari in Mercurium, sed decem speciebus, quas manus nostras appellamus in hac arte, id est nouem

partibus albi humidī, & decima parte
 æris, & pondus istud est ouum in gene-
 re. Sed Rasis septem partes terræ, &
 tres æris ignis nostri ponit in specie,
 quæ sunt decem species, quibus Mercu-
 rius capitur, & fermentatur. Sequitur.
 Xir dicitur esse quelibet medicina strin-
 gens Mercurium, Alchimistice præpa-
 rata super eum, scilicet terra lapidis,
 quæ coagulat lac uirginis, id est retinet
 Mercurium. Vnde subdit modum, di-
 cens. Extrahe oleum, id est Mercurium
 primo de terra, id est ab aëre, & dissolue
 in eo medicinam stringentem & coas-
 gulantem, id est terram dissolue, scilicet
 imbibendo, cōterendo, donec fiat sicut
 spissa pinguedo, & dispareat oleum lon-
 ga contritione, triduo, secundum Ra-
 sim, & postea assa simul, donec in unā
 transeat naturam. Et hoc est quod dicit,
 & iterum sublima per alembicum, id
 est assa. Et dicit sublima, quia igne sibi
 ministrato, surgit in altum acetum, quia
 eius natura spiritualis est, & ideo ascen-
 dit ut apparet in uase, & in coopertorio
 nodi parui, propter hoc ignis sit leuis
 in

in coagulando. Sequitur. Calcina, id est incinera exiccatum, & manet, id est figitur expressa calcinatione, & iterum dissolue, id est imbibe, & incera, & distilla, id est assa & coagula, & iterum calcina, & incera oleo suo, & projice super Mercurium fermentatum illud Xir, id est terram calcinatam, & imbibe Mercurio fermentato, id est composito, & est Ixir aptum ad faciendū Elixir. Glosa. Xir interpretatur Mancipatus, id est manibus, id est speciebus captus est, quia extractus est de terra uel à terra Mercurius fixus. Ixir interpretatur emancipatus, uel extra manus, quasi Mercurius extractus, id est in corpore suo albo manicatus, id est captus, & tunc tingit in album, quia Mercurius tractus tingit, unde Lucas, Magnesia cū sit alba, omnia dealbat, iungite ipsum feci suæ, donec coaguletur, & album fiat ut nix, & assate donec seipsum incinerare faciat. Magnesia quidam cum dealbatur non dimittit spiritus fugere, nec in eis umbram apparere, quo completo, maximum habebis archanum.

Sulphur enim sulphure mixtum est. Et
 Eximius dicit, sulphur sulphure con-
 tinetur. Sulphura enim fugiunt, nisi vis-
 uo argento sui generis, id est extracto
 ex aere, detineantur. Et non credatis
 quod tingant, & postea fugiant. Et Ra-
 fis in libro luminum. Et Morienes &
 Assidius uolunt, quod terra cum sit
 dealbata, & candida, fit fixa, supple fi-
 xione Lunæ, sed non fixa fixione Sol-
 is, & ideo tingit in Lunam, & hæc se-
 cunda tertij operis. Elixir dicitur Abe-
 lon quod est totum, & Xir mancipatus
 quasi totum captum, id est fixum, scilicet
 tota animæ incorporatio, & fixio
 perfecta longitudine duorum anno-
 rum, & septem dierum, secundum ex-
 perientiam auctoris. Et ista est secunda
 Glosa libri duorum & septem, Et sic
 nascitur Alchimia naturalis, secundum
 impressionem Planetarum, sicut in li-
 tera auctoris, quia in hoc opere, est sal-
 tus Lunæ, id est sublimatio humiditatis
 Lunaris, & est circulus Solis, quia post
 extractionem, est gradus triplex, sicut
 prius expositum est, & bene dicit cir-
 culus

culus Solis , quia post extractionem spiritus Solaris à corpore suo mortuo, fit animæ restitutio , & corporis uiuificatio. Et in hoc uerbo tangit auctor mineram Rebis, de qua sufficienter declaratum est in primo tractatu. Redeamus igitur ad expositionem trium uerborum, in quibus tota ars consistit, scilicet aqua tribus mensibus foetum in matrice conseruat. Aër tribus mensibus fouet, Ignis totidem custodit. Hoc totum dictum est de Mercurio, secundum similitudinem aeris in matrice. Et duplex inuentus ignis est, qui est trium graduum, & à tribus intelliguntur duo, sicut prius expositum est. Primus gradus ignis complet aquam, et aërem. Secundus, id est sequens gradus in igne, complet totum opus, scilicet coagulat, calcinat, incerat, et figit, hoc est quod diximus, totidem. Lapis autem est duplex, frigidus, et humidus. Et liquor Mercurialis, de primo spermate facit globum, id est sphæram, per pannum subtilem, quidquid continere non potest de humido, id est aqua secunda, et

p v hoc

hoc transacto primo opere, quod completur per ignem primi gradus. Nota si non fiunt globi, non natabit, sed submergetur æs ad latera uasis, nec confringetur dissoluendo etiam per annū, si affatur, hoc expertum est. Deinde per ignes sequentis gradus recipit ille globus carnem, id est coagulationem, & sanguinem, id est tincturam, unde Aspidius. Est enim lapis noster auro incarnatus, & recipit membra, id est partes integrales, notat incarnationem a quæ residuæ, & coagulationem, & incinerationem, & iterum dissolutionem, distillationem, coagulationem, & calcinationem, ita quod principium attestatur super suum finem, & è conuerso, donec omnes partes membrales sui, in unam transeant naturam. Et deinde per ignis administrationē, recipit imaginem, secundum naturam, id est speciem suam, ex qua fuit radix eius, à Deo altissimo, & ueniet ad ortum, & lucebit colore purpureo, id est puniceo, unde in allegorijs Philosophorum de ultimo regimine. Postquam totum opus uersum

sum

sum est in terram, & in uas uitreum ponite, dimittentes eum in loco tenebroso, significat obstructionem uasis, donec uideatis uas candescere, & uelut lascinctum lucere. Et hic color Tyrius, quo tingitur purpura, extrahitur igne duorum, et septem graduum, de quibus dictum est, & adhuc melius in specie dicitur. Quidam uero hoc dictum uolunt intelligere de primo opere, & faciunt globum, & illum assant supponendo patellam, per tres uel quatuor horas in panno pendenti in fimo. Deinceps projiciunt ipsum in totum humorem nouem partium, & coquunt, donec suam recipiat imaginē, & membra, id est donec totum humorem lunarem, & pinguedinē Solarem, extra xerit acetum nostrum, quæ sunt tincturæ æris. Sed mihi uidetur esse dictum de opere secundo, nam citius folia amalgamisata in massam sine tactu conuertuntur, per acetum nostrum, & magis agit in Rebis, quia magis tangit agens patiens, & fortius in massa plana, quam compacta in globo, in quo nō possunt

partes

partes aceti nostri ita libere permisceri.
 Vnde Arisleus. Accipite corpus quod
 magister sumi iussit, facientes inde ta-
 bulas. Deinde in aquam maris nostri
 imponite, & in suam Etheliam uertite,
 & coquite, donec priuetur nigredine, et
 appareat albedo. Et idem Bonellus in
 Turba dicit, Sumite de uero ferrum, fa-
 cientes inde laminas, & aspergite eas
 ueneno, et imponite in uas cuius os be-
 ne claudatur. Et Arisleus & Theophi-
 lus aiunt, uas debere fore concauum ad
 capacitatem librarum 30. licet magister
 operis non posuisset nisi 25. libras cor-
 poris nostri æris, in laminas tenues co-
 aptati, uel producti, puri, crudi, amœni,
 & sinceri. Deinde tangit primum opus
 dicens. Sed sperma simile est huic, quia
 æs & Mercurius sunt adhuc intransmu-
 tata in coagulatione & fixatione, sicut in
 secundo opere in se inuicem transeunt,
 Et lapis hic est solus, & non alius in
 mundo, nec est ei alius similis in esse
 ctu, uel natura, qui se ipsum impregnat,
 & de seipso concipit, & seipsum partu-
 rit, postquam hoc uiuum moritur à rus-
 bea

bea morte &c. In Ethimologijs sapientum. Lapis noster proprio iaculo interficit seipsum, similiter maritat seipsum, & soluit seipsum, & coagulat seipsum, & figit seipsum, & imbibit seipsum, & anima præparat corpus, & corpus animam. Et postquam hoc uiuum moritur à rubea morte, hoc intelligi potest de corpore uiuo æris, postquam hoc rubrum mortuum est à rubra morte, id est, postquam extractus est humor & tinctura sua rubea. Vel potest intelligi aliter, de argento uiuo composito, & iam extracto in primo opere, postquã illud moritur, id est calcinatur, & figitur à rubea morte, id est ab igne eius, frigiditatem et humiditatem corrumpendo, tunc est cura mortui, id est cuiuslibet corporis imperfecti, quæ sunt corpora mortua, carentia tinctura, quæ spiritus & anima sunt corporis uiui, & æris nostri, & ideo est cura corporis imperfecti, cum per caliditatē, & siccitatem tingit, & non fugit ab igne, nec fumum emittit, & fluit sicut cera, & est sicut oleū. Quia siccitas Alchimix tingit & non fugit.

fugit ab igne, & cum hac tinctura rectis
 ficantur omnes mortui, id est omnia
 corpora metallorū imperfectorum de
 tinctura uera rubea, & alba, ut semper
 uiuant.

Dehinc de clauibus, & terminis, et
 gradibus ignis est dicendum. Prima cla
 uis, et primus terminus completur 12.
 mensibus, et si completum non fuerit,
 saltem complebitur hoc in fine quarti
 termini, unde auctor in litera. Primus
 terminus mortificat frigiditatem, et hu
 miditatē, extrahendo animas, et totum
 spiritum, et uertit in terram coagulan
 do, et calcinando etc. Secundus uero ter
 minus est sequens annus, et loquitur de
 termino in genere, quia sequens annus
 habet tres terminos. Et in hac secunda
 clauē operis terminus sequens, id est
 annus complet mortem primi mortui,
 id est corporis nostri, cuius spissitudo et
 rigiditas in primo termino destructa
 est, et augmentat rubedinē, et facit mas
 sam caliginosam, et pineatam, et ascen
 dit in arborem crispata, ad modum frus
 ctus pini, quasi conspersa pruina, et lu
 cida

cida fulgens, et folia auri, facit annus iste. Et hæc est rectificatio Mercurij, quod est oleum fixum, quod rectificat omnia metalla corrupta, et producit ea ad sanitatem, et ad naturam meliorem. Secundus terminus est quatuor mensium, et si completum tunc non fuerit, saltem in tertio termino hoc contingit, qui est etiam quatuor mensium, et si tunc similiter non perficitur, saltem in quarto termino hoc fiet, qui est quatuor mensium, et septem dierum. Dixit Rachay filius Dybe. In fine primi termini, uide si fundat se super lamina, fumumq; nõ dederit, nec crepitũ, quod est signum perfectæ decoctionis, quod si hæc defuerint, reduc ad quantum ignem. Sequitur de ignibus. Primus terminus tribus regitur ignibus, primus ignis est in primo gradu leuis, et debilis, et hoc regimen fit sex mensibus, et hic ignis complet aquam, et aërem, id est spiritum in aqua sua, qui est lapis solus, sicq; capitur et Mercurius extractus, fit rubeus in effectu, et occiditur corpus. Deinde ignis totidem custodit,

scilicet

scilicet sex mensibus, cuius regimen fit
 duobus ignibus, scilicet secundo, qui
 est duplex respectu tribus primis mens-
 sibus, et tertius ignis, qui est duplex se-
 cundi tribus mensibus, et sic completur
 primus terminus, et prima clavis, licet
 tamen author longum tempus consum-
 pserit in extrahendo frigiditatem et hu-
 miditatem lapidis, in sua experientia.
 Kalid tamen, filius Ysidis, in 13. hebdo-
 madis compleuit totam coagulationē,
 quia in tribus hebdomadis, id est 21. die-
 bus, unius nominis, compleuit aquam
 et aërem, lege in libro suo. Ista autem
 diuersitas est, secundum diuersitatem
 ignis. Debet enim aqua diuidi per me-
 dium, mediamq; eius partem imbibere
 per septē hebdomadas, super tepidum
 ignem, et ad gradum maiorem perue-
 niet, deinde imbibere ei aliam residuam
 partem, in sex hebdomadis, et tunc sub-
 stantia et color eius resplendebunt. Se-
 cunda clavis est similiter 12. mensium,
 et 7. dierum, et habet tres terminos. In
 primo rege cum igne quarto, qui est
 duplum tertij, et sunt quatuor menses.

Hic

Hic est secūndus terminus 16. mensium.
 Deinde rege cum igne quinto quatuor
 mensibus, qui est duplus quarti, et hic
 est tertius terminus, scilicet 20. mensiū.
 Post hęc rege igne sexto, qui est duplus
 quinti, mēlibus quatuor et septem die-
 bus, cum tribus gradibus ignis. Assi-
 duus similiter spatium prolixum ponit,
 dicit de quo uarie Philosophi dixerunt,
 scilicet per 21. diem, et 40. dies, et 80. dies,
 per 4. menses, et 7. menses, et unam he-
 bdomadam, et tribus diebus, et partem
 unius diei, et addiderunt, et diminues-
 runt, quod tibi ostendam absolui, per
 annum eius perfectionem, scilicet per
 quatuor temporum perfectionem, sci-
 licet hyemis, cuius est frigiditas, et hu-
 miditas, et ueris, cuius est occulta ca-
 liditas, et æstatis, cuius est caliditas ap-
 parens, et autumnii, cuius est siccitas ap-
 parens, ergo post autumnum nō oportet
 te cessare ab opère et nouum opus
 incipere, quasi diceret. Siccata materia
 oportet figi, et maturari, altero anno. Et
 nota quod Morienes, et Rasis, et Se-
 nior, et alij plures primum opus in 21.
 q diebus,

diebus, id est hebdomadis terminauerunt. Mundus & Pandophilus in 42. diebus, quia nigredo non nisi 40. diebus durat. Quidam per 80. dies, Vt Rosinus, & Socrates, quidam per quatuor menses, quidam 21. diem, nominauerunt, tres hebdomadas, ut Rasis, quod triduo tantum opus primum perficitur. Et Kaled in tribus hebdomadis, & hoc est tribus mensibus Philosophicis, & etiam per 21. hebdomadam. Quidam uero opus secundum in 9. hebdomadis, id est mensibus terminauerunt, ut dicitur in allegorijs 40. diebus, sicut & in uulua sperma moratur, id est 40. hebdomadis. Et Athonius similiter per annum. Et quidam 7. mensibus, id est 28. diebus, alias hebdomadis. Quidam per hebdomadam, id est 70. diebus Philosophicis, ut Zenon. Et sic debet intelligi dictum Assidui, qui etiam 40. diebus dicit totam aquam esse lucidam. Quidam per quatuor menses, & hoc est 120. diebus, quam ad dealbationem secundam. Quidam per unum diem dicunt, quod intelligatur de distillatione & imbibitione,

tionem. Tandem Rasis, quamuis triduo conterere mandamus, dies, aut pars diei sufficit, id est per hebdomadam triduo, id est tribus hebdomadis. Vnde Bachaseus dicit. Non potestis ad utilitatem peruenire absq; prolixo termino, & regimine continuo. Et Senior dicit. Non perficitur hæc medicina, nisi per preparationem longinqua in multis diebus, & noctibus. Vnde patet quod Philosophi diuersum posuerunt huius combustionis terminum, forte propter diuersitatem locorum. In calidis enim regionibus citius, quam in frigidis. Item in humido igne citius, quam in sicco coagulatur. Constans dicit quod hoc opus toties continue operatur, donec vis sui patefiat, id est quod ipsius operis imitatio te doceat. Scit enim aqua pugnam ignis, & prolixitatem coquendi, ut dicit Assiduus, uel sequere cuiuslibet alterius dictum. Theophilus dixit, quod in centum diebus uertitur totum opus in terram. Bonellus & Archanus, & Myretis idem uolunt. Et Arisleus dicit fieri complementum in 80. diebus, idem

dicit Rosinus, Socrates in 150. diebus,
 Balgus & Aziratus in 190. diebus de-
 coqui, & magister operis ponit idem,
 & dicit se pertecisse totum opus in 80.
 diebus. Et in allegorijs in 40. diebus de-
 bet decoqui, & dicunt quod infra heb-
 domadam albescat. Item Athonius di-
 cit decoctionem fieri 42. dierum. Item
 alibi in Allegorijs per 21. diem. Idem di-
 cit Morienes. Item Lucas dicit quod as-
 sequitur 7. diebus, & fit album. Item
 Socrates dicit terite cum ratione, & sa-
 le, & aqua maris, & pluuiã, per 21. diem
 & aqua falsa, per 10. dies, & aqua dulci,
 per 10. dies, & inuenietis. Item Mun-
 dus dicit quod oportet decoqui per 40.
 dies, & dicit idem iterum debere deco-
 qui 40. diebus, hoc est 80. diebus, unius
 nominis, uel bis nouem mensibus. Ita
 quod in nouem mensibus figatur. Item
 Pandophilus dicit quod in 7. diebus
 appareat nigredo. Item Rasis in libro
 luminum dicit, inhumationis terminũ
 21. dierum, exsoluere promissa, & nota
 quod dies quandoq; sumitur in arte
 pro die naturali, quandoq; pro hebdo-
 mada,

mada , ut Rasis in libro luminum de humatione 21. diem ponit, id est hebdomadas 21. Senior uero accipit diem naturalem dicens in 150. diebus, quod forte in idem incidit. Et quidam istos 20. dies , & unum uocant tres hebdomados , ut Kalit, & Hermes in primo capitulo marinas testas &c. & Rasis tribus diebus , quemadmodum ad affactionem perfectam , secundum Morienem. Et nota ad intellectum horum pleniorum , quaedam dicta terminorum debere intelligi , de primo opere tantum, quaedam de secundo tantum, quaedam de toto opere , quaedam de prima albedine, uel nigredine, quaedam de nigredine, & albedine secundi operis , secundum quod diligens studens in auctoribus plenius & manifeste uidere poterit , unde diuersitas ignis prolongatur , & breuiatur. In 100. enim diebus unius nominis, & 80. hebdomadis plures finierunt opus. Et haec omnia natura rei quae coquitur, & ignis, te docebit. Quia ut dicitur in libro Ethimologiarum, Lapis noster proprio iaculo

interficat seipsum, & similiter maritat seipsum, & desponsat seipsum, & coagulat seipsum, & figit seipsum, & imbibit, & incerat seipsum, & anima præparat corpus, & corpus animam. Si autem maximæ Philosophi inde 70. Philosophicorum, locum habeant in hoc opere, de proportionemouentis, tunc in medio tempore poterit præparari. Si enim aliquid mouens mouet aliquid mobile in uno opere, duplo fortius mouens mouebit ipsum in medio tempore, dummodo æqualiter perficerent opus, & utrunque ignem non effugiat compositum artis: Sed cauendum est de igne excessiuo, propter periculum, quia ut dicit Rasis in libro luminum. Et quia maximus quam mediocris ignis, æqualiter efficiat, lentus tamen semper est adhibendus, & sic continue pista, donec in speciem pulchram conuertatur. Nota, non mireris æquiucasse dies, quia hoc Philosophi fecerunt, per inspirationem, lege Daniele, qui dicit quod post 70. hebdomadas nascetur Christus, & post 60. hebdomadas occide-

tur

tur Christus &c. Daniel etiam dicit post 14. hebdomadas ueniet filius iniquitatis, & alijs dicit 14. dies. In ultimo capitulo huius tractatus quandam questionem declarabo, cuius difficultas floridam habet declarationem, & lumen preestabit intelligendi dicta secreta Philosophorum, in libris ipsorum.

Quæritur igitur utrum tota aqua tinctura coaguletur in corpore, uel solum tinctura existens in aqua coaguletur. Quod non probatur primo per dictum Gratiani, Ir non facit Xir, nisi beneficio diurni caloris æqualiter & continue perdurantis, sicut se diffundit minera in durissimos lapides, & postea separatur ab eis. Ideo uidetur similiter quod tinctura æris se diffundat in aqua sua, & postea separatur ab ea. Hoc idem uidetur dicere Rasis in libro luminum, dicens. Quatuor sunt naturæ quæ Philosophicum constituunt hominē, quarum tres nature, scilicet terrestres gummi inficiunt rubicundo subiecto, nihil tamen ponderis, præter quàm in candido erat, rubicundo adijciēt, dum argen-

tum solum in ruborē mirabiliter transformat, hoc idem argentum tertio, auctoritate Senioris, qui dicit, Spiritus est locus animæ, & est aqua quæ extrahit hanc animam à corporibus suis, & anima est tinctura soluta in aqua, & portatur in ea, sicut portatur tinctura tinctorum nostrorū in aqua, qua tingunt pannos, & tinctura extenditur in panno. Deinde recedit aqua per exiccationem, & remanet tinctura in panno. Similiter aqua sapientum, in qua portatur tinctura, reducitur super terram suam benedictam, sitientem, quam assimularunt panno, & aquam nominauerunt animam, quam uocat Hermes aurum, dicens, Seminate aurum, in terram albam foliatam, & hæc terra tingit, deinde recedit aqua spiritualis, & remanet anima, quæ est tinctura in corpore, in quo manifestauit pulchritudinem suam, hæc omnia dicit Senior. Ad istam quæstionē dicendum, quod aqua cum tinctura coagulatur, quod per experientiam uidi. Vnde Kaled filius Ysidis, quoniam uidi aquam coagulare seipsam, tunc

tunc ratificatus sum quod uera est res, quæ assignatur. Et alibi dicit. Est enim lapis non lapis, quoniam in ipso est fermentū, sine quo non coagularetur malsa aquæ. Et Senior dicit aqua eorum est aurum, & est fermentum corporum, ad quæ reducunt ea, & de hoc lapide extractum est aurum, quod fugat paupertatē, & post Deum non habes aliam medicinam. De quo dixit Kaled, præteriti nec præsentis possunt tingere aurum, nisi cum auro, & hoc quod aurum, scilicet lapis eorum tingens ex ipso generatum prodit. Et de isto auro, quod est flores qui fiunt aër sublimatus, omnis eorū intentio constituta est, unde quod non diceretur, lapis non lapis, nisi quia est aqua congelabilis in lapidem. Et in quodam libro dicit Kaled filius Isidis. Quod quatuor sunt signa demonstrantia artem. Primum est siccitatis & humiditatis coniunctio, & nigredinis apparitio, eo quod oportet te coniungere humidum cum sicco, & calidum cum frigido. Secundum signum est ungentum apparens in initio operis, & est similis

q v lique

liquefactio, cum fuerit super ignem, & cum aëris frigiditas ei succedit, & accedit. coagulatur. Deinde in igne liquefcit, quemadmodum ungentum. Et est ues nenum occidens, quod dissoluitur, et fit ponderosum in inferiori parte instrumenti subsistens nigrum, & fit aqua, & tunc uocant ipsum spiritū, & argentum uiuum, cui multa sunt nomina. Tertium signum est quod ipsum est minoris aquæ post præparationem, pro ut lac scilicet uirginis, id est sicut lac coagulatum, est minoris ponderis separatū à sero. Et huic signo tertio Pythagoras in Turba ponit simile. Dicit enim. Accipite Ethesiam, & more lactis coagulate, quia corpora sunt ei sicut coagulū lactis. Et iterum dicit. Id ipsum cū suo uasi imponite, & coagulate, donec fiat puluis, & coquite cum sputo Lunæ, & coagulate, & dirigite, & inuenietis lapidem fractum, & aqua imbibitum. Iste est lapis, quem cunctis nominibus nominamus, qui opus recipit, & bibit seipsum, & est lapis à quo procedit omnis color. Quartum signum est quod suam spissat naturam,
 hæc

hæc igitur est uia præparationis. Huius autem operis fundamentum est patientia, suauitas, mora, et aptitudo instrumentorum, ad ea affanda. Ecce in istis quatuor signis patet eius coagulatio cum tinctura. Ex his ad rationes. Ad primam cum dicitur, sicut minera se diffundit in durissimos lapides &c. Dicendum quod est simile, & dissimile. Simile est in hoc, quod sicut metalla generantur in concavo loci obtusi & clausi in lapidibus duris, uel similibus taliter, quod à materia eleuatur fumus siue uapor ratione caloris, qui scilicet fumus diu in se reflexus, & uaporabiliter commixtus congelatur in metallum, illud quod est sibi congruum, & in talis metalli speciem terminatur, cuius est uapor, secundum proprietates cœli, quæ influunt à Stellis, & à materia. Qui si esset locus apertus, nullum ibi metallum generaretur, sed tota eius materia exspiraret, sicut in plantis, & in animalibus locum habet. Ita à simili, si uas in arte nostra non esset clausum ad inclusionem spiritus, tota uis eius exhalaret. Dissimile autem est in hoc,
quod

quod lapides sunt materia inconuenientia ad commixtionē metallorum. Ideo ab ipsis separatur metallum, ab inconuerso et Heterogeneo. Ignis enim hætherogenea separat, & homogenea congregat. Sed in huius artis mixtione omnia sunt homogenea, ideo fit uniuersalis cōmixtio, ita quod minimum illius elementi unius, est cum minimo alterius. Ideo ignis non separat inter ea, sed totum cōgelatur in talis metalli speciem, cuius uapor est. Quod autem coniugantur per minima, patet per Hermetem dicentem. Nisi lapis noster esset æreus, non coniungeretur ei Anhaurit, ita quod ignis non separat inter ea. Et Gratianus dicit. Solaris splendor transit in aërem, & ubi transit splendor, transit & aër. Lapis igitur noster æreus est, quia non obstat ei, nec uisui, odore tamen sentitur, nec tactu facit uestigium, & coagulat Mercurium dissolutum, ut ipsum est. Lapis igitur inuisibilis est, hæc omnia Gratianus dicit. Et dicitur lapis æreus, quia per euaporationē sui in aërem transit, & spiritus efficitur potentis

tentissimus, unum extans cum Mercurio, ex quo fuit primo. Vnde Rosen. Si fuderitis corpus album, ut fiat argentū uiuum, extrahentur ab eo flores eius, non autem mutaretur in Mercurium, si non essent homogeneæ naturæ. Vnde Kaled filius Yfidis. Dixerunt sapientes huius artis, plures sunt res quibus adiuuatur opus, quæ non proximæ sunt, tamen sunt ex progenie generis sui. Et idem dicit, masculus & foemina, & quatuor naturæ, sunt unum, eò quod alterū generatū est ex altero, ex cauernis suis, & ex genere suo, sunt ergo unum, & ad unum reuertuntur. Igitur ignis non superat inter tincturā, & aquam, sed magis coagulat lac Virginis, id est Mercurium, ut ipsa sit coagulata. Ad secundam rationem dicendum, quod processit ex falso intellectu. Vnde triplicē habet expositionem, primo sit expositio, quatuor sunt Elementa lapidis optime proportionata Philosophicum constituentia hominē, id est elixir perfectum humanum, quia multas infirmitates & plurimos defectus humanos fugat ab homine,

homine, & lapis dicitur homo, quia nisi
 ratione, & scientia humana ad Deum
 peruenitur, unde in Allegorijs. Accipe
 hominẽ &c. Et Assiduus, Benedictus
 qui tendit ad hunc lapidem, gratiasq̃
 Deo aget, quia in nullo propinquorũ
 uel extraneorum opera indiget. Et Mo-
 rienes. Sed hæc est scientia, quæ maxis-
 me inter alios inquiri debet, cum & per
 illam ad aliam magis admirabilem per-
 uenire possumus, scilicet medicinã. Phi-
 losophi enim utebantur hoc lapide, &
 uixerunt longo tempore. Nam ut dici-
 tur in Ethimologijs Philosophorum,
 quod in hoc conuenerunt omnes Phi-
 losophi, quod lapis noster amathites,
 quando fuerit rubificatus, quod est cõ-
 pletus, tunc facit diuersas operationes,
 nõ solum in corporibus solidis, sed etiã
 in humanis, lapidibus præciosis, & gem-
 mis, & non est res mirabilior in hoc
 mundo, quàm ipse est, in omnibus ope-
 rationibus suis. Ipse uero nõ solum cur-
 rat metalla, sed etiam corpora humana
 cõseruat ab infirmitatibus suis. Et sub-
 dit ibidem, Recipe lapidem hematitem,
 & da

et da bibere cum aqua paralitico, hydro
 pico, phrenetico, omnibus leprosis, &
 præcipuis infirmitatibus, uidelicet ins-
 ternis, & externis, maculas malas, qua-
 cuncq; fuerint in corpore, delet, & ualet
 ad uisum proculdubio oculorum, &
 quidquid tale est, maximè confortat na-
 turam. Et scias qui utitur eo omni die,
 hilaris erit ultra modum, & faciem luci-
 dam reddit omnibus ipso utentibus. Et
 Melancholiam, omnes malos humores
 indifferenter à corpore expellit. Et quid
 mirum. Nonne aurū curat multas egri-
 tudines, si facies aurum, quod est nobis
 lius auro, spirituatū, & attenuatum at-
 tenuatione spirituum, curat solida cor-
 pora, & humana. Est enim Theriaca
 Philosophorum, ut dicitur in allegorijs
 ipsorum. Iste igitur quatuor naturæ la-
 pidis cōstituunt Philosophicum homi-
 nem, quorum tres naturæ, id est terra in
 qua sunt tria, scilicet duo argenta uiua,
 cum sulphure suo, & quarta natura est
 aqua lapidis, scilicet aurum uiscosum,
 quod uocatur gummi rubicūdum, quo
 inficiuntur illæ tres naturæ terrestres,
 inficiuntur

inficiuntur, id est tinguntur, & despon-
 santur tinctura perenni. Quia ista aqua
 omnia facit, scilicet per eam dissoluitur,
 coagulatur, calcinatur, terra, & incera-
 tur, & per eam retinetur omne uolatile.
 Tres igitur naturæ inficiuntur gummi
 rubicundo, id est aqua aurea superiecta,
 quæ est aqua simplex in essentia. Et
 consimile huic dixit Moyses in Turba,
 de primo opere. Decoquite ipsum leui
 igne, donec appareat albū. Deinde ex-
 tinguite & uidebitis unū, id est aquā ui-
 tæ à tribus socijs diuisam, id est à cor-
 pore in quo sunt tres naturæ, quia duo
 masculi, scilicet Sol & Mercurius coa-
 gulatus & Luna, ista in terra inficiuntur
 gummi rubicundo superiecto, nil ta-
 men ponderis, id est humiditatis metal-
 linæ accedit, præter quā in candido erat,
 & in aqua uiua rubicūda, & aeri nostro
 rubificando, quia naturaliter æs nostrū,
 licet mortuum sit, est rubicundū. Et licet
 extrinsecus sit album, intrinsecus tamē
 rubicundū est, adicias solummodo ar-
 gentum uiuum, id est substantiā metal-
 linam argenti uiui, tunc in ruborē, id est
 tinctu-

tingturam auream mirabiliter transformat. Est enim ut dicit Kaled, minoris aquae post preparationem, sicut lac, quasi diceret, non plus ponderis adhaeret aqua corpori, quam de humiditate metallina in se habet. Quia licet humiditas aquea transeat, sed metallina manet, dum solummodo argentum, scilicet uiuum in ruborem mirabiliter transformat. Vnde in Moriene dicitur, quod Azoth nequit substantialiter Latoni auferre suum calorem, nisi quantum ad uisum. Sed Laton ab Azoth suam auferret albedinem, & ei dominatur, & rubicundum reddit eum, quoniam latoni inest naturalis fortitudo, quae super omnes colores apparet. Ergo bene dixi dummodo solum argentum uiuum in ruborem mirabiliter transformat, est enim color latonis perpetuus. Quid autem perpetuum est, facit res perpetuas, & quod seminas in Mercurium metes ex eo, unde Gratianus. Omne metallum est in Mercurio, unde quale seminas in eum, tale & metes ex eo, habet enim fixum incorruptibile semine, id est humiditatem metallinam, incorruptibilem,

bilem, quia aut totaliter incombustus
 ab igne recedit, aut totus in eo manet.
 Sicut dicit Geber, & habet in se humis-
 dum aqueū super abundans, cum quo
 transit fixum. Alia Glosa, Tres naturæ
 gummi inficiuntur rubicundo, nihil tas-
 men ponderis, id est augmenti præter
 quā in candido erat, id est in lacte Vir-
 ginis, quia mater eius uirgo est, & pater
 nō concubuit, ut dicit Assiduus. Et Her-
 mes. Cuius pater Sol et mater Luna etc.
 Ideo benedicatur lac uirginis, & adijciat
 rubicundo et Soli, quia Sol nō augmen-
 tatur, nō enim manet, sed corrumpitur
 in melius. Augmentum enim est præ-
 existentis quantitatis additamentū, sed
 Sol effectus est Azyma, seu fermētum
 corruptū. Diffinitio enim artis est, ani-
 mæ à corpore separatio, & animæ cor-
 pori mundo coniunctio, & hoc fit dum
 gummi rubicundū solummodo argen-
 tum terram albam argenteam, quia ar-
 gentū in ruborem mirabiliter transfor-
 mat, id est in colorem purpureum, & sic
 Sol nō augmentatur, sed ipso corrupto,
Luna nostra uiua in tincturā Solarem
 uirtute

uirtute aceti mirabiliter transformat.
 Vnde Morion sine stultos in omnibus
 alijs errare, qui ad hoc propositum nun-
 quā peruenient, donec Sol & Luna in
 unum corpus coniungantur, quod nisi
 Deus altissimus uoluerit, nunquā fiet.
 Est enim donū Dei, & secretū altissimi.
 Hæc autem coniunctio Solis & Lunæ,
 non fiet nisi post ipsorū corruptionem.
 Vnde in allegorijs, Oportet enim ut
 truncus occidat gladio proprio, imbibens
 do sibi animas permanentes, donec ani-
 ma interius occultissima extingatur,
 quia ex homine nō exit, nisi homo, nec
 ex brutis nisi similia eius. Similiter nul-
 la erit uia ad rubedinem, & albedinem,
 nisi si argentum uiuum ignem patiens,
 Soli & Lunæ coniunxeris, nec aliter a-
 nimā penetrantem & tingentem ei pos-
 teris extrahere, quæ in uentre corporis
 occultatur, igitur nullum eorum manet
 incorruptum corporum. Ideo nō fit ibi
 augmentū, sed generatio tincturæ per-
 ennīs, quia corruptio unius, est genera-
 tio alterius, secundū Philosophos. Sed
 hæc dictio solummodo non excludit
 r ij coagu

coagulationem argenti uiui. Quia dicit Rosen. Et memoratus sum coagulationis corporis, quod uocatur corpus igneum, & de Cambar & argentum uiuum, & sulphur rubeum. Et his nominibus nominauerunt animam, ab ipso corpore egredientem. Aliter posset exponi, deinde multum ponderis &c. id est quantitate non augmentat tinctura in tingendo, dum solummodo argentum in aurum mirabiliter conuertit. Ita quod humiditas metallina, cum aqua sociatur, corpus metallinum, id est pinguedo Solaris, & humor Lunarum coagulatur, id est fixatur, Vnde Arsuberes in Turba, In urina puerorum, & aqua munda permanente, coquite ipsum lento igne, antequam tingat, donec tota nigredo ab eo recedat, postea de facili confringetur. Si autem recederent, sicut aqua tinctorum nostrorum, non dicerent aqua perpetua, aut permanens, nec dicerent quod de facili confringeretur, id est coagularetur. Hoc enim argentum uiuum est perfectio rei. Ideo non transit ut dicit Geber. Consideratio uero rei quae perficit, est

conside-

consideratio electionis, puræ substantiæ
 argenti uiui, & est materia quæ ex ma-
 teria illa sumpsit originem, & est ex illa
 creata. Non est autem ista materia ar-
 gentū uiuum in sua natura, nec in tota
 substantia sui, sed fuit pars illius. Nec est
 modo cum lapis noster factus est, sed
 pars eius. Ipse enim illustrat et ab uisio-
 ne conseruat, perfectionisq; significatio
 est. Laudetur igitur Deus omnipotens,
 qui creat carissimū, ex re uilissima, qui
 est lapis noster, de quo fit opus istud,
 habet in se omnes colores. Est enim al-
 bus, rubeus, rubicundus, citrinus, citri-
 nissimus celestinus, uiridis, grauis. In
 lapide isto sunt quatuor Elementa, est
 enim aquaticus, aëreus, igneus, & ter-
 reus. In occulto eius est caliditas, & sic-
 citas, & in manifesto frigiditas, & hu-
 miditas, et est oleum, & istud est siccum,
 & illa siccitas tingit Alchimice, quia sic-
 citas tingit, & non aliud. Humiditas au-
 tem aquosa, & adustiua corrumpit hoc
 opus, & tingit in nigredinem. Ista igitur
 infirmitates oportet destruere per
 gradus ignis, de quibus hoc melius
 r in censen

censendum est, ut quod post coagulationem suam in tali gradu ignis teneatur, quod fugere non possit, donec maiorem possit sustinere gradum ignis, in quo teneatur iterum per dies, dummodo ipsum non effugiat, quo ad triplum maiorem possit sustinere ignem, & sic manu ducatur de gradu in gradū, donec ignitionem perfectam in corpore patiat, et ignem non effugiat, et in ultimis tribus gradibus expedit uas lapideum, non porosum, ignem patiens, sicut præcessit sermo in fine primi libri. Nec credo in uitro mediante cinere hæc fieri posse igne Philosophico, quod non agere possit actiones in gradibus ignis per tot media remouentia fixationem medicine, scilicet per testam, et cinerem, nisi pendeat lutatum in rota super ignem æqualem in gradibus suis. Vnde Gratianus in primo gradu, expediunt uasa metallica, scilicet in primo opere, In secundo gradu uitrea, scilicet ad coagulationem, et terræ dealbationem, et donec tota uis aquæ incineretur. In tertio gradu expediunt uasa testea, scilicet
 quo

SOLIS ET LVNAE. 263

quo ad fixationem eius plenariam etc.
Amen.

Explicit Studium consilij coniugij
de massa Solis et Lunæ ar-
tis completæ,
etc.

Laudes Deo.

FINIS.

Argentorati excudebat Samuel Emmel. Anno

M. D. LXVI.

